

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Anna Ling

EKMR som (o)befintligt verkställighetshinder

EKMR som grund för att neka överlämning
enligt en europeisk arresteringsorder

JURM02 Examensarbete

Examensarbete på juristprogrammet
30 högskolepoäng

Handledare: Karol Nowak

Termin för examen: HT2017

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	3
FÖRORD	4
FÖRKORTNINGAR	5
1 INLEDNING	6
1.1 Bakgrund	6
1.2 Syften och forskningsfrågor	7
1.3 Avgränsningar	8
1.4 Metod och material	9
1.5 Teori	11
1.6 Forskningsläge	13
1.7 Disposition	14
2 RÄTTSLIGA UTGÅNGSPUNKTER GÄLLANDE INTERNATIONELLA STRAFFRÄTTSLIGA SAMARBETEN	15
2.1 Folkrättsliga aspekter	15
2.2 Utlämning för brott och straffverkställighet utanför EU	16
2.3 Europeiska straffrättsliga samarbeten avseende utlämning för brott och straffverkställighet	17
3 EUROPEISK ARRESTERINGSORDER	19
3.1 Förutsättningar för överlämnande	19
3.1.1 Formella krav	19
3.1.2 Principen om ömsesidigt erkännande	20
3.1.3 Dubbel straffbarhet	21
3.1.4 Arresteringsorder avseende straffverkställighet	22
3.1.5 Arresteringsorder avseende lagföring	22
3.1.6 Proportionalitet i samband med överlämnande	23

3.2	Europakonventionen som grund för avslag på en europeisk arresteringsorder	24
3.2.1	Lagtext och förarbete	24
3.2.2	Europadomstolens avgörande	25
3.2.3	EU-domstolens avgörande	26
3.2.4	Högsta domstolens avgörande	28
3.3	Tvångsmedel vid överlämnande	30
3.4	Medverkande aktörer vid överlämnande	31
3.5	Analys avseende proportionalitet vid överlämnande	32
4	ARTIKEL 3 EUROPAKONVENTIONEN	33
4.1	Rättsliga utgångspunkter	33
4.2	Absolut rättighet	34
4.3	Rättspraxis	35
4.3.1	Inledning	35
4.3.2	Europadomstolen avseende artikel 3	36
4.3.2.1	Pilotavgöranden avseende fängelseförhållanden	36
4.3.2.2	Grand Chamber avgörande avseende fängelseförhållanden	38
4.3.2.3	Övriga avgörande avseende fängelseförhållanden	39
4.3.3	Svenska beslut avseende överlämningar	44
4.3.3.1	Överlämning till Bulgarien	44
4.3.3.2	Överlämning till Ungern	44
4.3.3.3	Överlämning till Kroatien	45
4.3.3.4	Överlämningar till Rumänien	45
4.3.3.5	Överlämningar till Grekland	48
4.3.3.6	Överlämningar till Lettland	49
4.3.3.7	Överlämningar till Litauen	50
4.4	Analys gällande artikel 3 Europakonventionen som hinder för överlämning	51
4.4.1	Bevisbördan	51
4.4.2	Beviskravet	51
4.4.3	Överlämningen till Bulgarien	53
4.4.4	Överlämningen till Ungern	53
4.4.5	Överlämningar till Rumänien	54
4.4.6	Överlämningar till övriga länder	54
4.4.7	Rättsäkerhetsbrister som påvisas i samband med överlämnande från Sverige	55
5	ARTIKEL 6 EUROPAKONVENTIONEN	57
5.1	Rättsliga utgångspunkter	57
5.2	Beräkning av tidsperiod	58

5.3	Bedömning avseende skälig tid	60
5.3.1	Ärendets komplexitet	60
5.3.2	Parternas agerande	60
5.3.3	Processförmålets betydelse	60
5.4	Underrättelse om anklagelse	61
5.5	Hovrättsavgöranden	62
5.6	Analys avseende artikel 6.1 Europakonventionen	65
5.6.1	Rättighetens teoretiska innebörd	65
5.6.2	Rättighetens praktiska innebörd i Högsta domstolen	65
5.6.3	Rättighetens praktiska innebörd i Europadomstolen	66
5.6.4	Rättighetens praktiska innebörd i hovrätterna	67
5.6.5	Slutsatser	67
6	SLUTORD	71
6.1	Artikel 3 Europakonventionen som hinder för överlämnande	71
6.2	Rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid som hinder för överlämning	72
	BILAGA A	74
	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	78
	RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	81

Summary

The European Arrest Warrant, EAW, is an instrument for cooperation between the member states of the European Union, regulating the surrender of individuals from one member state to another for criminal prosecution or enforcement of a penal sentence. Its purposes are to prevent individuals from evading penal sentences or prosecution by using the free movement and to offer a high level of security and justice within the European Union by enabling for an efficient surrender procedure.

Fundamentally, an EAW should be recognized and executed by the receiving member state. However, this thesis examines whether and to what extent the Swedish courts consider The European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, ECHR, as a ground for non-execution of a surrender request from another member state. Accordingly, this thesis contrasts the purpose of the EAW to the idea that individuals under Swedish jurisdiction are to be effectively guaranteed certain human rights, and that Swedish penal proceedings should be predictable, equal, justice and governed by the proportionality principle.

Specifically, this thesis examines two articles of the ECHR and whether they may entail an obstacle to the effective enforcement of surrender requests pursuant to issued EAW:s . Firstly, I highlight to what extent article 3 ECHR in relation to overcrowded prisons and poor prison conditions in the issuing member state may provide a ground for non-execution of a surrender request. Secondly, I highlight to what extent article 6 ECHR and *the right to a fair trial within a reasonable time* may constitute obstacle to a surrender request pursuant to an EAW.

This thesis concludes that article 3 ECHR may provide for a ground for non-execution of a surrender request. However, this exception has been applied too restrictively in Swedish courts, meaning that several individuals have been surrendered to member states with known problems, such as overcrowded prisons and poor prison conditions, that in effect violate article 3 ECHR. The analysis of the Swedish case law thus highlights that article 3 ECHR as non-execution ground is interpreted narrowly by the Swedish courts, giving rise

to certain concerns that article 3 ECHR is not duly guaranteed in Sweden within the EAW proceedings.

Finally, this thesis concludes that article 6 ECHR and *the right to a fair trial within a reasonable time* is a symbolic and theoretical right. The analysis of the Swedish case law shows that article 6 ECHR has never been used as ground for non-execution of a surrender request. According to Swedish case law, violations of *the right to a fair trial within a reasonable time* should be assessed by the issuing state, meaning that *the right to a fair trial within a reasonable time* never provides grounds for non-execution of a surrender request.

Sammanfattning

Inom den Europeiska unionen har ett samarbete instiftats avseende överlämning av individer som är misstänka för brott eller för verkställighet av ett frihetsberövande straff. Institutet benämns som *en europeisk arresteringsorder* och har införts för att individer inte ska undgå straff och för att effektivisera överlämningsprocessen.

Framställningen granskar kritiskt om svenska domstolar beaktar den Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna, EKMR, som verkställighetshinder gällande en europeisk arresteringsorder. Granskningen genomförs med teorin att individer tillförsäkras erforderlig rättssäkerhet vilket innebär att gällande rätt är förutsebar, likabehandling råder, individer tillförsäkras mänskliga rättigheter, ett rättvist resultat uppnås vid rättstillämpning samt att statliga åtgärder iakttar proportionalitetsprincipen.

Framställningen behandlar EKMR ur två aspekter. För det första, behandlas artikel 3 EKMR beträffande *fängelseförhållande* som grund för att neka en arresteringsorder. För det andra, granskas artikel 6 EKMR avseende *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* som grund för att neka en arresteringsorder.

Gällande artikel 3 EKMR föreligger verkställighetshinder om det förekommer stora brister avseende fängelseförhållandena i den mottagande staten. Detta undantag tillämpas emellertid alltför restriktivt i svenska domstolar. Detta påvisas med stöd av domstolsavgöranden som har beslutat att överlämna individer till stater som har omfattande brister gällande fängelseförhållandena. Således torde den enskildes rättssäkerhet inte var erforderligt avseende denna avslagsgrund.

Slutligen framgår av uppsatsen att artikel 6 EKMR och *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* som avslagsgrund snarare är symbolisk än att faktiskt tillförsäkra den enskilde grundläggande mänskliga rättigheter. Detta konstateras att rättsfrågan bedöms i den mottagande medlemsstaten följaktligen medför artikel 6 EKMR och *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* inte hinder för överlämnande.

Förord

Det har snart passerat 5 år sedan jag påbörjade mina studier vid Lunds universitet. Det är med blandade känslor som denna period avslutas för att börja arbeta. Men först, hör och häpna, är jag ledig i tre dagar...

Först och främst vill jag rikta ett stort tack till min handledare Karol Nowak. Du har bidragit med många råd och uppriktiga svar i samband med mina handledningsmöten vilket jag är mycket tacksam för. Vi har även haft andra givande och intressanta diskussioner om allt och lite till vilket har varit väldigt lärorikt och intressant.

Tack Frida och Julia för alla dagar i den s.k. hörnan på Jurren. Hade det inte varit för att vi bokade varje morgon klockan 08:00 hade jag inte varit så flitigt. Ni förtjänar även *tack* för korrekturläsning och för att ni bidragit med råd såväl privat som akademiskt.

Tack Anton, för att du alltid är ett fantastisk stöd och en underbar make. Tack, Mamma och Pappa för ni alltid stödjer mina beslut. Ursäkta för alla de tillfällen som jag svarat bittert när ni frågat om jag fått resultatet på tentor. Jag vet att ni frågar eftersom ni är engagerade fastän frågan framkallar viss stress för mig. Slutligen, min härliga mormor, jag är mycket tacksam för att du med omsorg korrekturläst min uppsats.

Den 1 januari 2018

Anna Ling

Förkortningar

Arresteringsorderlagen	Lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder
BrB	Brottsbalk
DS	Departementsserie
EKMR (vid rubrik Europakonventionen)	Den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna av den 4 november 1950 (SÖ 1952:65)
EU	Europeiska unionen
EU-domstolen	Europeiska unionens domstol
Europadomstolen	Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter
Förenta nationerna	FN
Högsta domstolen	HD
Utlänningslagen	Lag (1957:668) om utlämning för brott
Prop.	Proposition
Rambeslutet	2002/584/RIF: Rådets rambeslut den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna
SOU	Statens offentliga utredningar

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den 7 november 2017 publicerade tidningen Dagens nyheter en artikel med följande rubrik:

*”Dömda i Rumänien – släpps fria i Sverige”*¹

Artikeln berör rättsfrågan när en individ begärs överlämnad enligt en arresteringsorder men svensk domstol nekar överlämningen med hänvisning till artikel 3 EKMR.² Artikeln redogör för flertalet personer som på begäran av Rumänien har efterfrågats. Individerna har sedermera anträffats på svensk territorium och arresterats av svensk polis för att överlämnas till Rumänien. Därefter prövas överlämnandet i svensk domstol som nekar begäran och släpper individen på fri fot eftersom fängelseförhållandena i Rumänien är oförenliga med artikel 3 EKMR.³

Journalisten *Ulrika By* som skrivit artikeln belyser flera aspekter av problematiken. För det första har individer som dömts för människohandel, narkotikabrott, rattfylleri, grov stöld med mera blivit frisläppta och således tillfälligt undgått straff. För det andra placeras polisens resursers på att hitta individer som ska överlämnas för att domstolen därefter frigör individen. För det tredje observeras nuvarande hantering ur ett brottsofferperspektiv. För det fjärde anförs att flera medlemsstater menar att samarbetet brister mot bakgrund av ovanstående rättsfråga. Genom artikeln framgår en intervju med kammaråklagaren Björn Frithiof som uppger att det är ett frustrerande rättsläge. Enligt Frithiof är det således negativt att överlämningar inte kan genomföras emellertid är det positivt att de dåliga fängelseförhållandena observeras och således kan åtgärdas.⁴

---

¹ Ulrika By: *”Dömda i Rumänien – släpps fria i Sverige”*, Dagens nyheter, publicerat den 7 november 2017, <<https://www.dn.se/nyheter/sverige/domda-i-rumanien-slapps-pa-fri-fot-i-sverige/?forceScript=1&variantType=large#receipt-page>>, hämtad den 26 december 2017.

² Europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Rom 4 november 1950, SÖ 1952:35; Se även Lag (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

³ Ulrika By: *”Dömda i Rumänien – släpps fria i Sverige”*, Dagens nyheter, publicerat den 7 november 2017, <<https://www.dn.se/nyheter/sverige/domda-i-rumanien-slapps-pa-fri-fot-i-sverige/?forceScript=1&variantType=large#receipt-page>>, hämtad den 26 december 2017.

⁴ Ulrika By: *”Dömda i Rumänien – släpps fria i Sverige”*, Dagens nyheter, publicerat den 7 november 2017, <<https://www.dn.se/nyheter/sverige/domda-i-rumanien-slapps-pa-fri-fot-i-sverige/?forceScript=1&variantType=large#receipt-page>>, hämtad den 26 december 2017.

1.2 Syften och forskningsfrågor

Denna uppsats övergripande syfte är att kritisk granska huruvida överlämningar från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder genomförs rättssäkert vilket inkluderar att individer tillförsäkras likhet inför lagen, förutsebarhet gällande rättsliga angelägenheter och grundläggande mänskliga rättigheter.

Uppsatsen syftar till att granska 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen vilken fastslår att EKMR och dess tilläggsprotokoll utgör verkställighetshinder avseende en europeisk arresteringsorder. Bestämmelsen innebär att individer inte ska överlämnas om detta medför att mänskliga rättigheter åsidosätts. Bestämmelsen granskas gentemot artikel 3 och 6 EKMR.

Framställningen syftar till att undersöka huruvida individer tillerkänns de rättigheter som stadgas i artikel 3 EKMR vilken stadgar rätten att inte utsättas för tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling. Granskningen gällande artikel 3 EKMR syftar till att undersöka vilken påverkan Europadomstolens avgöranden har i svensk rättstillämpning. Denna granskning ämnar att undersöka huruvida rättigheten tillerkänns den enskilde och avser inte att utreda vilken aktör som bör hållas ansvarig om kränkningar påvisas.

Uppsatsen syftar även till att granska om individer tillerkänns rättigheter som stadgas i artikel 6 EKMR i samband med överlämnande för lagföring beviljas. Granskningen gällande artikel 6 EKMR ämnar att undersöka hur åberopade invändningar hänförliga till artikel 6 EKMR bedöms i svensk domstol. För att uppnå ovanstående syften avser uppsatsen att besvara följande forskningsfrågor:

1. Tillförsäkras individer grundläggande rättigheter enligt artikel 3 EKMR i samband med att överlämnande sker avseende en europeisk arresteringsorder för lagföring eller straffverkställighet?
2. Vilka omständigheter ska åberopas i svensk domstol för att en europeisk arresteringsorder avseende lagföring ska nekas med hänvisning till artikel 6 EKMR?

1.3 Avgränsningar

Gällande artikel 3 EKMR och rätten att inte utsättas för tortyr, omänsklig eller förnedrande behandling innefattas många såväl aktiva och passiva gärningar från staten. Mot bakgrund av uppsatsens omfång kan emellertid inte samtliga beteende som innefattas i artikel 3 EKMR inkluderas för att besvara uppsatsens första frågeställning. Uppsatsen ämnar således att besvara den första frågeställningen utifrån överbelagda fängelser och dåliga fängelseförhållanden som grund för avslag på en europeiskt arresteringsorder. Detta innebär att uppsatsen behandlar huruvida brister i mottagande stats fängelse utgör hinder för överlämnande. Denna del av artikel 3 EKMR valdes eftersom detta är ett vanligt förekommande bekymmer i Europa.⁵

Beträffande artikel 6 EKMR och rätten till en rättvis rättegång har följande avgränsningar genomförts eftersom artikel 6 EKMR innehåller flera grundläggande rättigheter vilka inte kan redogöras på ett rättvisande sätt inom uppsatsens utrymme. Uppsatsen avser att granska huruvida svenska domstolar beaktar att *rätten till en rättegång inom skälig tid* åsidosätts vid överlämnande. Denna rättighet avseende artikel 6 EKMR granskas av lämplighetsskäl eftersom det vanligen kan utläsas genom hovrättens alternativt tingsrättens avgöranden då den eftersökte vanligen åberopar artikel 6 EKMR direkt eller indirekt genom att åberopa tidsaspekten. Det förekommer däremot att det inte framgår av beslutet att den eftersökte åberopat tidsperioden. Emellertid framgår det vanligen av beslutet när brottet har begåtts alternativt när arresteringsordern utfärdades vilket medför att det kan utläsas huruvida en lång tidsperiod passerat.

Det finns flera omständigheter som utgör skäl till att en europeisk arresteringsorder nekas såsom exempelvis nåd, ålder, immunitet, ne bis in idem. Dessa hinder kan utgöra en komponent av EKMR eller något av dess tilläggsprotokoll. Emellertid behandlar uppsatsen enbart de utvalda aspekterna som framgår av ovanstående två stycken för att uppsatsen ska tillhandahålla djupgående analys istället för en bred men grundläggande analys.

---

⁵ Se till exempel *Muršić mot Kroatien* [GC], den 20 oktober 2016, punkt 93 ff.

1.4 Metod och material

Uppsatsen använder den rättsanalytiska metoden vilken avser att fastställa och analysera gällande rätt med utgångspunkt från erkända rättskällor såsom lag, förarbeten, doktrin och praxis. Den rättsanalytiska metoden är en utvidgad metod i förhållande till den rättsdogmatiska metoden avseende vilket material som kan begagnas samt att ett kritiskt förhållningssätt anläggs gentemot gällande rätt. Beträffande det kritiska förhållningssättet inkluderar detta att maktutövning bör underkastas kritisk granskning. Detta förhållningssätt ska anläggas gentemot den lagstiftande och den rättskipande makten. Det material som kan begagnas genom den rättsanalytiska metoden utöver de erkända rättskällorna är exempelvis underrättspraxis och olika former av föreskrifter samt handböcker.⁶

Vid urvalet av doktrin har auktoritetskriterier tillämpats. Doktrin använder sig av befintliga rättskällor således kan doktrin inte uppnå självständig auktoritet. Vid urvalet av doktrin har auktoritetskriterier varit av stor betydelse, vilka består av att doktrinen ska inneha viss ålder, behandla ett brett område, vara tillförlitlig och presentera möjliga lösningar.⁷

Uppsatsen har använt flertalet avgöranden från hovrätterna och tingsrätterna eftersom enbart ett avgörande finns från Högsta domstolen beträffande rättsfrågan. I samband med att granskningen påbörjades begärdes listor ut från samtliga hovrätter med samtliga avgöranden beträffande överlämningar enligt en europeisk arresteringsorder avseende en period om fem år. Vid granskning av listorna genomfördes bedömningen att en period om tre år skulle granskas mot bakgrund av uppsatsens utrymme.⁸ Detta innebär att 103 hovrättsavgöranden är föremål för granskning. I *Bilaga A* återfinns en sammanställning avseende samtliga granskade avgörande, av sammanställningen framgår exempelvis gentemot vilket stat överlämnande yrkas och målnummer.

I samband med att hovrättsavgörandena begärdes ut har även de överklagade besluten från tingsrätten begärts ut. Tingsrättens avgöranden begärdes ut av två skäl. För det första eftersom det framgår begränsad bakgrund genom hovrättens avgöranden. För det andra eftersom hovrätten nekade prövningstillstånd och

---

⁶ Sandgren (2015) s. 45 ff.

⁷ Lehrberg (2016) s. 204 ff.

⁸ 2015, 2016 & fram till den 1 oktober 2017.

därmed ansåg att det inte fanns skäl att ändra tingsrättens beslut. Denna studie avser inte att medföra någon form av statistik utan genomförs eftersom syftet med uppsatsen inkluderar att utreda och analysera hur rättstillämpningen hanterar mänskliga rättigheter i samband med överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Resultatet av rättsfallsgranskningen ska emellertid tolkas med försiktighet då samtliga ärenden berörande överlämning inte har granskats beträffande förevarande period. De ärenden som exkluderas är avgöranden som enbart prövats i tingsrätten och inte överklagats till hovrätten. Denna metod innebär däremot att samtliga granskade ärenden erhållit två prövningar från två olika instanser i svensk domstol vilket torde minimera risken för felaktiga beslut.

Urvalet beträffande avgöranden från Europadomstolen har granskats genom en liknande metod gällande artikel 3 EKMR. Rättsfallsdatabasen *Hudoc*⁹ har använts för att erhålla relevanta avgöranden beträffande fängelseförhållanden gällande samma period som svensk rättspraxis granskas. I samband med sökningen har en fritextsökning genomförts med ordet *overcrowd*¹⁰ med trunkering vilket medför att samtliga ändelser av ordet föranleder sökresultat. Därefter har avgöranden som inneburit en kränkning av artikel 3 EKMR filtrerats och därefter har medlemsstater granskats. Mot bakgrund av uppsatsens utrymme inkluderas inte samtliga rättsfall utan avsikten är istället att förse läsaren med en översiktligt bild avseende gällande rätt och den geografiska spridningen avseende dåliga fängelse förhållanden i EU:s medlemsstater. Redogörelsen avser även att illustrera eventuell rättsutveckling vilket medför att rättsfall som meddelats vid varierande tidpunkter behandlas.

Gällande rättsläget avseende artikel 6 EKMR redogörs gällande rätt med utgångspunkt från de erkända rättskällorna som påvisar hur bedömningen avseende *rätten till en rättegång inom skälig tid* bedöms. Denna genomgång har genomförts enligt ovanstående metod eftersom bedömningen avseende skälig tid påverkas av flera faktorer i det enskilda fallet. Detta innebär att en redogörelse av avgöranden från Europadomstolen beträffande viss period inte bedöms givande.

---

⁹ Europadomstolens databas som tillhandahåller rättsfall.

¹⁰ Overcrowding är termen som Europadomstolen använder avseende överbeläggning.

1.5 Teori

Framställningens syfte är att analysera huruvida enskilda individer som överlämnas mellan stater tillerkänns sina mänskliga rättigheter i samband med överlämnande. Mot bakgrund av anført syfte anläggs en rättssäkerhetsteori. Detta är särskilt passande då den enskilde kan bli föremål för statens olika former av ingripanden, erforderlig rättssäkerhet för den enskilde kan då vara av avgörande betydelse. Begreppet rättssäkerhet är återkommande i rättsvetenskapliga verk och innebörden är omdiskuterad.¹¹ Det krävs således att rättssäkerhetsbegreppet preciseras avseende innebörden i denna framställning.

För att beskriva vilka garantier som inkluderas i rättssäkerhetsbegreppet i denna framställning har en artikel som är författad av Josef Zila¹² använts.¹³ Artikeln är emellertid gammal vilket medför att även en artikel av Ehrencrona¹⁴ används för att nyansera rättssäkerhetsbegreppet.¹⁵

Josef Zila beskriver att det finns tre dimensioner av rättssäkerhetsbegreppet vilka är formell-, materiell- och modern materiell rättssäkerhet. Vilka nedan beskrivs i ovanstående ordning. Den *formella rättssäkerheten* som även benämns som den traditionella delen av rättssäkerhet inbegriper att medborgarna ska behandlas lika inför lagen samt ett krav på förutsebarhet avseende rättsliga angelägenheter således två tydliga krav för att rättssäkerhet ska råda. Dessa krav ska föreligga såväl vid lagstiftning som i den rättskipande verksamheten. Beträffande *materiell rättssäkerhet* innefattas ett krav på rättvisa, följaktligen krävs att den enskilde erhåller faktiska möjligheter att åstadkomma ett rättvist resultat.¹⁶ En ytterligare dimension av den materiella rättssäkerhet har i ett straffrättsligt slutbetänkande beskrivits på följande sätt, ”*de garantier som finns för att de rättigheter och skyldigheter som lagstiftningen ger medborgarna också motsvaras av den praktiska tillämpningen*”^{17, 18}

---

¹¹ Ehrencrona (2007) s. 38.

¹² Seniorprofessor i Straffrätt vid Örebro universitet.

¹³ Zila (1990) s. 285-305.

¹⁴ Tidigare hovrättsråd, rättschef vid utrikesdepartementet och ambassadör vid Europarådet.

¹⁵ Ehrencrona (2007) s. 37-49.

¹⁶ Zila (1990) s. 285 ff.

¹⁷ Prop. 1984/85:32 s. 36.

¹⁸ Zila (1990) s. 285 ff.

Denna utvidgade del av det materiella rättsäkerhetsbegreppet beskrivs av Zila som det moderna rättsäkerhetsbegreppet och innebär att staten ska skydda individers rättigheter. Vilket torde innebära att det utvidgade materiella rättssäkerhetsbegrepp inbegriper att lagstadgade rättigheter efterlevs och att ett rättvist resultat uppnås vid rättskipningen.¹⁹

Det har framförts kritiska synpunkter att enbart använda det formella rättsäkerhetsbegreppet eftersom detta begreppet enbart avser förutsebarhet och likabehandling.²⁰ Detta innebär att rättens innehåll är irrelevant och oberoende av etiska värde. Förespråkare av den materiella rättssäkerheten åberopar vanligen att Hitlers Tyskland vore rättssäkert om vikt uteslutande fästes vid den formella rättssäkerheten eftersom den formella rättssäkerheten inte är värdeladdad.²¹

Slutligen anför Zila att enligt vederbörandes uppfattning är rättssäkerheten formell och materiell med tillägget att den materiella rättssäkerheten avser att det finns rättsregler som skyddar individer gentemot statens maktutövning.²²

Ehrencrona anför att för vederbörandes vidkommande är det naturligt att mänskliga rättigheter inkluderas som förutsättning för erforderlig rättssäkerhet. Skyddsobjektet är den enskilde som tillerkänns skydd från statsmaktens olika åtgärder. Ehrencrona tillägger att proportionalitetsprincipen utgör en viktigt rättssäkerhetsprincip som är grundläggande vid tillämpning av EKMR.²³

Framställningen besvarar och analyserar frågeställningarna med utgångspunkt i kravet på formell- och utvidgad materiell rättssäkerhet. Följaktligen är förutsebarhet, likhet inför lagen, rättvisa och den enskildes mänskliga rättigheter av central betydelse. Emellertid inkluderas även proportionalitetsprincipen i egenkap som grundläggande beståndsdel av EKMR i framställningens rättsäkerhetsteori.

---

¹⁹ Zila (1990) s. 285 ff.

²⁰ Zila (1990) s. 285 ff.

²¹ Zila (1990) s. 300 f.

²² Zila (1990) s. 299 f.

²³ Ehrencrona (2007) s. 37 ff.

1.6 Forskningsläge

För närvarande genomförs ett projekt som finansieras av EU, som inkluderar flera universitet i medlemsstater som undersöker huruvida principen om ömsesidigt erkännande erfordrar grundläggande rättigheter och friheter.²⁴ Projektet inkluderar universitetet i följande länder, Frankrike, Italien, Nederländerna, Polen, Rumäna och Sverige. För svensk vidkommande är Lunds universitet delaktiga i projektet genom universitetslektorn Christoffer Wong.²⁵ Projektet är övergripande inriktat på mänskliga rättigheter vid europeiska straffrättsliga samarbeten för att sedermera särskilt undersöka skyddet för privat- och familjeliv, rätten till en rättvis rättegång och rätten mot tortyr och omänsklig behandling. Projektet angriper det potentiella problemet tvärvetenskapligt vilket inte inkluderas i denna framställning.²⁶ Det slutliga resultatet förväntas att publiceras 2018, emellertid finns publicerade redogörelser att tillgå som är under bearbetning.²⁷ Det finns en skrivelse som berör projektets slutsatser vilka delvis är att principen om ömsesidigt erkännande torde medföra negativa konsekvenser genom att de grundläggande rättigheterna tillmäts begränsad betydelse i vissa avseende.²⁸

Boken *Överlämnande enligt en europeisk eller nordisk arresteringsorder, en kommentar* utgavs 2016 av Håkan Friman²⁹, Ulf Wallentheim³⁰ och Joakim Zetterstedt³¹. Boken behandlar samtliga erkända rättskällor vilka sammanställs med avsikten att tillföra en djupare beskrivning avseende gällande rätt vid överlämning från Sverige. Författarna konstaterar i samband med utgivningen att området inte varit föremål för omfattande diskussion i den svenska juridiska doktrinen. Emellertid förkommer mer diskussion i utländsk litteratur vilka av naturliga skäl enbart behandlar utländsk rätt och inte svensk rätt.³²

---

²⁴ <<https://euprisoners.eu/about-the-project/>> hämtad den 13 november 2017.

²⁵ <<https://euprisoners.eu/partners/>> hämtad den 13 november 2017.

²⁶ <<https://euprisoners.eu/about-the-project/>> hämtad den 13 november 2017.

²⁷ <<https://euprisoners.eu/documents/>> hämtad den 13 november 2017.

²⁸ <<https://euprisoners.eu/wp-content/uploads/sites/153/2017/11/EUPrisoners-Part-VI-Conclusions-and-recommendations.pdf>> hämtad den 13 november 2017.

²⁹ Tidigare chefsrådmän vid Solna tingsrätt och departementsråd beträffande brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete.

³⁰ Sakkunnig och departementsråd vid justitiedepartementet beträffande brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete.

³¹ Hovrättsråd och vice ordförande vid Svea hovrätt och tidigare sakkunnig vid justitiedepartementet beträffande brottmålsärenden och internationellt rättsligt samarbete.

³² Friman, Wallentheim och Zetterstedt (2016) se författarnas förord.

1.7 Disposition

Framställningens andra avsnitt är deskriptivt och berör kortfattat grundläggande principer inom folkrätten, internationella avtal samt tidigare europeiska samarbeten. Avsnittet avslutas med att behandla skälen till att samarbete avseende överlämnande inom EU infördes.

Avsnitt tre är deskriptivt och berör inledningsvis principen om ömsesidigt erkännande och konsekvenserna som principen medför i samband med överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Därefter behandlas förutsättningarna som krävs för att verkställa ett överlämnande. Sedermera behandlas EKMR ingående som grund för avslag på en begäran om överlämnande. Avsnitt tre behandlar därefter de tvångsmedel som kan användas vid överlämnande och vilka rättsliga aktörer som är delaktiga i förfarandet. Detta anses nödvändig mot bakgrund av uppsatsen teori. Redogörelsen ämnar att påvisa att överlämnandet är en ingripande åtgärd från staten gentemot den enskilde och att flera rättsliga aktörer är delaktiga av rättssäkerhetsskäl.

Avsnitt fyra är deskriptivt och innehåller en analys. Den rättsanalytiska metoden blir framträdande i detta avsnitt eftersom många tingsrätts- och hovrättsavgöranden används. Avsnittet behandlar inledningsvis artikel 3 EKMR generellt. Sedermera presenteras granskade avgöranden från Europadomstolen och svenska domstolar. Avgöranden från Europadomstolen presenteras först med avsikten att ge läsaren en klar och tydlig bild avseende fängelseförhållandenas geografiska spridning och nuvarande rättsläge. Därefter behandlas svenska avgöranden gällande den granskade perioden. Avsnitt fyra avslutas med analys gällande forskningsfråga ett.

Uppsatsens femte avsnitt är deskriptivt och analyserande. Avsnittet behandlar artikel 6 EKMR och *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid*. Inledningsvis behandlas hur beräkningen sker beträffande start- respektive slutpunkt för att därefter redogöra för de kriterier som utvecklas i praxis. Sedermera behandlas hovrättsavgöranden beträffande den granskade tidsperioden. Avsnitt fem avslutas med analys avseende forskningsfråga två. Uppsatsen avslutas med avsnitt sex som innehåller avslutande reflektioner gällande båda forskningsfrågor.

2 Rättsliga utgångspunkter gällande internationella straffrättsliga samarbeten

2.1 Folkrättsliga aspekter

Genom att en stat bildas alternativt föreligger uppkommer olika rättigheter och skyldigheter varav flera är knutna till statens territorium. Rättigheterna och skyldigheterna har samband med statens suveränitet.³³ Utgångspunkten är att varje stat bestämmer över sitt territorium såväl på land som i luften och i havet vilket betecknas som stater ”*territoriella överhöghet*”³⁴. Detta innebär att staten bestämmer huruvida utländska medborgare och myndigheter får befinna sig på den berörda statens territorium. Stater har rättigheter och skyldigheter i förhållande till statens medborgare och staten råder över sina medborgare. Emellertid kan utövandet hindras av att medborgaren befinner sig utomlands vilket medför att det är svårt att genomdriva ett beslut eller en dom eftersom staten inte kan genomföra åtgärder på andra staters territorium som en följd av den territoriella överhögheten.³⁵

Stater har begränsad jurisdiktion i straffrättsliga ärenden vilket innebär att det krävs en grund för att genomföra en brottmålsrättegång i Sverige. Det finns huvudsakligen två principer som reglerar stater jurisdiktion vilka är territorietsprincipen och den aktiva personalitetsprincipen. Territorietsprincipen fastslår att stater har jurisdiktion gällande gärningar som genomförs på statens territorium. Den aktiva personalitetsprincipen medför jurisdiktion avseende brott som är begångna av statens medborgare.³⁶

Det kan emellertid uppstå flera problem avseende jurisdiktionen i samband med att brott har begåtts vilket föranleder att stater utnyttjar sin rättsliga handlingsförmåga och sluter avtal för att reglera jurisdiktionen. Internationella avtal utgör av detta skäl en grundläggande del av den internationella straffrätten vars främsta syfte är att förövare inte ska undgå straffansvar.³⁷

---

³³ Linderfalk (2012) s. 16.

³⁴ Linderfalk (2012) s. 17.

³⁵ Linderfalk (2012) s. 16 ff.

³⁶ Linderfalk (2012) s. 41 ff.

³⁷ Linderfalk (2012) s. 41 ff.

2.2 Utlämning för brott och straffverkställighet utanför EU

Vilka förutsättningar som ska vara uppfylla för att utlämning ska genomföras varierar beroende på gentemot vilken stat utlämningen ska verkställas. Huruvida utlämning ska beviljas regleras främst i internationella avtal och Lag (1957:668) om utlämning för brott, utlämningslagen. Följande krav framgår av utlämningslagen som stadgar i 1 § utlämningslagen att den som befinner sig i riket och är misstänkt, tilltalad eller dömd för ett brott får utlämnas *från* Sverige. Därefter framgår det att lagen är subsidiär till Lag (2004:1156) om europeisk arresteringsorder och Lag (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt nordisk arresteringsorder. Det framgår av 2 § utlämningslagen att svenska medborgare inte ska utlämnas med stöd av utlämningslagen.³⁸

För att utlämna en individ från Sverige krävs att gärningen är straffbar i den anmodande och verkställande staten, vilket betecknas som *dubbel straffbarhet*. Kravet tillämpas oberoende om utlämningen avser *lagföring* eller *straffverkställighet*. Om utlämningen avser *lagföring* krävs att svensk rätt föreskriver att påföljden uppgår till minst ett år fängelse. Gällande utlämning för *straffverkställighet* föreskrivs att minst fyra månaders fängelse ska vara utdömt.³⁹

Det finns flera hinder för utlämning, exempelvis får utlämning inte beviljas om den eftersökte riskerar svår förföljelse, humanitära skäl föreligger eller om dödsstraff riskerar att aktualiseras.⁴⁰ Det framgår genom utlämningslagen att Högsta domstolen, HD, prövar huruvida en utlämning är förenlig med lagen vilket inkluderar en prövning avseende utlämningens förenlighet med EKMR.⁴¹

Ovanstående lag innebär att utlämning *får* beviljas om internationella avtal saknas. Lagen ålägger emellertid inte Sverige någon skyldighet att verkställa en utlämning om samtliga förutsättningar är uppfyllda. Lagen är subsidiär i förhållande till internationella avtal vilket föranleder att lagen inte tillämpas om Sverige förbundit sig genom internationella avtal gentemot stater.⁴²

---

³⁸ Asp (2014) s. 71 ff. som hänvisar till 1 och 2 § Utlämningslagen.

³⁹ Asp (2014) s. 72.

⁴⁰ Påle (2003) s. 42 f.

⁴¹ SOU 2011:71 s. 333.

⁴² Asp (2014) s. 71 f.

2.3 Europeiska straffrättsliga samarbeten avseende utlämning för brott och straffverkställighet

EU har genomfört straffrättsliga samarbeten avseende utlämning vid flera tillfälle innan den europeiska arresteringsordern tillkom. Utlämningskonventionen tillkom 1957 och var framarbetad av Europarådet och konventionen antogs av samtliga medlemsstater. Det utarbetades två konventioner inom EU som utgjorde ett komplement till 1957 års utlämningskonvention. För det första, 1995 års konvention som avsåg att förenkla utlämningsförfarandet vid samtycke från den berörda individen. För det andra, 1996 års konvention som medförde förändringar avseende villkoren för utlämning exempelvis togs kravet på dubbel straffbarhet bort avseende vissa grova brott och utlämning av landets egna medborgare blev möjligt.⁴³

I oktober 1999 genomförde det europeiska rådet ett sammanträde i Tammerfors avseende den organiserade brottsligheten inom EU. Det konstaterades att den organiserade brottsligheten skulle prioriteras med gemensamma åtgärder eftersom den organiserade brottsligheten utgjorde ett hot mot individers friheter och rättigheter. Det konstaterades även att principen om ömsesidigt erkännande skulle implementeras inom EU:s straffrättsliga område.⁴⁴ Principen innebär att medlemsstater erkänner och verkställer rättsliga domar och beslut och accepterar de skillnader som föreligger mellan staternas rättsliga system.⁴⁵

Det fanns flera orsaker till att straffrättsliga samarbeten utvecklats inom EU. För det första uppkom komplexa gränsdragningsproblem mellan rättsområdena vilket exemplifieras med att ett straffrättsligt nationellt tullförbund påverkar den fria rörligheten. Således var det problematiskt att enbart reglera ett rättsområde utan att påverka ett annat. För det andra anges att nya skyddsvärda intressen uppkommit genom samarbetet. Straffbestämmelser som är nationella är främst avsedda att skydda nationella intressen således erhåller nya skyddsintresse som uppkommit genom EU-rätten inte skydd genom nationella straffbestämmelser.

---

⁴³ Påle (2003) s. 65 f.

⁴⁴ Prop. 2003/04:7 s. 53.

⁴⁵ Asp (2014) s. 138 f.

Ett tredje skäl är att EU- rätten genom olika rättsakter har underlättat viss brottslighet. De brott som underlättas är exempelvis smuggling eftersom gränsbevakningen påverkas avsevärt av den fria rörligheten. Det kan även nämnas att EU lämnat ekonomiska bidrag till olika aktörer vilket föranlett att viss ekonomisk brottslighet uppkommit. Mot bakgrund av den fria rörligheten kan brottslingar röra sig fritt över gränser inom EU medan myndigheterna i respektive land måste iaktta gränser och således avsluta samtliga åtgärder vid landsgränsen. Enligt detta skäl, dvs att EU möjliggjort viss brottslighet, avsåg EU att kompensera genom att upprätta samarbeten mellan myndigheter som underlättar den brottsbeivrande verksamheten.⁴⁶

Den 19 september 2001 presenterade kommissionen ett förslag till rambeslut gällande överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.⁴⁷ Det nya förslaget innebar att det tidigare tämligen långdragna och komplexa utlämningsförfarandet skulle ersättas med ett nytt effektivt och enkelt förfarande. Förfarandet skulle präglas av *principen om ömsesidigt erkännande* som skulle bidra till att förfarandet förenklades.⁴⁸ Rambeslutet innebar att de tidigare utarbetade konventionerna inte skulle tillämpas istället utgjorde rambeslutet grund för samarbetet mellan medlemsstater i samband med att individer överlämnas för brott eller straffverkställighet.⁴⁹ Staten som inleder förfarandet betecknas som *den utfärdade staten* och staten som erhåller arresteringsordern betecknas som *den verkställande staten*. I samband med rambeslutet ändrades även terminologin således utgjorde inte förfarandet en *utlämning* utan istället *överlämning* när förfarandet genomförs enligt en europeisk arresteringsorder.⁵⁰ Den 22 maj 2002 godtog Sveriges riksdag det upprättade förslaget till rambeslut om en europeisk arresteringsorder. Utredningen föreslog att rambeslutet skulle intas genom en ny lag och att den nya lagen skulle ersätta de tidigare bestämmelserna avseende utlämning inom EU.⁵¹ Rambeslutet avseende införande av europeisk arresteringsorder infördes genom, Lag (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt Europeisk arresteringsorder, nedan kallad arresteringsorderlagen.⁵²

---

⁴⁶ Asp (2014) s. 104 f.

⁴⁷ Prop. 2003/04:7 s. 53.

⁴⁸ Prop. 2003/04:7 s. 224.

⁴⁹ Påle (2003) s. 379 ff.

⁵⁰ DS 2002:62 s. 75.

⁵¹ DS 2002:62 s. 9.; Prop. 2001/02:118.; 2001/02:JuU29.; rskr. 2001/02:256.

⁵² Prop. 2003/4:7 s. 1 f. och 7.

3 Europeisk arresteringsorder

3.1 Förutsättningar för överlämnande

3.1.1 Formella krav

I 1 kap. 1 § arresteringsorderlagen stadgas att lagen är tillämplig vid samarbete avseende överlämning mellan EU:s medlemsstater. Enligt 1 kap. 4 § arresteringsorderlagen ska arresteringsordern innehålla flera uppgifter. Gällande den eftersökte ska arresteringsordern innehålla uppgifter om identitet och nationalitet. Genom arresteringsordern ska det även framgå kontaktuppgifter till myndigheten som utfärdat arresteringsordern. Beträffande gärningen som ligger till grund för den utfärdade arresteringsordern ska brottsrubricering och straffskalor framgå samt omständigheter avseende gärningen såsom tid och plats. Slutligen ska det framgå straffskala alternativt utdömt straff beroende på om arresteringsordern avser *lagföring* eller *straffverkställighet* samt om det finns andra rättsliga konsekvenser som aktualiseras eller utdöms.⁵³

Föreligger väsentliga brister i arresteringsordern av formell karaktär framgår det av 4 kap. 2 a § arresteringsorderlagen att åklagaren är skyldig att begära komplettering från utfärdande medlemsstat.⁵⁴ Kompletteras inte bristerna trots erinran föreligger grund för att meddela avslag om bristerna innebär väsentlig olägenhet vid prövningen enligt 2 kap. 3 § arresteringsorderlagen.⁵⁵ Denna avslagsgrund anges inte uttryckligen i rambeslutet utan har fastslagits av EU-domstolen.⁵⁶ EU-domstolen uttalade att rambeslutets avslagsgrunder utgår från att en formellt korrekt arresteringsorder föreligger och att arresteringsordern inte anses giltigt utan uppfyllda formkrav. Således kan medlemsstater avslå en begäran gällande överlämnande om arresteringsordern inte uppfyller kraven. Emellertid ska den utfärdade staten alltid beredas tillfälle att komplettera arresteringsordern innan avslag meddelas.⁵⁷

---

⁵³ Prop. 2003/04:7 s. 168 ff.

⁵⁴ Friman, Wallenheim och Zetterstedt (2016) s. 198 ff.

⁵⁵ Prop. 2003/04:7 s. 173 f.

⁵⁶ Friman, Wallenheim och Zetterstedt (2016) s. 118 f.; C-241/15, Bob-Dogi, punkt 63 ff.

⁵⁷ C-241/15, Bob-Dogi, punkt 63 ff.

3.1.2 Principen om ömsesidigt erkännande

Principen om ömsesidigt erkännande innebär att medlemsstaterna ska erkänna avgöranden från andra medlemsstater. Detta innebär att medlemsstater ska lita på varandras rättsliga beslut och domar och inte ifrågasätta avgörandets materiella innehåll.⁵⁸ Således ska den verkställande staten inte utföra ingående granskning eller kontroll av avgörandet eller genomföra någon förnyad prövning.⁵⁹

Detta illustreras på följande sätt av Petter Asp⁶⁰. Kronofogden i Malmö ska godta och därmed verkställa ett domstolsavgörande från samtliga svenska domstolar oavsett var domstolen geografiskt är placerad. Innebärande att det är irrelevant om domstolen är belägen i norra eller södra Sverige eftersom domslutet utgör en exekutionstitel oavsett från vilken geografisk plats avgörandet meddelas. På samma sätt ska svenska domstolar godta rättsliga avgöranden från samtliga medlemsstater och verkställa dessa i samband med straffrättsliga samarbeten inom EU.⁶¹

I NJA 2007 s. 168⁶² aktualiserades rättsfrågan huruvida EKMR utgjorde hinder för överlämnande. HD bekräftade att principen om ömsesidigt erkännande är en grundförutsättning för samarbetet avseende överlämningar inom EU. HD anförde att utgångspunkten är att en europeiskt arresteringsorder ska verkställas och att utrymmet för att neka en arresteringsorder är ytterst begränsat.⁶³

Principen innebär att medlemsstaterna ska acceptera de skillnader som föreligger avseende kriminaliseringens omfattning. Principen intar således ställning som ett alternativ till att harmonisera straffrätten inom EU eftersom den möjliggör samarbete fastän skillnader föreligger mellan medlemsstaternas i flera straffrättsliga hänseende.⁶⁴

---

⁵⁸ Prop. 2003/04:7 s 57 och 77.

⁵⁹ Gröning (2008) s. 49.

⁶⁰ Före detta Professor i straffrätt, numera justitieråd vid Högsta domstolen.

⁶¹ Asp (2014) s. 139.

⁶² Rättsfallet redogörs ingående i avsnitt 3.2.4

⁶³ NJA 2007 s. 168 på s. 178.

⁶⁴ Asp (2014) s. 139 ff.

3.1.3 Dubbel straffbarhet

Förutsättningarna för överlämnande stadgas i 2 kap. 2 § arresteringsorderlagen. Det stadgas att överlämningen enbart ska beviljas om gärningen motsvarar brott enligt svensk lag och brott enligt den utfärdande statens lag, således krävs dubbel straffbarhet. Kravet på dubbel straffbarhet innebär att gärningen som beskrivs i arresteringsordern ska motsvara ett brottsligt beteende enligt svensk lag och i utfärdande stats lag.⁶⁵

Det krävs inte att gärningen motsvarar en specifik svensk brottsrubricering utan avgörande är huruvida beteendet är kriminaliserat.⁶⁶ Om rekvisitet inte kan bedömas ska kompletterande uppgifter begäras från den utfärdande staten. Vidare ska subjektiva och objektiva rekvisit bedömas, avseende subjektiva rekvisit ska oaktsamhetsbrott skiljas från uppsåtsbrott. Om Sverige inte kriminaliserat den brottsliga gärningen på oaktsamhetsnivå ska således inte överlämningen beviljas fastän Sverige har kriminaliserat den brottsliga gärningen med uppsåt.⁶⁷

Det finns emellertid undantag avseende rekvisitet gällande dubbel straffbarhet vilket är listbrotten.⁶⁸ Listbrotten består av 32 brott varav nästintill alla har motsvarighet i svensk rätt.⁶⁹ Exempelvis finns deltagande i *kriminell organisation* som är ett listbrott vilket inte är kriminaliserat i Sverige.⁷⁰ Det tillkommer även ett krav avseende påföljden för listbrott innebärande att straffskalan ska uppgå till tre års frihetsberövande enligt den utfärdande medlemsstatens lag. Listbrotten medför att kravet på dubbel straffbarhet åsidosätts emellertid gäller inte detta om gärningen genomförts på svenskt territorium.⁷¹

För svenskt vidkommande kan kravet på dubbel straffbarhet illustreras genom gärningarna *rymma från fängelse* eller *prostitution*. Gärningarna är inte kriminaliserade i Sverige och är inget listbrott således föreligger inte kravet på dubbel straffbarhet vilket medför att Sverige inte överlämnar individer som avvikit från fängelse eller prostituerat sig.⁷²

---

⁶⁵ Prop. 2003/04:7 s. 171 f.

⁶⁶ Prop. 2003/04:7 s. 171 f.

⁶⁷ Friman, Wallenheim, Zetterstedt (2016) s. 104 ff.

⁶⁸ Prop. 2003/04:7 s. 172.

⁶⁹ Friman, Wallenheim, Zetterstedt (2016) s. 109 f.

⁷⁰ Friman, Wallenheim, Zetterstedt (2016) s. 107.; Prop. 2003/04:7 s. 250 f.

⁷¹ Prop. 2003/04:7 s. 172 f.

⁷² Friman, Wallenheim, Zetterstedt (2016) s. 107.

3.1.4 Arresteringsorder avseende straffverkställighet

En europeisk arresteringsorder kan utfärdas i två syften, överlämnande för *straffverkställighet* eller *lagföring*. Om arresteringsordern avser *straffverkställighet* ska den utdömda påföljden vara av frihetsberövande karaktär och den utdömda påföljden ska uppgå till minst fyra månader.⁷³ Om den utdömda påföljden avser flera brott kan överlämnande ske om påföljden tillsammans uppgår till fyra månader.⁷⁴

Det föreligger inga krav på gärningens svårhetsgrad som resulterat i påföljden. Arresteringsordern bedöms enbart med utgångspunkt av vilken längd som ådömdes vederbörande i medlemsstaten som utfärdat arresteringsordern. Det framgår genom förarbetena att den återstående tiden av straffet inte ska beaktas utan en kontroll avseende den utdömda påföljden ska genomföras. Det saknas således betydelse vilken tid som återstår att verkställa av det totala ådömda straffet.⁷⁵ Denna ståndpunkt har bekräftats av HD.⁷⁶

3.1.5 Arresteringsorder avseende lagföring

Det stadgas i 2 kap 2 § arresteringsorderlagen att om överlämning avser *lagföring* ska den utfärdande medlemsstatens lag förskriva minst ett år frihetsbefriande påföljd. Sveriges straffskala är således irrelevant avseende överlämningen gällande detta rekvisit. Förmildrande omständigheter eller tillräknelighet saknar betydelse för bedömningen. Således saknar det betydelse vilken påföljd som aktualiseras i det individuella fallet. Detta medför att prövningen avseende strafftröskeln beaktar enbart den föreskrivna straffskalan i den utfärdade medlemsstatens lag. Det är ingen ingående prövning som företas avseende denna punkt eftersom den utfärdade statens straffskala framgår av arresteringsordern enligt 1 kap. 4 § arresteringsorderlagen som ett formellt krav som har behandlats ovan i avsnitt 3.1.1.⁷⁷

---

⁷³ Prop. 2003/04:7 s. 171 f.

⁷⁴ Friman, Wallenheim och Zetterstedt (2016) s. 102 f.

⁷⁵ Prop. 2003/04:7 s. 172 f.

⁷⁶ Högsta domstolen beslut, mål 3716-12, 5 september 2013, 3 f.

⁷⁷ Prop. 2003/04:7 s. 170 ff.

3.1.6 Proportionalitet i samband med överlämnande

Mot bakgrund av uppsatsens teori finns det anledning att redogöra för proportionalitet i samband med överlämnande. Straffrösklarna som beskrivs i avsnitt 3.1.4 och 3.1.5 utgör ett rekvisit avseende överlämnande för *lagföring* alternativt *straffverkställighet* ämnar att medföra proportionalitet. Proportionalitet ska råda mellan ingripandet som överlämnandet innebär gentemot vederbörande och syftet med överlämnandet. Emellertid uppställs inget krav på att en proportionalitetsbedömning ska genomföras i samband med att en arresteringsorder utfärdas. Proportionalitetsproblematiken diskuteras i den utländska juridiska doktrinen eftersom medlemsstater som inte har gradindelade brott kan utfärda en europeisk arresteringsorder för mindre allvarliga brott. Utfärdandet kan genomföras eftersom straffskalorna är betydligt längre då straffskalan ska omfatta såväl ringa som grova brott avseende samma brottsrubricering. Således är det i praktiken möjligt att utfärda en arresteringsorder för ringa misshandel eftersom detta har samma straffskala som grov misshandel.⁷⁸

Proportionalitetsproblematiken har även uppdagats av EU i en rapport upprättad 2011 som avsåg att granska genomförandet av rambeslutet.⁷⁹ Rapporten konstaterar att förtroendet för institutet urholkas genom att medlemsstater regelmässigt begär individer överlämnande för ringa brott. Denna slutsats har konstaterats genom olika former av korrespondens med flera medlemsstater. I rapporten anförde EU kommissionen att det för närvarande förelåg rekommendationer genom en handbok som upprättats av EU.⁸⁰ I handboken uppmanas samtliga EU:s medlemsstater att genomföra en proportionalitetsbedömning i samband med att en arresteringsorder utfärdas. Proportionaliteten innebär i detta hänseende att följande omständigheter utgör en del av bedömningen, brottets svårhetsgrad, den förmodade påföljden, möjligheten att den eftersökte förblir frihetsberövad i mottagande stat samt brottsoffrets intresse. Men eftersom uppmaningen framgår genom en handbok är uppmaningen inte rättsligt bindande för medlemsstater utan intar ställning som en rekommendation.⁸¹

---

⁷⁸ Friman, Wallenheim och Zetterstedt (2016) s. 103 f.

⁷⁹ Rapport från Europakommissionen, KOM(2011) 175, s. 1 f.

⁸⁰ Rapport från Europakommissionen, KOM(2011) 175, s. 8 f.

⁸¹ Handbok för utfärdande och verkställhet av en europeisk arresteringsorder, C(2017) 6389, s. 8 och 20.

3.2 Europakonventionen som grund för avslag på en europeisk arresteringsorder

3.2.1 Lagtext och förarbete

2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen har följande ordalydelse:

”Överlämnande får inte beviljas

1. [...]

2. om det skulle strida mot den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag här i landet”⁸²

Det framgår av 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen att överlämning ska nekas om överlämnande medför att rättigheter enligt EKMR eller någon av tilläggsprotokollen åsidosätts.⁸³ Denna avslagsgrund tillkom eftersom lagrådet granskat lagförslaget och ansåg att EKMR skulle anges uttryckligen som avslagsgrund.⁸⁴ Förarbetena anger att artikel 3 och 6 EKMR kan utgöra grund för att en arresteringsorder ska nekas. En arresteringsorder som syftar till att bestraffa den eftersökte för religion, politiska åsikter, sexuella läggning eller dylikt ska också nekas med hänvisning till EKMR.⁸⁵ Vid bedömningen är informationen i arresteringsordern utgångspunkten och det framgår av propositionen till arresteringsorderlagen att det bör krävas att *”påtagliga omständigheter som gör att det i det aktuella fallet finns skäl att tro att överlämnande skulle strida mot Europakonventionen”⁸⁶*. Det är innehållet i arresteringsordern som utgör utgångspunkt vid bedömningen. Om arresteringsordern är bristfällig som underlag för bedömningen avseende mänskliga rättigheter anför förarbetena att den eftersökte enklast bör kunna påvisa att förfarandet strider mot EKMR. Emellertid ska inte någon ingående prövning genomföras gällande framlagd bevisning eftersom prövningen är begränsad. Åklagaren kan däremot inhämta information från Utrikesdepartementet eller Migrationsverket gällande förhållanden i den utfärdande medlemsstaten.⁸⁷

---

⁸² 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen.

⁸³ Prop. 2003/04:7 s. 175.

⁸⁴ Prop. 2003/04:7 s. 73 f.

⁸⁵ Prop. 2003/04:7 s. 175.

⁸⁶ Prop. 2003/04:7 s. 175.

⁸⁷ Prop. 2003/04:7 s. 175.

3.2.2 Europadomstolens avgörande

Europadomstolen har, så vitt kunnat utrönas genom databaser och doktrin, meddelat ett avgörande som är relevant för uppsatsens forskningsfrågor gällande förhållandet mellan EKMR och en europeisk arresteringsorder. I avgörandet *Stapleton mot Irland* aktualiserades rättsfrågan om en europeisk arresteringsorder kan medföra att EKMR åsidosätts. Sökande hade varit bosatt i Storbritannien fram till 1985 därefter hade vederbörande varit bosatt i flera Europeiska städer fram till 1994 då sökande flyttade till Irland. Storbritannien utfärdade en europeisk arresteringsorder gentemot sökande den 29 juli 2005 beträffande 30 bedrägerier som var begångna mellan 1978-1982.⁸⁸ Sökande invände mot överlämningen och anförde att mot bakgrund av det dröjsmål som förelegat innan åtal väckts mot vederbörande skulle överlämningen medföra att artikel 6 EKMR och *rätten till en rättegång inom skälig tid* åsidosätts. Domstolen konstaterade att en europeisk arresteringsorder i undantagsfall kan innebära att artikel 6 EKMR åsidosätts. Beträffande artikel 6 EKMR som verkställighetshinder ska det påvisas att den eftersöktes rättigheter har åsidosatts eller riskerar att förnekas flagrant i mottagande stat.⁸⁹ Huruvida rättvisan förnekas flagrant har preciserats i Europadomstolens praxis genom att vara synonymt med en rättegång som är uppenbart oförenlig med artikel 6 EKMR.⁹⁰ Europadomstolen anförde att de åberopade omständigheterna i förevarande fall inte medförde att sökandes rättvisa flagrant förnekades. Europadomstolen preciserade sedermera vilka krav som uppställs för verkställighetshinder enligt EKMR. För det första ska det påvisas påtagliga grunder. För det andra ska grunderna medföra en verklig risk att sökandes rättvisa förnekas flagrant vilket anfördes genom följande ordalydelse:

”substantial grounds for believing that there would be a real risk that the applicant would be exposed to such a ‘flagrant denial’ of Article 6 rights”⁹¹

Domstolen konstaterade sedan att det var lämpligare att Storbritannien prövade huruvida artikel 6 EKMR hade åsidosatts i samband med brottmålsprocessen. Därefter uttalade domstolen att utrymmet att neka överlämnande med hänvisning till artikel 6 EKMR är betydligt mindre i förhållande till artikel 3 EKMR.⁹²

---

⁸⁸ *Stapleton mot Irland*, beslut den 4 maj 2010, punkt 1 ff.

⁸⁹ *Stapleton mot Irland*, beslut den 4 maj 2010, punkt 21 ff.

⁹⁰ *Sejdovic mot Italien* [GC], dom den 1 mars 2006, 84.

⁹¹ *Stapleton mot Irland*, beslut den 4 maj 2010, punkt 25.

⁹² *Stapleton mot Irland*, beslut den 4 maj 2010, punkt 29 f.

3.2.3 EU-domstolens avgörande

Med stöd av databaser och doktrin har enbart ett avgörande påträffats som berör uppsatsens syften och forskningsfrågor vilket redogörs nedan. I ett förenat förhandsavgörande gällande P.A och R.C prövade EU-domstolen huruvida fängelseförhållandena i Rumänien och Ungern utgjorde hinder för överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder.⁹³

P.A var ungersk medborgare som befann sig i Tyskland och var misstänkt för två inbrott i Ungern. Den ungerska polisen hade utfärdat två europeiska arresteringsorder avseende lagföring.⁹⁴ Den tyska åklagarmyndigheten kommunicerade med den ungerska justitieministern avseende var eventuella framtida frihetsberövande skulle ske eftersom ungerska fängelser inte uppfyllde minimistandard enligt artikel 3 EKMR. Justitieministern svarade att vilka tvångsåtgärder som vidtas eller vilken påföljd som yrkas avgörs av den åklagarmyndigheten som åtalar P.A, vilken var självständig. Således kunde inte justitieministern garantera någon specifik påföljd eller garantera någon särskild anstalt. P.A motsatte sig överlämning eftersom det inte angetts vilken anstalt vederbörande eventuellt skulle vara frihetsberövad på.⁹⁵ Den regionala tyska överdomstolen anförde att det fanns ”*beaktansvärdas skäl*”⁹⁶ att tro att överlämning föranledde behandling i strid med artikel 3 EKMR. Eftersom Europadomstolen ansett att fängelseförhållandena i Ungern stred mot artikel 3 EKMR vilket domstolen fastställt i ett avgörande samma år.⁹⁷

R.C som var rumänsk medborgare hade blivit dömd för olovlig körning till fängelse i ett år och åtta månader. Rumänien utfärdade en europeisk arresteringsorder gällande straffverkställighet.⁹⁸ Domstolen anförde att det fanns ”*beaktansvärda skäl*”⁹⁹ att tro att överlämnandet innebar att vederbörandes grundläggande rättigheter kunde åsidosättas avseende artikel 3 EKMR. Eftersom Europadomstolen i juni 2014 hade meddelat en dom som fastslog att de Rumänska fängelseförhållandena stred mot artikel 3 EKMR.¹⁰⁰

---

⁹³ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, se ingress.

⁹⁴ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 28 ff.

⁹⁵ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 34 ff.

⁹⁶ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 42.

⁹⁷ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 42 f.

⁹⁸ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 47 ff.

⁹⁹ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 59.

¹⁰⁰ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 59 f.

Med anledning av ovanstående ärenden ställde den tyska domstolen två frågor till EU-domstolen. Den första frågan syftade till att tolka om det förelåg hinder att verkställa arresteringsordern om det fanns ”*tungt vägande skäl*”¹⁰¹ att vederbörandes mänskliga rättigheter åsidosattes vid ett överlämnande. Den andra frågan avsåg huruvida den utfärdande staten hade rätt att lämna garantier i samband med överlämnandet avseende förhållande vid frihetsberövande.¹⁰²

Inledningsvis bekräftade EU-domstolen principen om ömsesidigt erkännande som grund för det straffrättsliga samarbetet. EU-domstolen konstaterade därefter att principen medför att medlemsstaterna är skyldiga att verkställa en arresteringsorder mot bakgrund av principen om ömsesidigt erkännande.¹⁰³ Sedermera angav EU-domstolen att om myndigheten i den verkställande staten innehar information som stödjer att det förelåg en verklig risk att vederbörande kommer att utsättas omänsklig eller förnedrande behandling ska en bedömning företas. Därefter anförde EU-domstolen hur risken ska bedömas.¹⁰⁴ För det första, bedömningen ska företas med utgångspunkt av följande grunder, ”*objektiva fakta, trovärdiga, precisa och vederbörligen aktualiserade*”¹⁰⁵. Ledning kan inhämtas från avgöranden och rapporter från internationella organ eller domstolar såsom FN, Europarådet eller Europadomstolen. För det andra, om uppgifterna konstaterar att det föreligger regelmässiga eller allmänna brister alternativt brister avseende en viss kategori av individer eller på särskilda anläggningar utgör detta inte automatiskt en grund för att vägra verkställighet. För det tredje, om denna risk föreligger ska den verkställande staten sedermera bedöma om det finns skäl att den berörda personen befinner sig i riskzonen med utgångspunkt från hur verkställigheten kommer ske i utfärdande stat.¹⁰⁶ Om den verkställande staten konstaterar att det föreligger en verklig risk att överlämnandet föranleder omänsklig eller förnedrande behandling ska verkställandet flyttas fram till en senare tidpunkt däremot ska överlämningen inte upphöra. EU-domstolen anmärker sedermera att oskyldighetspresumtionen och proportionalitet ska iakttas.¹⁰⁷

---

¹⁰¹ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 63.

¹⁰² Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 63.

¹⁰³ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 75 ff.

¹⁰⁴ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 88.

¹⁰⁵ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 89.

¹⁰⁶ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 89 ff.

¹⁰⁷ Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, punkt 98 ff.

3.2.4 Högsta domstolens avgörande

I NJA 2007 s. 168 prövades förhållandet mellan EKMR och en europeiskt arresteringsorder. M.B begärdes överlämnad till Polen för lagföring 2006 avseende misstänka bedrägerier hänförliga till 1991, således utfärdades arresteringsordern 15 år efter misstänkt brott.¹⁰⁸

Den utfärdade arresteringsordern föranledde att M.B greps av svensk polis och blev ålagd anmälningsskyldighet förenat med reseförbud. M.B bestred åklagarens yrkande om överlämning och hänvisade till artikel 6 EKMR och *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid*. M.B anförde att han inte undandragit sig lagföring utan hade levt öppet i Sverige och delvis i Polen under förvarande period, någon lagföring hade inte inletts under 15 år. M.B framförde att han levt och arbetat i Sverige i 15 år och är gift och har två barn som är i tonårsåldern. Det vore således en vanskligt situation för familjen om en förälder skulle försvinna till Polen under en avsevärt period vilket M.B menade stred mot FN:s barnkonvention. M.B anförde vidare att överlämnandet inte stod i rimlig proportion i förhållande till de brott som anklagelserna avsåg.¹⁰⁹

HD konstaterade att principen om ömsesidigt erkännande är tillämplig beträffande ärenden som avser överlämning. Därefter anförde HD att det framgår av rambeslutet att förfarandet enbart får avbrytas om en medlemsstat allvarligt och systematisk kränker principer gällande mänskliga rättigheter. HD konstaterade sedan att det mot bakgrund av vad som framkommit i målet är vanskligt att objektivt bedöma om rättigheter åsidosätts eftersom utredningen är avsevärt begränsad. Sedermera tenderar eventuell bedömning att bli snedvriden eftersom den utfärdande staten inte yttrat sig angående åberopad kränkning.¹¹⁰ Därefter gjorde HD följande uttalande gällande vederbörandes invändning hänförligt till artikel 6.1 EKMR och *rätten till en rättegång inom skälig tid*:

”Utrymmet får anses vara mycket begränsat för en medlemsstat att vägra överlämnande enligt bestämmelserna om europeisk arresteringsorder därför att den stat som begär överlämnande i vissa fall tidigare har åsidosatt artikel 6 i Europakonventionen eller därför att det finns en viss, oklar risk för att så sker i det aktuella fallet”¹¹¹

---

¹⁰⁸ NJA 2007 s. 168 på s. 168 ff.

¹⁰⁹ NJA 2007 s. 168 på s. 168 f.

¹¹⁰ NJA 2007 s. 168 på s. 171 ff.

¹¹¹ NJA 2007 s. 168 på s. 178.

HD anförde gällande *skälig tid* att M.B blev anklagad den 6 november 2006 när gripandet skedde i Örebro. Det går således inte att bedöma för närvarande om rättegången avslutas inom skälig tid då anklagelsen nyligen skett.¹¹²

HD anförde även att den åberopade tidsperioden, femton år, inte utgjorde skäl att vägra överlämnandet enligt en europeisk arresteringsorder. HD ansåg således att det saknades hinder för att verkställa den europeiska arresteringsordern avseende lagföring. Det faktum att Polen tidigare fällts för brott mot artikel 6 EKMR utgjorde inte skäl, det var likaså inte tillräckligt att en oklar risk för överträdelse av artikel 6 EKMR förelåg.¹¹³

Gällande M.B:s invändning avseende familjeförhållandena som vederbörande åberopade stred mot FN:s barnkonvention medförde inte grund för avslag enligt HD. M.B anförde vidare att förfarandet var oproportionerligt. Invändningen behandlades inte av HD. Emellertid framgår att invändningen inte medförde att hinder förelåg eftersom HD slutligen anförde det inte framkommit några omständigheter som innebar att arresteringsordern skulle nekas.¹¹⁴

Doktrinen preciserar att utrymmet för att vägra en europeisk arresteringsorder är mot bakgrund av praxis från EU-domstolen, Europadomstolen och Högsta domstolen mycket begränsad. Enligt doktrinen innebär NJA 2007 s. 168 att risken för kränkningen av artikel 6 EKMR ska konkretiseras gällande individen som överlämnas. Detta avgörande menar doktrinen är enhetligt med övrig praxis eftersom avgörandet preciserar att höga krav råder för att hinder ska föreligga.¹¹⁵

Doktrinen framhåller att det inte föreligger något krav på kränkningens allvarlighet enligt svenska förarbeten. Emellertid råder det ett krav på kränkningens allvarlighet enligt Europadomstolen. Doktrinen behandlar inte huruvida EU-domstolen eller Högsta domstolen uttalat sig i denna rättsfråga.¹¹⁶

---

¹¹² NJA 2006 s. 168 på s. 175 ff.

¹¹³ NJA 2007 s. 168 på s. 175 ff.

¹¹⁴ NJA 2007 s. 168 på s. 175 ff.

¹¹⁵ Friman, Wallenheim, Zetterstedt (2016) s. 143 f.

¹¹⁶ Friman, Wallenheim, Zetterstedt (2016) s. 143 f.

3.3 Tvångsmedel vid överlämnande

Då uppsatsen anlägger en rättssäkerhetsteori är det befogat att behandla vilka tvångsmedel som används i samband med överlämnande. Detta genomförs för att förtydliga överlämnandets ingripande karaktär. Om de framkommer att den eftersökte befinner sig i Sverige åligger det åklagarmyndigheten att utreda huruvida förutsättningar för överlämnande föreligger. Utgångspunkten är att regleringen avseende förundersökning i brottmål ska tillämpas emellertid har arresteringsorderlagens bestämmelser gällande tvångsmedel företräde vid avvikelser.¹¹⁷

Det råder presumtion för att den eftersökte ska anhållas och häktas när vederbörande anträffas i Sverige emellertid stadgas flera undantag.¹¹⁸ För det första, får häktning inte beslutas om förutsättningarna troligen inte är uppfyllda för överlämnande. För det andra, får häktning inte ske om det saknas risk för att den enskilde avviker. För det tredje, får häktning inte ske om andra tvångsmedel kan användas som är tillräckliga för att uppnå syftet. För det fjärde, får häktning enbart beslutas vid synnerliga skäl om den eftersökte är minderårig.¹¹⁹ Bestämmelserna om häktning i arresteringsorderlagen skiljer sig från bestämmelserna avseende häktning i rättegångsbalken vilket framgår av 4 kap. 6 § arresteringsorderlagen. Arresteringsorderlagen förskriver inte någon specifik brottsmisstanke eller strafftröskel såsom rättegångsbalken. Grunden för tvångsmedel är istället den utfärdade arresteringsordern.¹²⁰

Reseförbud och anmälningsskyldighet är två tvångsåtgärder som kan vidtas i samband med överlämnande.¹²¹ Anmälningsskyldighet är en tvångsåtgärd som innebär att vederbörande åläggs att vid angivna tidpunkter och på geografiska platser anmäla sin närvaro. Reseförbud innebär att den misstänkte inte får lämna anvisad geografisk plats. Tvångsåtgärderna kan även förenas med andra villkor såsom omhändertagande av pass eller dylikt.¹²² De båda tvångsåtgärderna är ur teoretiskt perspektiv två olika tvångsåtgärder emellertid används de vanligen i kombination med varandra i praktiken.¹²³

---

¹¹⁷ Prop. 2003/04:7 s. 183 f.

¹¹⁸ Prop. 2003/04:7 s. 1 och 115.

¹¹⁹ Prop. 2003/04:7 s. 115 ff. och 187 f.

¹²⁰ Friman, Wallentheim, Zetterstedt (2016) s. 210.

¹²¹ Friman, Wallentheim, Zetterstedt (2016) s. 209 ff.

¹²² Ekelöf (2006) s. 76 ff.

¹²³ Lindberg (2012) s. 327 ff. och 344 ff.

3.4 Medverkande aktörer vid överlämnande

I samband med att en arresteringsorder utfärdas ankommer det inledningsvis på åklagaren att vara aktiv. Det är den behöriga åklagaren som ansvarar för utredningen vilken avser att utreda huruvida överlämnandet antas att beviljas. Sedermera är det åklagaren som inkommer med en framställan om överlämning till behörig domstol.¹²⁴ Som ovan konstateras, i avsnitt 3.2.1, åligger det åklagaren vid särskilda förutsättningar att begära landsinformation från andra myndigheter om detta är påkallat mot bakgrund av EKMR.¹²⁵

Den eftersökte har enligt 4 kap. 8 § arresteringsorderlagen rätt till en offentlig försvarare. En offentlig försvarare förordnas om det är påkallat mot bakgrund av ålder, behov eller om den eftersökte begär försvarare. Försvaren ska bistå den eftersökte i samband med att förfarandet genomförs.¹²⁶ Försvararen ska tillvarata den misstänktes intresse.¹²⁷

När en överlämning prövas är det domstolen som är den beslutande myndigheten vilket motiveras med att överlämnandet utgör en väldigt ingripande åtgärd. Således är det av stor betydelse att den eftersökte erhåller erforderlig rättssäkerhet. Tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätten och Högsta domstolen vid överklagandet krävs prövningstillstånd till båda instanser.¹²⁸

Det ankommer på tingsrätten att följa de tidsfrister som anges i 5 kap. 3 § arresteringsorderlagen vilka stadgar att ett beslut meddelas inom 30 dagar beräknat med utgångspunkt från vilken dag den eftersökte grips.¹²⁹ Det slutliga beslutet ska meddelas inom 60 dagar vilket inkluderar överinstanser.¹³⁰ Det är mot bakgrund av dessa tidsfrister som åklagaren ska bedriva utredningen skyndsamt.¹³¹

---

¹²⁴ Prop. 2003/04:7 s. 109 och 191 f.

¹²⁵ Avsnitt 3.2.1.

¹²⁶ Prop. 2003/04:7 s. 190.

¹²⁷ Ekelöf (2015) s. 92 f.

¹²⁸ Prop. 2003/04:7 s. 99 ff.

¹²⁹ Prop. 2003/04:7 s. 193 f.

¹³⁰ Prop. 2003/04:7 s. 101.

¹³¹ Prop. 2003/04:7 s. 184 f.

3.5 Analys avseende proportionalitet vid överlämnande

Proportionalitetsprincipen är en grundläggande rättssäkerhetsprincip som genomsyrar EKMR. I 2 kap. 4 § 2 p arresteringsorderlagen anges att EKMR är en avslagsgrund vilket innebär att proportionalitetsprincipen torde inkluderas som en beståndsdel av EKMR. Lagtexten är således delvis missvisande eftersom det framgår genom övriga rättskällor att proportionalitetsprincipen inte utgör en beståndsdel i samband med överlämnande. EKMR som hinder för överlämnande tenderar således att vara symbolisk i detta hänseende. Införandet av en proportionalitetsbedömning anses önskvärt med hänvisning till den enskildes rättssäkerhet eftersom detta föranleder att individer inte utsätts för alltför ingripande åtgärder mot bakgrund av åtgärdens syfte.

Det har framkommit att medlemsstater som inte har gradindelade brott kan missbruka institutet genom att utfärda en arresteringsorder gällande lagföring för ringa brott. Brott som teoretiskt uppfyller straffskalan emellertid är det osannolikt att brotten föranleder ett års frihetsberövande straff i praktiken. I dessa situationer medför en proportionalitetsbedömning att medlemsstater kan neka överlämning eftersom åtgärderna i samband med överlämnande är för ingripande i förhållande till att den eftersökte ska lagföras för ett bagatellbrott.

Gällande en arresteringsorder för straffverkställighet konstaterades i det deskriptiva avsnittet att det är avgörande vilket straff som är utdömt och irrelevant vad som återstår att avtjäna. Detta innebär således att teoretisk är det möjligt att begära en individ överlämnad för att avtjäna ett straff motsvarande en väldigt kort period. Om överlämnande hade inkluderat en proportionalitetsbedömning skulle således brister avseende rättssäkerheten undgås genom att ovanstående scenario kan nekas med hänvisning till proportionalitet.

Ovanstående brister avseende överlämnande för straffverkställighet och lagföring är dessutom anmärkningsvärda mot bakgrund av de frihetsberövande tvångsmedel som arresteringsordern legitimerar. Det är givetvis inte lämpligt att tvångsmedel som häktning används för lagföring gällande bagatellbrott eller för att verkställa ett kort frihetsberövande straff.

4 Artikel 3 Europakonventionen

4.1 Rättsliga utgångspunkter

Artikel 3 EKMR lyder:

*”Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning”*¹³²

Artikeln stadgar att tortyr, omänsklig och förnedrande behandling är förbjuden. Beträffande tortyr har Europadomstolen genom rättspraxis uttalat att behandlingen ska uppnå viss miniminivå av kränkande behandling och att artikeln enbart inkluderar allvarliga fall. De allvarliga fallen karakteriseras av avsiktlig behandling som resulterar i svårartat lidande för den utsatte individen.¹³³

Det finns ingen klar definition avseende vilken behandling som klassificeras som omänsklig- eller förnedrande behandling. Eftersom behandlingen kan innefatta gärningar av varierande karaktär anses det inte angeläget att definiera de olika begreppen. Innebörden av begreppen har istället utvecklats genom rättspraxis.¹³⁴

Gällande omänsklig- eller förnedrande behandling inkluderas såväl aktiva som passiva gärningar från staten vilket innebär att ansluten stat kan hållas ansvarig för konventionsbrott genom underlåtenhet. Det krävs att behandlingen är hänsynslös för att klassificeras som omänsklig- eller förnedrande behandling enligt artikel 3 EKMR vilket har konkretiserats i doktrinen genom att begreppen tolkas restriktivt.¹³⁵ Behandlingen kan manifesteras genom åtskilliga typer av beteenden såsom misshandel i samband med frihetsberövanden och kroppsliga bestraffningar.¹³⁶ Fängelseförhållande kan föranleda att artikel 3 EKMR åsidosätts genom att, den frihetsberövade inte erhåller adekvat vård, det föreligger brister beträffande cellförhållande, brister avseende mat och vatten, otillräckliga sanitära möjligheter, otillbörligt våld brukas eller vidgående säkerhetsåtgärder.¹³⁷

---

¹³²Den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, artikel 3.

¹³³ Ehrencrona (2016) s. 40 f.

¹³⁴ Danelius (2015) s. 78 ff.; Ehrencrona (2016) s. 40 ff.

¹³⁵ Danelius (2015) s. 78 f. och 89 f.

¹³⁶ Danelius (2015) s. 78 f och 91.

¹³⁷ Danelius (2015) s. 83 ff.

4.2 Absolut rättighet

Skyddet som tillkommer den enskilde genom artikel 3 EKMR är absolut vilket framgår genom artikel 15 EKMR som stadgar att artikel 3 EKMR inte får åsidosättas under några omständigheter.¹³⁸

Artikel 3 EKMR:s absoluta karaktär prövades i fallet *Saadi mot Italien*. I förevarande fall var sökande föremål för utlämning till Tunisien avseende terrorrelaterade brott.¹³⁹ Sökande anförde att det förelåg risk för tortyr vid eventuell utlämning.¹⁴⁰ Italien anförde att sökande utgjorde en säkerhetsrisk vilket enligt deras uppfattning borde beaktas huruvida utlämningen skulle genomföras.¹⁴¹ Europadomstolen anförde att skyddet som tillkommer individer enligt artikel 3 EKMR är undantagslöst och uttalade att huruvida sökande utgjorde en säkerhetsrisk var irrelevant för bedömningen beträffande om utlämning medförde att artikel 3 EKMR åsidosattes. Sedermera förtydligade domstolen att bedömningen var oberoende av offrets beteende eller vilka brott som vederbörande begått.¹⁴² Europadomstolen konstaterade att ”*substantial grounds have been shown for believing that there is a real risk that the applicant would be subjected to treatment contrary to Article 3*”¹⁴³ vilket medförde att artikel 3 EKMR utgjorde grund för att inte verkställa utlämningen till Tunisien.¹⁴⁴

Ovanstående rättsfall fastställer således att om det föreligger ”*starka skäl att tro [...]att personen i fråga i mottagarlandet skulle löpa en reell risk*”¹⁴⁵ att utsättas för behandling i strid med artikel 3 EKMR ska vederbörande inte utlämnas. Bedömningen ska genomföras i varje enskilt fall mot bakgrund av de omständigheter som framkommit. Ovanstående rättsfall illustrerar att stater kan hållas ansvariga genom att överlämna en individ till en stat som kränker artikel 3 EKMR vilket betyder att själva överlämnandet medför brott mot artikel 3 EKMR.¹⁴⁶

---

¹³⁸ Danelius (2015) s. 78.

¹³⁹ Saadi mot Italien [GC], den 28 februari 2008, punkt 3 och 11 f.

¹⁴⁰ Saadi mot Italien [GC], den 28 februari 2008, punkt 98 ff.

¹⁴¹ Saadi mot Italien [GC], den 28 februari 2008, punkt 113 f.

¹⁴² Saadi mot Italien [GC], den 28 februari 2008, punkt 138 ff.

¹⁴³ Saadi mot Italien [GC], den 28 februari 2008, punkt 146.

¹⁴⁴ Saadi mot Italien [GC], den 28 februari 2008, punkt 146 ff.

¹⁴⁵ Danelius (2015) s. 93.

¹⁴⁶ Danelius (2015) s. 92 f.

4.3 Rättspraxis

4.3.1 Inledning

Europadomstolen har meddelat såväl pilotmål som vägledande mål avseende fängelseförhållandena i flera medlemsstater. I flertalet avgöranden består Europadomstolen av sju ledamöter när ärendet ska sakprövas vilket benämns som Chamber. Europadomstolens sammansättning kan utgöras av Grand Chamber vilket används i samband med att prejudicerande mål avgörs och innebär att rätten består av 17 ledamöter. Pilotmål innebär att Europadomstolen anser att det förekommer systematiska brister i landets rättssystem som kräver omfattande åtgärder inom en begränsad tidsram. Beträffande pilotmål ger domstolen normalt instruktioner avseende vilka statliga åtgärder som krävs gällande lagstiftning och dylikt för att staten ska förhålla sig konventionsenligt.¹⁴⁷

I följande avsnitt skildras rättsfall från Europadomstolen och hovrätterna som varit föremål för granskning enligt metoden i avsnitt 1.4. Inledningsvis behandlas rättsfall från Europadomstolen vilka avser, dels att illustrera gällande rätt avseende fängelseförhållanden som strider mot artikel 3 EKMR, dels att redogöra för den geografiska spridningen beträffande dåliga fängelseförhållanden i EU:s medlemsstater. Rättsfallen från Europadomstolen redogörs med utgångspunkt från vilken sammansättning domstolen haft och vid behov kronologiskt. Den genomförda rättsfallgranskningen gällande avgöranden från Europadomstolen utgör därefter utgångspunkt för granskningen avseende svenska avgöranden. Således behandlas uteslutande svenska avgöranden gentemot medlemsstater som i förevarande rättsfallsgranskning resulterade i kränkning gällande artikel 3 EKMR. Genom denna metod ämnas två delar av syftet att uppnås. *För det första*, att undersöka vilken påverkan Europadomstolens avgöranden har vid rättstillämpningen i svensk domstol. *För det andra*, att undersöka om individer tillförsäkras artikel 3 EKMR. Genom metoden kan det nämligen påvisas om Sverige överlämnat individer till medlemsstater som har fängelseförhållanden som strider mot artikel 3 EKMR. Detta innebär att de svenska avgörandena inte nödvändigtvis berör artikel 3 EKMR utan det faktum att ett överlämnande genomförs till ett land med bristfälliga fängelseförhållanden kan påvisa eventuell kränkning. De svenska rättsfallen redogörs kategorisk utifrån vilken stat avgörandet meddelats gentemot och vid behov kronologiskt för att belysa eventuell rättsutveckling.

---

¹⁴⁷ Rainey, Wicks & Ovey (2017) s. 18 f. och 49 f.; Ehrencrona (2016) s. 14 f.

4.3.2 Europadomstolen avseende artikel 3

4.3.2.1 Pilotavgöranden avseende fängelseförhållanden

I fallet *Neshkov m.fl. mot Bulgarien* aktualiserades rättsfrågan huruvida fängelseförhållandena i Bulgarien stred mot artikel 3 EKMR. Sökande Neshkov anförde att fängelserna var överbelagda och hade sanitära brister samt att detta var ett nationellt problem. Enligt sökande hade han delat cell med mellan tio och femton personer på anstalten periodvis och cellen uppmätte 36 kvadratmeter. Det fanns ingen toalett i cellen utan behov uträttades i en hink. Flera av de intagna rökte och ventilation samt dagsljus saknades.¹⁴⁸ Omständigheterna bestreds av Bulgariens regering som anförde att överbeläggning inte förekom och att fönster samt ventilation var erforderlig i cellen samt att toalettbesök var möjligt.¹⁴⁹ Sökande M.T som hade vistas på anstalten *Sofia prison* anförde att cellen delades med mellan fjorton och tjugotvå personer och cellen var 20 kvadratmeter, således understeg utrymmet för respektive intagne periodvis en kvadratmeter. Rökning förekom i cellen och ventilationen fungerade inte. Cellen hade ingen toalett och var låst under nätterna vilket medförde att de intagna uträttade sina behov i en hink. Måltiderna var bristfälliga avseende flera aspekter såsom innehåll och trånga förhållande vid förtäring.¹⁵⁰ De övriga fyra sökanden anförde liknade omständigheter som ovan, innebärande att anstalterna var överbelagda, toalettbesöken var bristfälliga, maten var bristfällig ur flera aspekter och att det förekom brister avseende hygieniska förhållande.¹⁵¹ Samtliga sökanden hade vistats på totalt tio olika anstalter.¹⁵² Europadomstolen redogjorde för gällande rätt och hänvisade till en rapport upprättad av den internationella organisationen, *European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment*, CPT, som utvärderat olika anstalter i Bulgarien. Genom rapporten framgick att det förkom överbeläggningar på flera anstalter.¹⁵³ Europadomstolen konstaterade att avsaknad av någon av följande faktorer föranleder presumtion att en överträdelse har skett. För det första ska de intagna ha en individuell sovplats. För det andra ska de intagna erhålla minst 3 kvadratmeter i golvutrymme. För det tredje ska de intagna kunna röra sig fritt i cellen mellan

---

¹⁴⁸ Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 32.

¹⁴⁹ Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 12.

¹⁵⁰ Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 36 ff.

¹⁵¹ Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 44-70.

¹⁵² Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 10, 36, 43, 48 och 65.

¹⁵³ Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 71 ff.

möblerna. Emellertid kan andra faktorer beaktas såsom aktiviteter utanför cellen, ventilation, uppvärmning, toalettbesök, dagsljus, hygien och sanitära förhållanden. Dessa faktorer kan utgöra behandling i strid med artikel 3 EKMR fastän presumtionen enligt ovan inte föreligger.¹⁵⁴ Europadomstolen konstaterade att fyra sökanden utsatts för behandling i strid med artikel 3 EKMR och framhöll vikten av individuellt utrymme som faktor vid bedömningen.¹⁵⁵ Slutligen konstaterade Europadomstolen att förhållandena i Bulgariens fängelser är systematiskt bristfälliga och anförde att 25 avgöranden har meddelats under en period om elva år i samtliga avgöranden har brott mot artikel 3 EKMR förelegat.¹⁵⁶

I fallet *Varga m.fl. mot Ungern* aktualiserades rättsfrågan huruvida fängelseförhållanden i Ungern stred mot artikel 3 EKMR.¹⁵⁷ Samtliga sökanden anförde att utrymmet i cellerna hade understigit tre kvadratmeter. Sökandena hade totalt vistats på nio olika anstalter i Ungern. Villkoren varierade för de olika sökanden. Omständigheter som åberopades som grund för behandling i strid med artikel 3 var följande. Cellerna var överbelagda och i cellerna avskildes toaletten enbart med ett draperi, ventilationen var dålig, lakan byttes var sjätte vecka och det förekom vägglöss, vanliga löss och kackerlackor. Avseende förhållanden utanför cellen anfördes följande, duschar tilläts enbart en gång i veckan, maten var bristfällig, det förelåg sanitära brister och aktiviteter utanför cellen tilläts inte tillräckligt länge.¹⁵⁸ Europadomstolen ansåg att överbeläggningens påverkan blev mer påtaglig på grund av andra dåliga omständigheter och konstaterade genom en samlad bedömning att behandlingen medförde att artikel 3 EKMR åsidosattes.¹⁵⁹ Sedermera konstaterades att fängelseförhållandena var ett regelmässigt problem vilket blev framträdande eftersom Ungern fällts vid åtskilliga tillfällen de senaste åren och att det fanns ytterligare 450 ansökningar gentemot Ungern avseende denna rättsfråga. De meddelade domarna har dessutom en geografisk variation och liknande grunder har åberopats, innebärande att avgörandet meddelades som pilotmål.¹⁶⁰

---

¹⁵⁴ Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 232 ff.

¹⁵⁵ Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 248, 250, 253, 256.

¹⁵⁶ Neshkov m.fl mot Bulgarien, den 27 januari 2015, punkt 268.

¹⁵⁷ Varga m.fl mot Ungern, den 10 mars 2015, punkt 3.

¹⁵⁸ Varga m.fl mot Ungern, den 10 mars 2015, punkt 7 ff..

¹⁵⁹ Varga m.fl mot Ungern, den 10 mars 2015, punkt 91 f.

¹⁶⁰ Varga m.fl mot Ungern, den 10 mars 2015, punkt 98 f.

4.3.2.2 Grand Chamber avgörande avseende fängelseförhållanden

I rättsfallet *Muršić mot Kroatien* aktualiserades rättsfrågan huruvida sökandes cellförhållande stred mot artikel 3 EKMR. Europadomstolen konstaterade att avsaknad av följande rekvisit föranleder stark presumtion att artikel 3 EKMR åsidosätts. För det första ska varje intagen ha en individuell sovplats, för det andra ska varje intagen erhålla minst 3 kvadratmeter i golvutrymme, för det tredje ska de intagna i cellen fritt kunna röra sig mellan möbler. Tillförsäkras inte individen ovanstående krav uppstår en presumtion för att artikel 3 EKMR åsidosätts. I förevarande fall hade sökande periodvis haft mindre än 3 kvadratmeter i golvutrymme vilket föranledde att de förelåg en presumtion att artikel 3 EKMR åsidosätts. Europadomstolen genomförde följande bedömning. I förevarande fall beaktade Europadomstolen att det varit i korta perioder som sökande hade haft begränsat med golvutrymme, att förhållandena i sökandes cell i övrigt varit godtagbara och att han hade haft stor rörelsefrihet utanför cellen. Vidare kunde sökande vidta aktiviteter utanför cellen tre timmar varje dygn och vederbörande hade under dessa timmar tillgång till bibliotek och träningsanläggningar. Europadomstolen konstaterade att i cellen fanns tillfredsställande förhållanden avseende vatten, ljus, ventilation och sängplatser. Sedermera ansåg Europadomstolen att de samlade omständigheterna medförde att presumtionen bröts avseende vissa perioder innebärande att sökande inte hade utsatts för behandling i strid med artikel 3 EKMR.¹⁶¹ Europadomstolen konstaterade däremot att avseende perioden som uppgick till 27 dagar i följd med golvutrymme understigande 3 kvadratmeter hade artikel 3 EKMR kränkts.¹⁶² Därefter anförde Europadomstolen att presumtionen enbart bryts om följande tre rekvisit kumulativt förelåg. För det första ska de begränsade golvutrymmet vara i en kort period och inte avsevärt understiga minimistandarden 3 kvadratmeter. För det andra ska det begränsade utrymmet kompenseras med rörelsefrihet och aktiviteter utanför cellen. För det tredje ska det inte föreligga andra försvarande omständigheter. Europadomstolen tydliggjorde att Kroatien vid flera tillfälle ansetts åsidosatt artikel 3 EKMR genom överbelagda fängelser, emellertid bedömdes det inte vara ett systematiskt fel för närvarande.¹⁶³

---

¹⁶¹ *Muršić mot Kroatien* [GC], den 20 oktober 2016, punkt 75 ff.

¹⁶² *Muršić mot Kroatien* [GC], den 20 oktober 2016, punkt 171 ff.

¹⁶³ *Muršić mot Kroatien* [GC], den 20 oktober 2016, punkt 138 ff.

4.3.2.3 Övriga avgörande avseende fängelseförhållanden

I fallet *Serce mot Rumänien* avgjorde Europadomstolen huruvida sökande hade utsatts för behandling i strid med artikel 3 EKMR i samband med att vederbörande avtjänade ett fängelsestraff i Rumänien. Sökande hade vistats på fängelseanstalterna *Giurgiu* samt *Rahova* och anförde att de förkom brister på båda anstalterna. Behandlingen bestod av brister ur följande aspekter, sanitära angelägenheter, adekvat vård, aktiviteter och förekomst av skadedjur.¹⁶⁴ Europadomstolen uttalade att det genom tidigare avgöranden från Europadomstolen och rapporter från andra organ framgick att ovanstående omständigheter utgjorde ett problem på anstalterna. Därefter konstaterade Europadomstolen att behandlingen sökande genomlidit, mot bakgrund av samtliga omständigheter, uppgick till en nivå som motsvarade lidande i enlighet med artikel 3 EKMR.¹⁶⁵

I fallet *Sanatkar mot Rumänien* aktualiserades rättsfrågan huruvida Rumäniens fängelseförhållanden föranledde kränkning av artikel 3 EKMR. Sökande hade vistats på fängelseanläggningarna *Bucharest-Jilava* och *Giurgiu*. Vederbörande åberopade att cellerna var överbelagda innebärande att cellerna var 45 kvadratmeter och totalt förvarades 38 intagna i denna cell på *Bucharest-Jilava*. Europadomstolen ansåg att sökande hade utsatts för behandling i strid med artikel 3 EKMR under sin vistelse på *Bucharest-Jilava*.¹⁶⁶

I fallet *Vlăduț och Florin mot Rumänien* prövades fängelseförhållandena i Rumänien. Sökande *Florin* hade vistats på anstalterna *Baia Mare*, *Gherla* och *Jilava*. Sökande anförde att anstalterna varit överbelagda och att vederbörande utsatts för ofrivillig passiv rökning. Det konstaterades att sökandes individuella utrymme i genomsnitt uppgick till cirka 2 kvadratmeter på samtliga anstalter.¹⁶⁷ Europadomstolen konstaterade att tidigare avgöranden från Europadomstolen och rapporter från internationella organisationer bekräftade sökandes åberopade omständigheter. *Baia Mare*, *Gherla* och *Jilava* hade tidigare varit föremål för Europadomstolens prövning vilket resulterat i en kränkning av artikel 3 EKMR. Europadomstolen konstaterade att sökande hade utsatts för behandling som var oförenlig med artikel 3 EKMR.¹⁶⁸

---

¹⁶⁴ *Serce mot Rumänien*, den 30 juni 2015, punkt 5 ff.

¹⁶⁵ *Serce mot Rumänien*, den 30 juni 2015, punkt 45 ff.

¹⁶⁶ Judgments and decisions of 16.07.15, *Sanatkar mot Rumänien*, s 5.

¹⁶⁷ *Ciprian Vlăduț and Ioan Florin Pop mot Rumänien*, den 16 juli 2015, punkt 34 ff.

¹⁶⁸ *Ciprian Vlăduț and Ioan Florin Pop mot Rumänien*, den 16 juli 2015, punkt 58 ff.

I fallet *Bordenciu mot Rumänien* prövades om sökande utsatts för behandling som stred mot artikel 3 EKMR i samband med sin vistelse på anstalten *Târgu Jiu*. Sökande anförde att följande omständigheter medförde att behandlingen på anstalten stred mot artikel 3 EKMR. Fängelset var överbelagt, naturligt ljus saknades, ventilation saknades, maten var bristfällig, cellen var full av löss och sökande avtjänade sitt straff i celler som medgav rökning innebärande att sökande utsattes för påtvingad passiv rökning.¹⁶⁹ Europadomstolen konstaterade att de förhållande som förekom under sökandes vistelse innebar att artikel 3 EKMR hade kränkts. Således hade sökande utsatts för behandling som var oförenlig med artikel 3 EKMR.¹⁷⁰

I fallet *Mironovas m.fl. mot Litauen* aktualiserades rättsfrågan avseende fängelseförhållandena i Litauen. Det var totalt sju sökanden varav en ansökan avvisades.¹⁷¹ Den nationella domstolen hade redan avgjort frågan huruvida förhållandena på de olika anläggningar stred mot nationell rätt och konstaterat att det förelåg brister på anläggningarna. Det hade även utgått viss ekonomisk kompensation gentemot sökandena. Eftersom nationell domstol tidigare fastställt att fängelseförhållandena på flera anläggningar stred mot gällande rätt fokuserade Europadomstolen främst på huruvida den ekonomiska kompensationen som utgått i nationell domstol varit tillräcklig.¹⁷² Europadomstolen konstaterade att fyra sökanden hade utsatts för behandling som stred mot artikel 3 EKMR under vistelsen på olika fängelseanläggningar.¹⁷³ Europadomstolen redogjorde även för en internationell rapport som hade upprättats med anledning av besök på litauiska anläggningar. I rapporten uppmanades de litauiska myndigheter att vidta kraftfulla åtgärder med anledning av överbeläggningarna på litauiska fängelser. Litauen antog en plan innebärande nybyggnation av anstalter för att åtgärda överbeläggningar, denna åtgärdsplan beräknas vara genomförd 2022.¹⁷⁴

---

¹⁶⁹ *Bordenciu mot Rumänien*, den 22 september 2015, punkt 7.

¹⁷⁰ *Bordenciu mot Rumänien*, den 22 september 2015, punkt 28 ff.

¹⁷¹ *Mironovas m.fl. mot Litauen*, den 8 december 2015, domslut punkt 1-6.

¹⁷² Information Note on the Court's case-law 191, December 2015, s 28 ff.

¹⁷³ *Mironovas m.fl. mot Litauen*, den 8 december 2015, punkt 128, 132, 145, 150.

¹⁷⁴ *Mironovas m.fl. mot Litauen*, den 8 december 2015, punkt 67 ff.

I fallet *Drăgan mot Rumänien* prövades åter fängelseförhållandena i Rumänien. Sökanden hade vistats på anstalterna *Galati*, *Rehova* och *Jiliava* i Rumänien.¹⁷⁵ Sökanden anförde att de förkom överbeläggningar på samtliga anstalter samt att maten och vattnet varit bristfälligt samt att det förkom personliga sanitära brister.¹⁷⁶ Inledningsvis konstaterade Europadomstolen att de åberopade omständigheterna erhöll stöd av praxis samt att den Rumänska regeringen inte inkommit med underlag som påvisade acceptabla förhållanden. Därefter anförde Europadomstolen att de åberopade omständigheterna innebar att fängelseförhållandena varit oförenliga med artikel 3 EKMR och att sökande hade utsatts för behandling som stred mot artikel 3 EKMR.¹⁷⁷

I fallet *Eze mot Rumänien* aktualiserades åter frågan huruvida fängelseförhållandena i Rumänien innebar att artikel 3 EKMR åsidosattes. Sökanden hade vistats på anstalterna *Giurgiu* och *Rahova*. Följande omständigheter åberopades som grund för överträdelse avseende artikel 3 EKMR. Det förkom överbeläggningar och vederbörande hade utsatts för ofrivillig passiv rökning. Vattentillgången var periodvis kraftigt begränsad vilket medförde att sanitära angelägenheter åsidosatts.¹⁷⁸ Europadomstolen konstaterade att förhållandena stred mot artikel 3 EKMR.¹⁷⁹

I fallet *Bandur mot Ungern* aktualiserades rättsfrågan huruvida vederbörande utsatts för behandling som stred mot artikel 3 EKMR i samband med frihetsberövande åtgärder. Sökande åberopade följande grunder gällande artikel 3 EKMR, frisk luft saknades, de intagna hade mycket begränsat med utrymme, dusch tilläts enbart en gång i veckan samt att vederbörande hade varit inlåst i cellen 23 timmar om dygnet.¹⁸⁰ Sökandes individuella yta hade inte understigit tre kvadratmeter vid något tillfälle men hade varit mellan tre till fyra kvadratmeter majoriteten av tiden.¹⁸¹ Europadomstolen angav att sökanden under viss period utsatts för behandling som stred mot artikel 3 EKMR med hänvisning till bristande aktiviteter och det begränsade utrymmet.¹⁸²

---

¹⁷⁵ *Drăgan mot Rumänien*, den 2 februari 2016, punkt 5 ff.

¹⁷⁶ *Drăgan mot Rumänien*, den 2 februari 2016, punkt 67.

¹⁷⁷ *Drăgan mot Rumänien*, den 2 februari 2016, punkt 78 f.

¹⁷⁸ *Eze mot Rumänien*, den 21 juni 2016, punkt 5-15.

¹⁷⁹ *Eze mot Rumänien*, den 21 juni 2016, punkt 57 ff.

¹⁸⁰ *Bandur mot Ungern*, den 5 juli 2016, punkt 34.

¹⁸¹ *Bandur mot Ungern*, den 5 juli 2016, punkt 23.

¹⁸² *Bandur mot Ungern*, den 5 juli 2016, punkt 42.

I fallet *Brânduse mot Rumänien* aktualiserades rättsfrågan huruvida fängelseförhållandena i Rumänien var förenliga med artikel 3 EKMR. Sökande hade vistats på anstalterna *Arad*, *Timisoara* och *Jilava*. Sökande anförde att olika former av brister förkom. Vederbörande anförde i huvudsak följande omständigheter avseende fängelset *Jilava* som grund för överträdelse av artikel 3 EKMR. Det individuella utrymmet understeg två kvadratmeter under vistelsen samt att det förelåg sanitära brister. Det konstaterades att sökanden enbart vistas på anstalten under väldigt korta perioder innebärande fem dagar i följd.¹⁸³ Europadomstolen konstaterade att det hade skett en överträdelse av artikel 3 EKMR mot bakgrund av fängelseförhållandena. Det faktum att tidsperioden varit begränsad medförde ingen annan bedömning.¹⁸⁴

I fallet *Verdeş mot Rumänien* prövades åter fängelseförhållandena i Rumänien. Sökande hade vistats på fängelset *Timișoara* och *Jilavas* fängelsesjukhuset.¹⁸⁵ Vederbörande åberopade att flera brister förelåg såsom överbeläggning, avsaknad av ljus och ventilation samt ofrivillig passiv rökning.¹⁸⁶ Europadomstolen uttalade att det individuella utrymmet hade stor betydelse vid bedömningen huruvida artikel 3 EKMR hade kränkts.¹⁸⁷ Därefter konstaterades att överträdelser hade skett frekvent avseende det individuella utrymmet och hygienförhållandena i Rumänien. Sedermera anförde Europadomstolen att det saknades underlag från den rumänska staten som visade att förhållandena varit godtagbara och rapporter från internationella organ påvisade dåliga förhållanden. Europadomstolen ansåg således mot bakgrund av inkommit underlag att artikel 3 EKMR hade åsidosatts och sökande hade utsatts för behandling motsvarande lidande enligt artikel 3 EKMR.¹⁸⁸

I fallet *Singh m.fl. mot Grekland* konstaterade Europadomstolen att det förekom svåra överbeläggningar i Grekland. I fallet var det totalt 35 sökanden som hade vistats på fängelseanläggningen *Korydallos*.¹⁸⁹ De sökanden anförde att fängelset var avsett för 700 individer emellertid hade 2 400 intagna vistats på fängelset vid

---

¹⁸³ *Brânduse mot Rumänien*, den 27 oktober 2016, punkt 6 ff.

¹⁸⁴ *Brânduse mot Rumänien*, den 27 oktober 2016, punkt 28 ff.

¹⁸⁵ *Verdeş mot Rumänien*, den 24 november 2016, punkt 5 f.

¹⁸⁶ *Verdeş mot Rumänien*, den 24 november 2016, punkt 14.

¹⁸⁷ *Verdeş mot Rumänien*, den 24 november 2016, punkt 74 f.

¹⁸⁸ *Verdeş mot Rumänien*, den 24 november 2016, punkt 76-82.

¹⁸⁹ *Singh m.fl. mot Grekland*, den 19 januari 2017, punkt 1-6.

samma tidpunkt. Sökanden åberopade det begränsade utrymmet till stöd för sin talan, att det förekom skadedjur såsom kackerlackor i cellerna, maten var bristfälligt liksom möjligheterna att vidta aktiviteter utanför cellerna.¹⁹⁰ Europadomstolen konstaterade att det hade skett en överträdelse av artikel 3 EKMR således hade sökanden utsatts för behandling som stred mot artikel 3 EKMR.¹⁹¹

I fallet *Igbo m.fl. mot Grekland* prövades rättsfrågan om överbeläggningar på anstalten *Chios prison* stred mot artikel 3 EKMR. Sökanden anförde att överbeläggningen innebar att det individuella utrymmet var mindre än tre kvadratmeter. Sökanden anförde även brister avseende sanitära angelägenheter, avsaknad av aktiviteter samt måltider med dålig kvalitet som var nödvändiga att förtära i sängen.¹⁹² Europadomstolen konstaterade förhållandena som sökanden genomlidit på fängelseanstalten innebar behandling som stred mot artikel 3 EKMR.¹⁹³

I fallet *Abele mot Lettland* klagade sökanden på fängelseförhållandena i Lettland och det individuella utrymmet som vederbörande haft. Sökanden åberopade det begränsade individuella utrymmet och att vederbörande var döv och stum vilket åberopades som försvårande omständigheter.¹⁹⁴ Europadomstolen delade upp prövningen i två delar. Del ett utgjordes av den tidsperiod som sökandes individuella utrymme understigit tre kvadratmeter och del två utgjordes av den tidsperiod som sökanden haft ett individuellt utrymme mellan tre till fyra kvadratmeter.¹⁹⁵ Europadomstolen konstaterade att berört fängelse mottagit många klagomål avseende förhållandena på anstalten. Därefter uttalade Europadomstolen att det skett en överträdelse av artikel 3 EKMR gällande båda ovanstående tidsperioder. Emellertid påverkade sökandes funktionsnedsättningar bedömningen gällande tidsperiod två då den individuella ytan varit mellan tre till fyra kvadratmeter.¹⁹⁶

---

¹⁹⁰ Singh m.fl. mot Grekland, den 19 januari 2017, punkt 8 ff.

¹⁹¹ Singh m.fl. mot Grekland, den 19 januari 2017, punkt 54 ff..

¹⁹² Igbo m.fl. mot Grekland, den 9 februari 2017, punkt 6 ff.

¹⁹³ Igbo m.fl. mot Grekland, den 9 februari 2017, punkt 42 ff.

¹⁹⁴ Abele mot Lettland, den 5 oktober 2017, punkt 54 ff.

¹⁹⁵ Abele mot Lettland, den 5 oktober 2017, punkt 65 ff.

¹⁹⁶ Abele mot Lettland, den 5 oktober 2017, punkt 74 ff.

4.3.3 Svenska beslut avseende överlämningar

4.3.3.1 Överlämning till Bulgarien

Den 28 april 2015 fastställde hovrätten att H.Z skulle överlämnas till Bulgarien. Vederbörandes överklagande avvisades i hovrätten eftersom en godkänd nöjdförklaring avgetts.¹⁹⁷ H.Z var Bulgarisk medborgare och begärdes överlämnad för straffverkställighet och anförde följande invändningar. Domen var en utevarodom då vederbörande inte varit närvarande vid förhandlingen och överlämning innebar att vederbörandes rättigheter enligt artikel 5 och 6 EKMR potentiellt åsidosätts. H.Z. anförde även att det förelåg hot från privata aktörer gentemot familjen och att den bulgariska staten varken kan eller vill skydda H.Z. Slutligen anförde H.Z att vederbörande hade romskt ursprung vilket innebar risk för diskriminering i Bulgarien. Tingsrätten konstaterade att överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder grundas på principen om ömsesidigt erkännande. Således ifrågasätter inte tingsrättens arresteringsorderns innehåll. Därefter ansåg tingsrätten att det inte framkommit några omständigheter som påvisade att överlämnandet i förevarande fall stred mot EKMR. Således saknades hinder avseende överlämnandet.¹⁹⁸

4.3.3.2 Överlämning till Ungern

Den 7 februari 2015 fastställde tingsrätten att L.E skulle överlämnas till Ungern. L.E invände och anförde att vederbörande tidigare frikänts i Ungern för gärningarna som arresteringsordern grundades på. Med anledning av invändningen kommunicerade den svenska åklagaren med ungersk domstol för att verifiera att arresteringsordern var korrekt, ungerska myndigheter bekräftade då att arresteringsordern var korrekt. Tingsrätten beslutade att L.E skulle överlämnas och anförde att vederbörandes invändning var utan substans samt att det saknades grund som medförde att arresteringsordern skulle nekas.¹⁹⁹ Överlämningen avseende L.E prövades i hovrätten, som inte prövade ärendet i sak utan konstaterade att arresteringsordern hade återkallats och ärendet avskrevs från vidare handläggning. Således hävdades häktningen gentemot L.E och överlämnandet genomfördes inte.²⁰⁰

---

¹⁹⁷ Göta hovrätt, den 28 maj 2015, slutligt beslut Ö 1106-15, s. 1 ff.

¹⁹⁸ Örebro tingsrätt, den 16 april 2015, slutligt beslut B 1413-15, s. 2 ff.

¹⁹⁹ Uddevalla Tingsrätt, den 3 juli 2015, slutligt beslut B 1471-15, s. 1 ff.

²⁰⁰ Hovrätten för västra Sverige, den 8 juli 2015, slutligt beslut Ö 3398-15, s. 1.

4.3.3.3 Överlämning till Kroatien

Den 9 februari 2015 fastställde hovrätten att M.M skulle överlämnas till Kroatien.²⁰¹ Den serbiske medborgaren M.M begärdes överlämnad till Kroatien för straffverkställighet. M.M motsatte sig överlämnandet och anförde att artikel 6 EKMR utgjorde hinder för överlämning eftersom vederbörandes serbiska ursprung medförde att artikel 6 EKMR eventuellt åsidosätts i Kroatien. Tingsrätten beslutade att M.M skulle överlämnas till Kroatien eftersom bevisning saknades som påvisade att M.M inte skulle tillförsäkras en rättvis rättegång.²⁰² Hovrätten fastställde tingsrättens beslut genom att neka prövningstillstånd.²⁰³

4.3.3.4 Överlämningar till Rumänien

Den 19 mars 2015 fastställde hovrätten att S.P skulle överlämnas till Rumänien för straffverkställighet.²⁰⁴ S.P anförde dels att den svenska åklagaren var uppdragstagare till den rumänska maffian, dels att det förelåg andra bevis som borde beaktas. Emellertid måste nuvarande frihetsberövande hävas om bevisen praktiskt ska kunna förebringas. Tingsrätten beslutade att S.P skulle överlämnas eftersom det saknades skäl att neka den europeiska arresteringsordern.²⁰⁵ Hovrätten beviljade inte prövningstillstånd således fastställdes tingsrättens beslut innebärande att S.P överlämnades till Rumänien för straffverkställighet.²⁰⁶

Den 26 mars 2015 fastställde hovrätten att D.C skulle överlämnas till Rumänien för straffverkställighet.²⁰⁷ D.C åberopade att vederbörande avsåg att frivilligt bege sig till Rumänien och att rättigheter åsidosattes i Sverige eftersom hans egendom inte innefattades i överlämnandet. Tingsrätten konstaterade att hinder för överlämning saknades. Det slutliga avgörandet avkunnades i parternas närvaro och av protokollet framgår inte några närmre motiveringar.²⁰⁸ Tingsrättens beslut fastställdes i hovrätten genom att prövningstillstånd inte meddelades.²⁰⁹

Den 23 mars 2016 fastställde hovrätten att K.S skulle överlämnas till Rumänien.²¹⁰ K.S var irakisk medborgare och begärdes överlämnad till Rumänien för

---

²⁰¹ Hovrätten för västra Sverige, den 9 februari 2015, slutligt beslut Ö 1456-15, s. 1 f.

²⁰² Göteborgs tingsrätt, den 17 januari 2015, slutligt beslut B 15917-14, s 5 ff.

²⁰³ Hovrätten för västra Sverige, den 9 februari 2015, slutligt beslut Ö 1456-15, s. 1 f.

²⁰⁴ Svea Hovrätt, den 19 mars 2015, slutligt beslut Ö 2427-15, s. 1 f.

²⁰⁵ Solna Tingsrätt, den 13 mars 2015, slutligt beslut B 1379-15, s. 1 ff.

²⁰⁶ Svea Hovrätt, den 19 mars 2015, slutligt beslut Ö 2427-15, s. 1.

²⁰⁷ Hovrätten för nedre Norrland, den 31 mars 2015, slutligt beslut Ö 318-15, s 1.

²⁰⁸ Östersund Tingsrätt, den 3 mas 2017, slutligt beslut B 433-15, s. 1 ff.

²⁰⁹ Hovrätten för nedre Norrland, den 31 mars 2015, slutligt beslut Ö 318-15, s 1.

²¹⁰ Svea hovrätt, den 23 mars 2016, slutligt beslut Ö 2474-16 s. 1 f.

straffverkställighet. K.S motsatte sig överlämnandet och anförde att domen var felaktig då andra personer var skyldiga till brottet. Tingsrätten meddelade slutligt beslut som innebar att K.S skulle överlämnas till Rumänien. Tingsrätten anförde att samtliga förutsättningar för överlämnande var uppfyllda och hinder för överlämning saknades.²¹¹ Tingsrättens beslut fastställdes genom att prövningstillstånd inte meddelades i hovrätten.²¹²

Den 16 september 2016 fastställde hovrätten att O.C inte skulle överlämnas för straffverkställighet till Rumänien.²¹³ O.C åberopade att överlämnandet skulle strida mot artikel 3, 6 och 7 EKMR. Gällande artikel 6 och 7 EKMR avsåg dessa faktiska kränkningar som skett i samband med att vederbörande dömdes. Gällande artikel 3 EKMR framförde O.C att kränkningen var framåtblickande då det förelåg dåliga fängelseförhållande i Rumänien.²¹⁴ Åklagaren hade med anledning av artikel 3 EKMR korresponderat med rumänska myndigheter för att vederbörande skulle garanteras förhållanden som uppfyllde kraven enligt artikel 3 EKMR. Rumänska myndigheter besvarade korrespondensen men någon specifik anstalt garanterades inte.²¹⁵ Beträffande artikel 6 EKMR anförde tingsrätten att Europadomstolen har konstaterat att det krävs höga krav för att neka en överlämning mot bakgrund av artikel 6 EKMR däremot avseende artikel 3 EKMR ställs inte lika höga krav.²¹⁶ Tingsrätten konstaterade att gällande artikel 6 EKMR har Europadomstolen anfört att det ska:

”föreligga en påtaglig risk för att personen förnekas rättvisa på ett flagrant sätt, varmed ska förstås en kränkning av principerna för en rättvis rättegång som garanteras av artikel 6 och som är så grundläggande att kränkningen utgör en annullering eller uträdering av kärnan av den rätt som artikeln tillförsäkrar”²¹⁷

I förevarande ärende anförde tingsrätten att artikel 6 EKMR inte utgjorde hinder för överlämnandet mot bakgrund av tillgänglig information.²¹⁸ Gällande artikel 3 EKMR anförde tingsrätten att överlämnande kan nekas om det:

”påvisats påtagliga grunder för att anta att den berörde, om han utlämnas, löper en verklig risk för att utsättas för behandling i strid med artikeln”²¹⁹

---

²¹¹ Attunda tingsrätt, den 11 mars 2016, slutligt beslut B 1537-16, s. 1 ff.

²¹² Svea hovrätt, den 23 mars 2016, slutligt beslut Ö 2474-16 s. 1 f.

²¹³ Svea hovrätt, 16 september 2016, slutligt beslut Ö 5368-16, s. 1 ff.

²¹⁴ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16, s. 6.

²¹⁵ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16, s. 12 f.

²¹⁶ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16, s. 5 ff.

²¹⁷ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16, s. 7.

²¹⁸ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16, s. 5 ff.

²¹⁹ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16, s 10 ff.

Risken för behandling som är oförenlig med artikel 3 EKMR ska inte vara allmänt hållen utan konkret gentemot individen. Enligt Europadomstolens praxis har Rumänien fällts vid åtskilliga tillfällen och de har konstaterats att det råder stora brister på fängelseanstalter i Rumänien. Tingsrätten bedömde således att det förelåg en påtaglig risk att O.C skulle utsättas för behandling i strid med artikel 3 EKMR följaktligen förelåg hinder för överlämnande.²²⁰ Hovrätten fastställde tingsrättens beslut genom att inte meddela prövningstillstånd.²²¹ Det fanns ett identisk ärende som pågick samtidigt, tingsrätten och hovrätten, gjorde samma bedömning avseende denna individ.²²² Domstolen meddelade besluten i båda mål samma datum och tid.²²³ Det kan även tilläggas att det var chefsrådmannen Friman som meddelade beslut i ett av dessa två mål. Friman är en av författarna till doktrinen, *Överlämnande enligt en europeisk eller nordisk arresteringsorder, en kommentar*, som omnämns i forskningsläget i avsnitt 1.6.²²⁴

Den 23 september 2016 fastställde hovrätten att F.C inte skulle överlämnas till Rumänien.²²⁵ F.C som begärdes överlämnad till Rumänien anförde att artikel 3 EKMR utgjorde hinder för överlämning.²²⁶ Rumänien hade lämnat garantier avseende frihetsberövandet innebärande att F.C skulle erhålla mellan två till tre kvadratmeter individuell cellyta. Hovrätten anförde att garantierna inte var tillfredställande med utgångspunkt från artikel 3 EKMR. Hovrätten beslutade att överlämnandet inte var förenlig med artikel 3 EKMR.²²⁷

Den 13 mars respektive 14 mars 2017 fastställde hovrätten att M.S och E.T inte skulle överlämnas till Rumänien. Den svenska åklagaren begärde garantier från det rumänska justitiedepartementet som inkom med svar. Emellertid ansågs garantierna inte tillfredställande. Överlämningen nekades i tingsrätten och hovrätten gällande båda individerna med hänvisning till artikel 3 EKMR.²²⁸

---

²²⁰ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16, s 10 ff.

²²¹ Svea hovrätt, 16 september 2016, slutligt beslut Ö 5368-16, s. 1 ff.

²²² Svea hovrätt, den 16 september 2016, slutligt beslut Ö 5372-16, s. 1 ff.; Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2768-16 s. 13 ff.

²²³ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16 s. 1ff; Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2768-16 s. 7 ff.

²²⁴ Solna tingsrätt, den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16 s. 14.

²²⁵ Svea hovrätt, den 23 september 2016, slutligt beslut Ö 7879-16, s. 1 ff.

²²⁶ Solna tingsrätt, den 30 augusti 2016, slutligt beslut B 5601-16, s 1 ff.

²²⁷ Svea hovrätt, den 23 september 2016, slutligt beslut Ö 7879-16, s. 1 ff.

²²⁸ Nyköping tingsrätt, den 20 februari 2017, slutligt beslut B 146-17, s. 4 ff.; Nyköping tingsrätt, den 20 februari 2017, slutligt beslut B 145-17, s. 4 ff; Svea hovrätt, den 13 mars 2017, slutligt beslut Ö 2223-17 s. 1 f.; Svea hovrätt, den 14 mars 2017, slutligt beslut Ö 2222-7 s. 1 f

4.3.3.5 Överlämningar till Grekland

Den 19 januari 2015 fastställde hovrätten att M.A skulle överlämnas till Grekland för lagföring. M.A motsatte sig överlämnandet och hänvisade till avgöranden beträffande att överlämningar i asylprocesser inte genomfördes till Grekland eftersom förhållandena stred mot artikel 3 EKMR. Mottagningen av asylsökanden i Grekland har mottagit kritik från Migrationsdomstolen och Europadomstolen. M.A åberopade att det inte var avgörande vilket rättsområde som varit föremål för kritiken. Hovrätten anförde att det krävs påtagliga omständigheter om överlämnande ska nekas mot bakgrund av artikel 3 EKMR. Hovrätten konstaterade att asylsökandes rättigheter åsidosätts i Grekland däremot utgjorde inte omständigheten påtagliga skäl.²²⁹

Den 12 juni 2015 fastställde hovrätten att S.M skulle överlämnas till Grekland för straffverkställighet.²³⁰ S.M motsatte sig överlämnandet och åberopade att det förelåg hot gentemot S.M i Grekland. Tingsrätten anförde att det saknades skäl att neka arresteringsordern följaktligen skulle S.M överlämnas till Grekland för straffverkställighet.²³¹ Hovrätten meddelade prövningstillstånd och fastställde tingsrättens beslut.²³²

Den 3 februari 2016 fastställde hovrätten att S.F skulle överlämnas till Grekland för lagföring.²³³ S.F bestred åklagarens framställan och åberopade artikel 6.1 EKMR och att arresteringsordern grundades på ett felaktigt domslut eftersom S.F hävdade att han var oskyldig samt att grekisk polis tidigare använt våld gentemot S.F. Tingsrätten beslutade att S.F skulle överlämnas eftersom det inte framkommit några omständigheter som utgjorde hinder för överlämnandet.²³⁴ Hovrätten fastställde domen genom att inte meddela prövningstillstånd.²³⁵

Den 5 april 2016 fastställde hovrätten att M.A skulle överlämnas till Grekland.²³⁶ M.A motsatte sig överlämnandet och förnekade brott med tillägget att han varit misstänkt tidigare och då utsatts för misshandel av statliga aktörer i samband med frihetsberövandet i Grekland. Tingsrätten konstaterade att det saknades hinder

---

²²⁹ Hovrätten för västra Sverige, den 19 januari 2016, Slutligt beslut Ö 1125-16, s. 2 ff.

²³⁰ Hovrätten över Skåne och Blekinge, den 12 juni 2015, slutligt beslut Ö 1458-15 s. 1 f.

²³¹ Malmö tingsrätt, den 1 juni 2015, slutligt beslut B 3529-15 s. 1-6.

²³² Hovrätten över Skåne och Blekinge, den 12 juni 2015, slutligt beslut Ö 1458-15 s. 1 f.

²³³ Göta hovrätt, den 4 februari 2016, slutligt beslut Ö 141-16, s. 1 f.

²³⁴ Kalmar tingsrätt, den 23 december 2015, slutligt beslut B 3815-15, s 2 ff.

²³⁵ Göta hovrätt, den 3 februari 2016, slutligt beslut Ö 141-16, s. 1 f.

²³⁶ Hovrätten över Skåne och Blekinge, den 4 maj 2016, Slutligt beslut Ö 1124-16, s. 1 f.

för överlämning avseende EKMR följaktligen överlämnades M.A till Grekland för lagföring.²³⁷ Hovrätten fastställde tingsrättens beslut genom att inte meddela prövningstillstånd.²³⁸

4.3.3.6 Överlämningar till Lettland

Den 23 juni 2015 beslutade hovrätten att R.M skulle överlämnas till Lettland för straffverkställighet.²³⁹ R.M motsatte sig överlämningen med hänvisning till artikel 3 och 6 EKMR. Gällande artikel 3 EKMR anförde R.M att dödshot förelåg från en kriminell organisation som befaras att verkställas i fängelset. R.M anförde gällande artikel 6 EKMR att han inte varit närvarande eller kallad till förhandlingen i Lettland. Tingsrätten beslutade överlämna R.M till Lettland med hänvisning till att anförda omständigheter inte utgjorde grund för att neka överlämnandet.²⁴⁰ Hovrätten fastställde tingsrättens beslut genom att inte meddela prövningstillstånd.²⁴¹

Den 18 december 2015 fastställde hovrätten att A.M skulle överlämnas till Lettland.²⁴² A.M motsatte sig överlämnandet eftersom brottet var felaktigt rubricerat i den utfärdade arresteringsordern och överlämnandet var oproportionerligt. Tingsrätten konstaterade att åberopade omständigheter inte utgjorde grund för att vägra överlämnande.²⁴³ Hovrätten fastställde tingsrättens beslut genom att inte meddela prövningstillstånd.²⁴⁴

Den 20 juni 2016 fastställde hovrätten att E.S skulle överlämnas till Lettland för lagföring.²⁴⁵ E.S begärdes överlämnad till Lettland för lagföring för gärningar som misstänkes vara begångna under 2009. Vederbörande åberopade att det förelåg hot gentemot E.S således medförde överlämnandet eventuellt att E.S utsätts för behandling som stred mot artikel 3 EKMR.²⁴⁶ Tingsrätten ansåg att åberopade omständigheter avseende EKMR inte utgjorde hinder för överlämning.²⁴⁷ Hovrätten fastställde tingsrättens beslut genom att neka prövningstillstånd.²⁴⁸

---

²³⁷ Kristianstad tingsrätt, den 22 april 2016, slutligt beslut B 661-16, 3 ff.

²³⁸ Hovrätten över Skåne och Blekinge, den 4 maj 2016, Slutligt beslut Ö 1124-16, s. 1 f.

²³⁹ Svea hovrätt, den 23 juni 2015, slutligt beslut Ö 5656-15, s. 1 f.

²⁴⁰ Södertörns tingsrätt, den 2 juni 2015, slutligt beslut B 6411-15, s. 1 ff.

²⁴¹ Svea hovrätt, den 23 juni 2015, slutligt beslut Ö 5656-15, s. 1 f.

²⁴² Svea hovrätt, den 18 december 2015, slutligt beslut Ö 11195-15, s 1 f.

²⁴³ Stockholm tingsrätt, den 25 november 2015, slutligt beslut Ö 14513-1, s 1 ff.

²⁴⁴ Svea hovrätt, den 18 december 2015, slutligt beslut Ö 11195-15, s 1 f.

²⁴⁵ Hovrätten för nedre Norrland, den 25 maj 2015, slutligt beslut B 512-15 s. 1 f.

²⁴⁶ Gävle tingsrätt, den 23 april 2015, slutligt beslut B 852-15, s. 1 f.

²⁴⁷ Gävle tingsrätt, den 23 april 2015, slutligt beslut B 852-15, Bilaga A.

²⁴⁸ Hovrätten för nedre Norrland, den 25 maj 2015, slutligt beslut Ö 512-15 s. 1 f

4.3.3.7 Överlämningar till Litauen

Den 20 juni 2016 fastställde hovrätten att A.P skulle överlämnas till Litauen för lagföring.²⁴⁹ A.P var misstänk för grovt bedrägeri och urkundsförfalskning för gärningar genomförda mellan 2008 och 2010. A.P motsatte sig överlämning emellertid framgår inte invändningarna av tingsrättens beslut. Tingsrätten bedömde att det saknades hinder för överlämning. Således beviljade tingsrätten åklagarens framställan och beslutade att överlämna A.P till Litauen.²⁵⁰ Överlämnandet verkställdes emellertid inte vid denna tidpunkt eftersom A.P var åtalad i en brottmålsprocess i Sverige. En ny framställan inkom senare samma år vilken åter beviljade överlämning av A.P till Litauen.²⁵¹ Hovrätten nekade prövningstillstånd även denna gång och därmed fastställdes tingsrättens beslut.²⁵²

Den 14 juli 2016 fastställde hovrätten att R.S skulle överlämnas till Litauen för lagföring.²⁵³ R.S anförde att brottsmisstankarna grundades på uppgifter som framkommit genom våld och att det förelåg risk för vederbörandes liv vid en överlämning. Tingsrätten anförde att överlämnande inom EU grundas på principen om ömsesidig erkännande och enligt gällande rätt förelåg samtliga förutsättningar för att bevilja överlämnandet. R.S invändningar påverkade inte bedömningen.²⁵⁴ Hovrätten fastställde beslutet genom att inte meddela prövningstillstånd.²⁵⁵

---

²⁴⁹ Svea hovrätt, den 20 juni 2016, slutlig beslut Ö 5326-16 s. 1 f.

²⁵⁰ Västmanlands tingsrätt, den 26 maj 2016, slutligt beslut B 2362-16 s. 1 f.

²⁵¹ Västmanlands tingsrätt, den 10 november 2016, slutligt beslut B 4852-16 s. 1 ff.

²⁵² Svea hovrätt, den 6 december 2016, slutlig beslut Ö 10529-16, s. 1 ff.

²⁵³ Svea hovrätt, den 14 juli 2016, slutlig beslut Ö 6253-16, s. 1 ff.

²⁵⁴ Norrtälje tingsrätt, den 22 juni 2016, slutligt beslut B 708-16 s. 1 ff.

²⁵⁵ Svea hovrätt, den 14 juli 2016, slutligt beslut Ö 6253-16, s. 1 ff.

4.4 Analys gällande artikel 3 Europakonventionen som hinder för överlämning

4.4.1 Bevisbördan

Det kan inledningsvis uppmärksammas att arresteringsorderlagens förarbeten inte direkt anger termen *bevisbörda* däremot anger förarbeten vilken aktör som ska förebringa bevisning varpå termen *bevisbörda* används nedan i detta analyserande avsnitt.

Beträffande artikel 3 EKMR råder viss oklarhet hur bevisbördan är placerad. Det framkommer genom förarbeten att det åligger den eftersökte att påvisa hinder enligt EKMR. Eftersom det anses lättare för den eftersökte att förebringa bevisning. Emellertid anförde EU-domstolen inte samma krav, däremot anförde EU-domstolen att om den nationella domstolen har *tillgång till information* som påvisar en reell risk att EKMR kan åsidosättas ska den nationella domstolen genomföra en bedömning. EU-domstolen anger inte vem som ska tillhandahålla denna information. Emellertid har den eftersökte störst intresse av att den nationella domstolen har kännedom om informationen. Således kan det konstateras att enligt förarbeten ska bevisning förebringas av den enskilde och enligt EU domstolen är det oklart vem som ska förebringa bevisningen. Det råder därmed viss tveksamhet avseende bevisbördan gällande artikel 3 EKMR som grund för avslag avseende en arresteringsorder. Det oklara rättsläget avseende vem som ska förebringa bevisning torde hämnas förutsebarheten eftersom det inte tydlig framgår vilken aktör som ska förebringa information som stödjer åsidosättande av artikel 3 EKMR.

4.4.2 Beviskravet

Det kan inledningsvis anmärkas att kravet på kränkningen för att EKMR ska utgöra grund för att neka en arresteringsorder torde variera beroende från vilken rättskälla som används tydliggörs och problematiseras nedan. Det kan även förtydligas att rättskällorna inte använder termen *beviskrav* utan anger vilka omständigheter som ska påvisas i andra termer. Nedan används termen *beviskrav* av pedagogiska skäl för läsaren.

Gällande artikel 3 EKMR som avslagsgrund kan det mot bakgrund av arresteringsorderlagens förarbeten konstateras att det krävs att *påtagliga omständigheter påvisas*. Gällande påtagliga omständigheter och dess innebörd är rättsläget delvis oklart.

Vilka omständigheter som kan åberopas samt vad klassificeras som påtagligt framgår inte av förarbetena. Detta kan ensamt kritiseras som faktor som medför bristande förutsebarhet då gällande rätt ska vara tydlig, särskilt mot bakgrund av rättsfrågans ingripande karaktär. Denna ståndpunkt har däremot konkretiserats i doktrin som att risken för kränkning ska vara *tydlig* och *specifik*. Emellertid har rättsfrågan behandlats av EU-domstolen som anförde att det ska vara en *verklig risk baserad på objektiv, trovärdig och verifierad fakta* som sedermera medför *en individuell risk*. Det kan anmärkas att samtliga källor torde inkludera befarade kränkningar fastän detta uttryckligen inte anges men eftersom rättskällorna anger att *risken* utgör avslagsgrund stödjer ordalydelsen denna ståndpunkt. Således inkluderas såväl inträffade- som potentiella kränkningar.

Beviskravet är svårt att konkretisera mot bakgrund av samtliga rättskällor. Emellertid framgår det genom ordalydelsen att kravet på omständigheterna torde vara högt. Det kan mot bakgrund av ovanstående fastställas att det oklara rättsläget och svårförståeliga kraven torde medföra svårigheter för inblandade aktörer och därmed att bristande förutsebarhet uppkommer för rättstillämpande aktörer. De högt ställda kraven kan medföra att brott mot artikel 3 EKMR inte kan bevisas och överlämnande sker vilket är anmärkningsvärt mot bakgrund av rättssäkerheten. Det ska erinras att det finns överlämningar som har nekats med hänvisning till artikel 3 EKMR vilket illustreras genom rättsfallsgranskningen. Det ska också uppmärksammas att i en av två första överlämningar som nekades var Friman en av rådmännen. Friman är en av författarna till doktrinen som omnämns i forskningsläget i avsnitt 1.6. Först bekräftar tingsrätten att det föreligger risk för kränkning gällande artikel 3 EKMR i Rumänien. Denna risk menar tingsrätten föreligger vilket stöds av Europadomstolens praxis. Därefter bedömer domstolen om denna kan konkretiseras mot den eftersökte. Tingsrätten bedömer att det föreligger påtagliga grunder mot bakgrund av fängelseförhållandena i Rumänien.

4.4.3 Överlämningen till Bulgarien

Den 27 januari 2015 meddelades ett pilotavgörande gentemot Bulgarien. Europadomstolen konstaterade att det förelåg allvarliga brister i Bulgariens fängelser som var av systematisk karaktär och som stred mot artikel 3 EKMR. Den 28 maj 2015 genomfördes emellertid ett överlämnande från Sverige till Bulgarien vilket innebär att överlämning genomfördes cirka 4 månader efter Europadomstolens avgörande. De omfattande bristerna i Bulgariens fängelser torde inte åtgärdas på fyra månader. Förvarande ärende innehöll en nöjdförklaring men det kan dock anmärkas att artikel 3 EKMR utgör en absolut rättighet som inte ska åsidosättas under några omständigheter.

Den eftersökte invände att informationen i arresteringsordern var felaktigt. Domstolen konstaterade att invändningen var vederlagd eftersom invändningen var oförenlig med arresteringsordern. Detta indikerar att principen om ömsesidigt erkännande intar en stark ställning i samband med överlämnande. Eftersom invändningen bedömdes som vederlagd då den var motstridig avseende informationen i arresteringsordern.

Det är dessutom anmärkningsvärt att det finns tre rättsliga aktörer inblandade vilka är försvaren, åklagaren och domstolen. Emellertid har ingen noterat Europadomstolens avgörande mot Bulgarien som fastslagit systematiska brister beträffande artikel 3 EKMR. I förevarande ärende torde överlämningen nekats med hänvisning till artikel 3 EKMR då risken måste anses vara påtaglig eftersom bristerna är systematiska i mottagande stat. Det är vanskligt att Sverige överlämnat en individ för straffverkställighet med hänvisning till den enskildes rättssäkerhet då risken för åsidosättande av mänskliga rättigheter torde vara påtaglig.

4.4.4 Överlämningen till Ungern

Den 10 mars 2015 meddelades ett pilotmål gentemot Ungern avseende fängelseförhållanden i landet. Europadomstolen angav att bristerna var allvarliga och systematiska med stor geografisk spridning. Den 4 juli 2015 godtog tingsrätten åklagarens framställan gällande en överlämning till Ungern. Emellertid överklagades ärendet och hovrätten avskrev ärendet eftersom arresteringsordern hade återkallats vilket medförde att överlämningen inte verkställdes.

Europadomstolens avgörande beträffande fängelseförhållandena påverkade inte bedömningen. Överlämningen är jämförbar med ovanstående ärende vilket innebär att inga av de rättsliga aktörerna uppmärksammat Europadomstolens prejudikat. Det som är positivt med ärendet är att överlämningen inte verkställdes till ett land med systematiska brister gällande fängelseförhållandena. Emellertid nekades inte överlämningen med hänvisning till EKMR vilket medför att den rättsliga problematiken kvarstår. Den rättsliga problematiken består av att de råder stora brister i Ungerns fängelser som inte har uppmärksamats av någon av de rättsliga aktörerna. Detta är givetvis vanskligt för den enskilde då ingen part uppmärksammat att det föreligger påtagliga grunder att artikel 3 EKMR åsidosätts.

4.4.5 Överlämningar till Rumänien

Europadomstolens avgöranden avseende Rumäniens fängelseförhållanden är omfattande och saknas anledning att redogöra för dem enskilt. Det kan preciseras att för svenskt vidkommande har åtta individer begärts överlämnande i olika syften till Rumäni. De tre första överlämningarna som företogs fram till den 26 mars 2016 beviljades. Gemensamt för dessa mål är att ingen åberopade artikel 3 EKMR.

Den 6 april 2016 meddelade EU-domstolen förhandsavgörandet gällande artikel 3 EKMR som grund för att neka en arresteringsorder. Svea Hovrätt beslutade därefter att neka överlämningar till Rumänien med hänvisning till artikel 3 EKMR. I samtliga ärenden åberopade den enskilde artikel 3 EKMR som grund för avslag. Resterande avgjorda ärenden har nekats till Rumänien vilket innebär att hovrätterna nekat samtliga överlämnande till Rumänien sedan EU-domstolens nytillkomna prejudikat.

4.4.6 Överlämningar till övriga länder

Den 2 maj 2016 fastslog Europadomstolen att de förelåg brister avseende fängelseförhållanden i Litauen som medförde att artikel 3 EKMR åsidosattes. Avgörandet berörde flera sökanden och olika anläggningar. Europadomstolen anförde att Litauens åtgärder gällande bristfälliga fängelseförhållanden beräknades vara åtgärdade 2022. Den 20 juni och 14 juli 2016 fastslog svensk domstol att överlämnande skulle genomföras till Litauen. Beträffande ovanstående ärenden är informationen som framgår av besluten i båda instanser väldigt begränsad.

Det kan oavsett anmärkas att det finns skäl att betvivla om överlämnande är förenliga med artikel 3 EKMR. Det som talar för att överlämnande medför att artikel 3 EKMR åsidosätts är att bristerna förväntas åtgärdas 2022 innebärande att bristerna troligen föreligger innan denna tidpunkt. Emellertid torde bristerna inte vara lika omfattande som i ovanstående fall mot bakgrund av antalet klaganden och att Europadomstolen inte meddelade målet som ett pilotmål.

Gällande resterande medlemsstater kan inte tidsaspekter återkopplas genom samma metod som ovanstående vilket nödvändigtvis inte betyder att överlämningen genomförts rättssäkert. Emellertid har inte de rättsliga aktörerna haft Europadomstolens avgöranden till sitt förfogande i samband med att ärendena avgjordes. Följaktligen torde det vara problematisk för de rättsliga aktörerna att konkret påvisa att det föreligger en påtaglig risk avseende artikel 3 EKMR.

4.4.7 Rättsäkerhetsbrister som påvisas i samband med överlämnande från Sverige

Det kan fastställas genom lag, förarbete, rättspraxis och doktrin att artikel 3 EKMR utgör hinder vid överlämningar. Det är emellertid påkallat att anmärka att flera brister finns som är hänförliga till rättssäkerheten.

Gällande den materiella rättssäkerheten är flera anmärkningar påkallade. Inledningsvis är artikel 3 EKMR gällande rätt i Sverige och ska tillförsäkra individer grundläggande mänskliga rättigheter. Genom rättsfallsgenomgången påvisas att avslagsgrunden tillämpas först efter att EU-domstolen meddelat avgörandet som medger att överlämning kan nekas med hänvisning till artikel 3 EKMR. Det faktum att avslagsgrunden inte tillämpats tidigare innebär att den snarare varit symbolisk än att tillförsäkra den enskilde rättigheter som stadgas i artikel 3 EKMR. Genom att tillämpa avslagsgrunden först efter EU-domstolens avgörande framstår det som att EU-domstolen medförde att artikel 3 EKMR erhöll legitimitet. Detta framstår som vanskligt eftersom EU-domstolen inte legitimerar EKMR samt med hänvisning till den hierarki som torde råda mellan rambeslutet som införlivats genom lag och EKMR som utgör en bilaga till svensk grundlag.

Det har konstateras genom avgöranden från Europadomstolen att fängelseförhållanden avseende överbeläggning utgör ett problem i flera medlemsstater vilket bör medföra att stor försiktighet iakttas vid överlämnande till länder som har bekräftade överbeläggningar. Åklagaren bör med hänsyn till förekommande problem begära garantier från den utfärdande medlemsstaten i samband med överlämningar till stater med bekräftade överbeläggningar och ledning bör inhämtas från exempelvis Europadomstolens praxis. Denna åtgärd från åklagarens sida bedöms som tämligen okomplicerad i förhållande till den allvarliga kränkningen som riskerar att åsidosättas.

För att återkoppla till framställningens första forskningsfråga. *Tillförsäkras individer grundläggande rättigheter enligt artikel 3 EKMR i samband med att överlämnande sker avseende en europeisk arresteringsorder för lagföring eller straffverkställighet?* Artikel 3 EKMR kan utgöra hinder för överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Emellertid torde flera nekas mot bakgrund av de problematiska fängelseförhållandena som Europadomstolens avgöranden påvisar. Genom rättsfallsgranskningen kan slutsatsernas dras att individer inte tillförsäkras artikel 3 EKMR i den omfattning som är önskvärt då riskerna att individer utsätts för behandling i strid med artikel 3 EKMR är påtaglig mot bakgrund av de omfattande bristerna som råder i flera medlemsstaters fängelser.

5 Artikel 6 Europakonventionen

5.1 Rättsliga utgångspunkter

Inledningen av artikel 6.1 EKMR lyder:

”Var och en skall, vid prövningen av hans civila rättigheter och skyldigheter eller av en anklagelse mot honom för brott, vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid”²⁵⁶

Det stadgas i artikel 6.1 EKMR att vid anklagelse för brott ska förhandlingen genomföras inom skälig tid. Enligt ordalydelsen åtnjuter individen som är anklagad för brott artikelns skydd. Rättigheten tillerkänns den enskilde oavsett om vederbörande befinner sig under frihetsberövande förhållande eller i frihet.²⁵⁷

Rätten till en rätttegång inom skälig tid avser att skydda individer från att leva i ovisshet i en lång tidsperiod. Det framgår inte genom artikel 6.1 EKMR:s ordalydelse vilken längd som avses. Denna rättsfråga har däremot varit föremål för Europadomstolens praxis vid åtskilliga tillfällen då denna grund är mest förekommande beträffande klagomål från individer till Europadomstolen.²⁵⁸

Artikel 6.1 EKMR och *rätten till en rättvis rätttegång inom skälig tid* behandlas i nedanstående kapitel och disponeras av pedagogiska skäl på följande sätt. Inledningsvis berörs vilken period som är föremål för bedömning vilket medför att tidpunkten för periodens start och slut behandlas. Sedermera behandlas de tre kriterier som är hänförliga till skäligt tid. Kriterierna har utvecklats genom omfattande praxis och är följande bedömningsgrunder, parternas agerande, ärendets komplexitet och processföremålets betydelse.²⁵⁹ Dessa tre kriterier har stor betydelse för huruvida den fastställda tidsperioden är skälig och därmed förenlig med artikel 6.1 EKMR. Kapitlet avslutas med att behandla det faktum att den enskilde inte mottagit underrättelse.²⁶⁰

---

²⁵⁶ Den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, artikel 6.1.

²⁵⁷ Rainey, Wicks och Ovey (2017) s. 303 f.

²⁵⁸ Rainey, Wicks och Ovey (2017) s. 303 f.

²⁵⁹ Se exempelvis, Frydlander mot Frankrike [GC], den 27 juni 2000, punkt 43 ff.

²⁶⁰ Se avsnitt 5.3-5.5

5.2 Beräkning av tidsperiod

För att beräkna vilken tidsperiod som är föremål för bedömningen gällande *rätten till en rättvis rättegång inom skäligen tid* krävs det föreligger en startpunkt respektive slutpunkt för tidsperioden. Startpunkten inträder när den enskilde anses anklagad för brott. Slutpunkten inträder när förfarandet anses avslutat. Därmed föreligger en tidsperiod som ligger till grund för bedömningen huruvida skäligen tid föreligger.²⁶¹

Europadomstolen har vid åtskilliga tillfällen behandlat innebörden av begreppet anklagad (eng. charged) i artikel 6.1 EKMR. Begreppet är ett autonomt begrepp som ska ges en självständig och allmängiltig tolkning.²⁶² Med autonom tolkning innebär att begreppet ska erhålla samma betydelse i samtliga konventionsstater, oberoende av begreppets betydelse i det nationella rättssystemet.²⁶³

Den enskilde anses anklagad för brott när en myndighet vidtagit åtgärd gentemot vederbörande, exempelvis att misstanke delges eller att förundersökning inleds.²⁶⁴ Åtgärden kan konkret manifesteras genom häktning eller anhållning.²⁶⁵ Europadomstolen konstaterade i fallet *Foti mot Italien* att delgivningen eller åtgärden inte behöver vara officiell.²⁶⁶

I fallet *Eckle mot Tyskland* ansågs Eckle anklagad för brott vid den tidpunkt som vederbörandes situation väsentligen påverkades av förfarandet.²⁶⁷ Denna ståndpunkt bekräftades sedermera i fallet *Serves mot Frankrike*. Europadomstolen anförde att vederbörande ansågs åtnjuta artikelns skydd fastän någon anklagelse inte hade riktas mot sökande i den relevanta rättegången. Sökanden var inte tilltalad däremot påverkades sökandes situation väsentligen av det rättsliga förfarandet eftersom vederbörande var inblandad i händelseförloppet. Europadomstolen konstaterade att Serves väsentligen påverkades av förfarandet (eng. Substantially affected) och därav skulle skyddas av artikeln.²⁶⁸

---

²⁶¹ Rainey, Wicks och Ovey (2017) s. 303.

²⁶² Danelius (2015) s. 174 ff.

²⁶³ Danelius (2015) s. 55 f.

²⁶⁴ Rainey, Wicks och Ovey (2017) s. 303.

²⁶⁵ Neumeister mot Österrike, den 27 juni 1968, punkt 7 och 18 ff.; Danelius (1991) s. 298.

²⁶⁶ Foti m.fl. mot Italien, den 10 december 1982, punkt 52 ff.; Danelius (1991) s. 298.

²⁶⁷ Eckle mot Tyskland, den 15 juli 1982, punkt 73 ff.; Danelius (1991) s. 298

²⁶⁸ Serves mot Frankrike, den 20 oktober 1997, punkt 42 ff.

I avgörandet *Funke mot Frankrike* aktualiserades rättsfrågan huruvida en informell misstanke innebar att vederbörande ansågs anklagad. Myndigheterna hade inte anklagat sökande formellt för brottet. Myndigheterna hade däremot vidtagit flera åtgärder gentemot sökanden såsom husrannsakan och tvångsåtgärder som hade ålagt vederbörande att överlämna handlingar. Europadomstolen konstaterade att det inte var avgörande huruvida en formell anklagelse delgetts. Samtliga vidtagna gärningar gentemot sökanden avsåg att säkerställa en framtida fällande dom. Mot bakgrund av denna anledning ansågs sökande vara anklagad för brott enligt artikel 6.1 EKMR.²⁶⁹

Vid bedömningen huruvida förfarandet anses avslutat är det avgörande huruvida det föreligger en slutlig dom. I de fall som domslutet överklagas beräknas slutpunkten med utgångspunkt från när den slutliga domen meddelas i högsta instans. Om den högsta instansen inte meddelar prövningstillstånd innebär detta att slutpunkten inträffat.²⁷⁰ Detta motiveras med att den enskildes osäkerhet avseende rättsliga angelägenheter kvarstår tills sista instans har meddelat ett slutligt avgörande.²⁷¹ Det ska emellertid noteras att extraordinära rättsmedel inte inkluderas i denna tidsbedömning.²⁷²

Samtliga straffrättsliga förfaranden avslutas emellertid inte med en slutlig dom vilket medför att andra åtgärder kan innebära att slutpunkten inträder. Åtgärder som kan medföra att slutpunkten inträder är exempelvis att förundersökning läggs ner, åtalet avvisas eller om åtal inte inleds efter långskriden pågående förundersökning. Således kan olika former av beslut som fattas av olika rättsliga myndigheter innebära att förfarandet anses avslutat.²⁷³

Om vederbörande inte erinras avseende vidtagna åtgärder såsom beslut eller domslut som medför att slutpunkten inträffat beräknas slutpunkten istället inträda vid det tillfälle som den enskilde erinras om det slutliga avgörandet.²⁷⁴

---

²⁶⁹ Funke mot Frankrike, den 25 februari 1993, punkt 40 ff.; Se även Nowak (2003) s. 214 ff.

²⁷⁰ Danelius (2015) s. 321.

²⁷¹ Van Dijk m.fl. (2006) s. 605 f.

²⁷² Danelius (2015) s. 321.

²⁷³ Danelius (2015) s. 321.

²⁷⁴ Danelius (2015) s. 322.

5.3 Bedömning avseende skälig tid

5.3.1 Ärendets komplexitet

Det finns flera omständigheter som påverkar bedömningen avseende vilken tidsperiod som utgör *skälig tid*. I brottmål genomför Europadomstolen en helhetsbedömning med vissa faktorer som utgångspunkt. Ärendets komplexitet är en av omständigheterna som har betydelse vilket medför ärenden som innebär att komplexa rättsliga frågor behandlas motiverar längre handläggningstid.²⁷⁵

5.3.2 Parternas agerande

Parternas agerande i processen har betydelse vilket innebär att den tilltalades och myndigheternas agerande har betydelse gällande vad som utgör *skälig tid*. Den tilltalade är inte skyldig att samarbeta med myndigheter. Emellertid kan inte staten klandras om den tilltalade fördröjer processen. Den tilltalade har däremot rätt att utnyttja de olika rättsmedel som vederbörande har laglig rätt till utan att de klassificeras som fördröjning av processen.²⁷⁶ Beträffade ageranden från aktörerna kan dels åtgärder som avser att fördröja processen beaktas, dels åtgärder som avser att påskynda processen beaktas. Det behöver inte vara handlingar som utgör grund för bedömningen, passivitet från statens sida kan påverka huruvida *skälig tid* föreligger.²⁷⁷

5.3.3 Processföremålets betydelse

Gällande processföremålets betydelse för individen har detta krav begränsad inverkan i straffrättsliga frågor. Det som är föremål för bedömning är emellertid om målet bör behandlas skyndsamt. Ärenden som bör hanteras skyndsamt är familjerättsliga tvister och mål som påverkar den kontinuerliga försörjningen såsom arbetsrättsliga tvister eller pensionstvister. Det är även särskilt avgörande om tidsperiodens fortlöpande påverkar individen genom att möjligheten att vinna framgång med talan minskar i samband med tidsfördröjningen. Det är exempelvis fallet i flertalet tvister om barn, eftersom en utdragen process kan innebära att barnet uppnår stor kontinuitet med en part.²⁷⁸

---

²⁷⁵ Danelius (2015) s. 323 ff.

²⁷⁶ Danelius (2015) s. 323 ff.

²⁷⁷ Ehrenkrona (2016) s. 93.

²⁷⁸ Danelius (2015) s. 323 ff.

5.4 Underrättelse om anklagelse

I artikel 6.3 a) EKMR stadgas följande minimirättighet:

”Var och en som blivit anklagad för brott har följande minimirättigheter

*a) att utan dröjsmål, på ett språk som han förstår och i detalj, underrättas om innebörden av och grunden för anklagelsen mot honom”*²⁷⁹

Underrättelsen ska delges av ansvarig myndighet således är det inte tillräckligt att ansvarig myndighet passivt har informationen tillgänglig för den anklagade.²⁸⁰

Underrättelsen kan erhållas genom skrift eller i muntlig form på ett språk som vederbörande förstår. Det krävs att underrättelsen är så precis att den anklagade kan bereda sitt försvar erforderligt.²⁸¹ Den enskilde kan inte klaga på att artikel 6.3 a) EKMR åsidosätts om det är vederbörandes agerande som förorsakar att delgivning inte sker eller fördröjs.²⁸²

Rättsfrågan gällande underrättelsens innehåll aktualiserades i avgörandet *Pélissier och Sassi mot Frankrike*. Europadomstolen anförde att en underrättelse ska innehålla skälet till anklagelsen, vad vederbörande är anklagad för och vilka grunder som åberopas samt hur gärningen rättsligt rubriceras.²⁸³ Det krävs emellertid inte att bevis presenteras i anslutning till att anklagelsen delges.²⁸⁴

Rättsfrågan beträffande avsaknad av underrättelse aktualiserades i fallet *T mot Österrike*. Sökanden lämnade oriktiga och bristfälliga uppgifter i ett ärende avseende rättshjälp och dömdes till böter för denna gärning. Europadomstolen konstaterade att artikel 6.3 a) EKMR åsidosattes eftersom vederbörande inte underrättats om misstankarna utan fick kännedom om misstankarna först när domstolen beslutade att påföra böter gentemot vederbörande. Europadomstolen anförde även att minimirättigheterna som framgår genom artikel 6.3 EKMR inkluderas i artikel 6.1 EKMR och rätten till en rättvis rättegång. Fallet illustrerar att avsaknad av underrättelse kan medföra att artikel 6.1 EKMR åsidosätts.²⁸⁵

---

²⁷⁹ Den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, artikel 6.3 a).

²⁸⁰ Van Dijk m.fl (2006) s. 632.

²⁸¹ Danelius (2015) s. 339 ff.

²⁸² Hennings mot Tyskland, den 16 december 1992, punkt 26.; Rainey, Wicks och Ovey (2017) s. 321.

²⁸³ Pélissier och Sassi mot Frankrike [GC], den 25 mars 1999, punkt 52 ff.

²⁸⁴ Van Dijk m.fl (2005) s. 632.

²⁸⁵ T. mot Österrike, den 14 november 2000, punkt 68 ff.

5.5 Hovrättsavgöranden

Den brittiske medborgaren R.M begärdes överlämnad 2015 till Storbritannien och Nordirland för lagföring. Den utfärdade arresteringsordern avsåg gärningen *sexuellt övergrepp på minderårig* (engelska: *Buggery with a boy under 16 years of age*) och misstänktes vara genomförd 1977 i Storbritannien. R.M motsatte sig överlämnandet och anförde att överlämnandet är orimligt och oskäligt eftersom de påstådda gärningarna skedde 1977. Tingsrätten konstaterade att rättsfrågan som aktualiserades var huruvida det var orimligt att lagföra R.M för ett 37 år gammalt brott. Tingsrätten ansåg att rättsfrågan gällande lagföring för ett 37 år gammalt brott var föremål för bedömning i Storbritannien. Följaktligen godtogs arresteringsordern och R.M överlämnades.²⁸⁶ Hovrätten beviljade inte prövningstillstånd följaktligen fastställdes tingsrättens beslut.²⁸⁷

R.A begärdes överlämnad till Polen för lagföring. R.A invände och anförde att överlämningen innebar att rättigheter enligt EKMR åsidosattes. Gärningarna som R.A var misstänkt för påstås vara begångna mellan 2005-2007 och vederbörande levde öppet i Polen fram till 2013 utan att underrättelse genomfördes, delgivning skedde 2015 när R.A var bosatt i Sverige. R.A anförde att överlämnandet medför att artikel 6.1 EKMR och *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* åsidosätts. Tingsrätten anförde invändningarna hänförliga till artikel 6 EKMR kan utgöra grund för att neka överlämnande. Emellertid är utrymmet väldigt begränsad. I förevarande ärende var inte omständigheterna tillräckliga för att neka överlämnandet följaktligen beviljades överlämningen.²⁸⁸ Hovrätten meddelande inte prövningstillstånd således fastställdes tingsrättens beslut.²⁸⁹

Den polske och amerikanske medborgaren E.K begärdes överlämnad för lagföring till Tyskland. Totalt hade en arresteringsorder utfärdats vid tre olika tillfällen. Den första arresteringsordern utfärdades den 26 februari 2011 och avsåg brottsmisstankar som enligt svensk rätt rubricerades som *grovt bedrägeri*. Brotten var enligt den utfärdade arresteringsordern begångna sommaren 2008. Den andra arresteringsordern utfärdades den 3 juni 2014 avsåg brottsmisstankar gällande *grovt bedrägeri*. Gärningarna hade enligt arresteringsordern genomförts

---

²⁸⁶ Attunda tingsrätt, den 6 februari 2015, slutligt beslut B 531-15, s. 1 ff.

²⁸⁷ Svea hovrätt, den 27 februari 2015, slutligt beslut Ö 1742-15, s. 1 f.

²⁸⁸ Södertörn tingsrätt, den 28 oktober 2015, slutligt beslut B 12252-15, s 1 ff.

²⁸⁹ Svea hovrätt, den 24 november 2015, slutligt beslut Ö 10256-15, s 1 f.

mellan maj 2013 och februari 2014. Den tredje arresteringsordern utfärdades den 16 januari 2015 och avsåg brottsmisstankar gällande *grovt bedrägeri* som var hänförliga till sommaren 2006. E.K bestred överlämnandet och hänvisade till artikel 6.1 EKMR. Till stöd för sin talan anförde E.K att *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* åsidosätts vid överlämnande eftersom brottsmisstankarna är gamla. Den fördröjning som skett har inte orsakats av E.K. Lagföring som genomförs nu föranleder att *rätten till en rättvis rättegång inom skälig* enligt artikel 6.1 EKMR åsidosätts.²⁹⁰ Tingsrätten anförde att det saknades skäl att neka överlämningen med hänvisning till EKMR och *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid*. Således beslutade tingsrätten att överlämna E.K till Tyskland för lagföring enligt samtliga tre europeiska arresteringsorder.²⁹¹ Hovrätten fastställde tingsrättens beslut genom att prövningstillstånd nekades.²⁹²

Den kosovanske medborgaren N.D begärdes överlämnad till Spanien avseende lagföring för gärningarna som i svensk rätt motsvarar *utpressning, rån, våld mot tjänsteman, olaga frihetsberövande och häleri*. N.D motsatte sig överlämnandet och anförde att artikel 6.1 EKMR utgjorde hinder för överlämnandet eftersom N.D delgavs misstanke om brott den 4 januari 2008. Detta innebar att det passerat 8 år och 7 månader sedan vederbörande delgavs misstanke om brott. Den 4 januari 2008 häktades N.D i Spanien och frigavs efter ett år mot en borgenssumma och ålades reseförbud och anmälningsskyldighet i Spanien. Reseförbudet och anmälningsskyldigheten hävdades efter två månader vilket medförde att N.D bosatte sig i Sverige igen. N.D hade inte mottagit någon information sedan 2009 från spanska myndigheter med undantag från den utfärdade arresteringsordern som utgjorde grund för överlämnandet och spanska myndigheter har varit medvetna om att N.D varit bosatt i Sverige sedan frigivning skett. N.D anförde att processen fram till lagföring varit alltför utdragen vilket innebar att vederbörandes rättigheter enligt artikel 6 EKMR kränkts.²⁹³ Tingsrätten konstaterade att N.D skulle överlämnas till Spanien enligt den utfärdade arresteringsordern eftersom det inte framkommit några omständigheter som utgjorde hinder för

---

²⁹⁰ Solna tingsrätt, den 15 januari 2016, slutligt beslut B 9926-15, s. 1 ff.

²⁹¹ Solna tingsrätt, den 15 januari 2016, slutligt beslut B 9926-15s. 5 ff.

²⁹² Svea hovrätt, den 10 februari 2016, slutligt beslut Ö 966-16, s 1 f.

²⁹³ Ystad tingsrätt, den 19 augusti 2016, slutligt beslut B 1993-16, s 1 ff.

överlämnande.²⁹⁴ Hovrätten meddelade inte prövningstillstånd således fastställdes tingsrättens beslut vilket medförde att N.D överlämnades till Spanien för lagföreling.²⁹⁵

Den svenske medborgaren F.B begärdes överlämnad till Tjeckien avseende lagföreling för gärningar som i svensk rätt rubriceras som *människorov, olaga frihetsberövande* och *egenmäktighet med barn*. F.B anförde att överlämnande medför att artikel 6 EKMR åsidosätts eftersom vederbörande tidigare hade varit part i en vårdnadsprocess som pågått under fyra år. Vid eventuell brottmålsprocess kommer samma tidsutdräkt föreligga. Tingsrätten beviljade överlämningen avseende lagföreling och konstaterade därefter att det inte har framkommit några omständigheter som påvisade att det förelåg en verklig risk som var påtaglig att vederbörandes rättigheter enligt EKMR åsidosätts.²⁹⁶ Hovrätten beviljade inte prövningstillstånd vilket innebar att tingsrättens beslut fastställdes således överlämnades F.B till Tjeckien.²⁹⁷

Den polska medborgaren K.S begärdes överlämnad till Polen avseende lagföreling för *orsakande av allvarlig kroppskada*, gärningen var hänförelig till 2005 emellertid utfärdades arresteringsordern 2015.²⁹⁸ K.S anförde att det råder tveksamheter huruvida K.S kommer att tillförelsäkras en rättvis rättegång. Tingsrätten konstaterade att de formella förutsättningarna förelåg för överlämnandet således beviljades överlämnandet.²⁹⁹ K.S överklagade till hovrätten som konstaterade att skäl saknades att meddela prövningstillstånd således fastställdes tingsrättens beslut.³⁰⁰

---

²⁹⁴ Ystad tingsrätt, den 19 augusti 2016, slutligt beslut B 1993-16, s 5 f.

²⁹⁵ Hovrätten över Skåne och Blekinge, den 25 augusti 2016, slutligt beslut Ö 2108-16, s. 1 f.

²⁹⁶ Göteborg tingsrätt, den 15 februari 2017, slutligt beslut B 790-17, s. 1 ff.

²⁹⁷ Hovrätten för västra Sverige, den 10 mars 2017, slutligt beslut Ö 1808-17 s. 1 f.

²⁹⁸ Lunds Tingsrätt, Mål 1733-16, aktbilaga 4, s. 3 ff.

²⁹⁹ Lunds tingsrätt, den 20 april 2016, slutligt beslut B 1733-16, s. 1 ff.

³⁰⁰ Hovrätten över Skåne och Blekinge, den 16 maj 2016, slutligt beslut Ö 1224-16, s. 1 f.

5.6 Analys avseende artikel 6.1 Europakonventionen

5.6.1 Rättighetens teoretiska innebörd

Det framgår av behandlade rättskällor att artikel 6 EKMR teoretiskt utgör hinder för överlämnande. Det framgår genom lagtexten i 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen och genom förarbete uppges att artikel 6 EKMR medför att hinder avseende överlämnande om omständigheter föreligger som innebär att påtagliga skäl påvisas avseende konventionsbrott. HD uppgav att artikel 6 EKMR kan utgöra grund för avslag avseende en europeisk arresteringsorder. Emellertid var inte en oklar risk tillräckligt för att neka en europeisk arresteringsorder. Det kan även konstateras genom doktrin att artikel 6 EKMR utgör grund för avslag på en arresteringsorder. Genom samtliga svenska rättskällor framgår att det är ostridigt att artikel 6 EKMR utgör grund för att neka en arresteringsorder.

5.6.2 Rättighetens praktiska innebörd i Högsta domstolen

I NJA 2007 s. 168, som behandlades i avsnitt 3.2.4, gällande M.B som överlämnades till Polen för ett misstänkt brott som var 15 år gammalt. HD:s hantering av artikeln 6 EKMR bör kritiseras mot bakgrund av uppsatsens rättssäkerhetsteori. HD konstaterade att *skäligt tid* bedöms med utgångspunkt från när delgivning sker och att den eftersökte erhöll delgivning om misstanke i samband med vederbörande greps i Sverige den 6 november 2006. Således har det enbart passerat ungefär tre månader. HD ansåg att artikel 6.1 EKMR gällande *skälig tid* inte har åsidosatts. Emellertid genomfördes ingen bedömning huruvida detta medförde att artikel 6.3 a) EKMR åsidosatts. Artikel 6.3 a) EKMR stadgar att envar har rätt att få underrättelse om anklagelse utan dröjsmål. Det var ostridigt att det hade passerat 15 år sedan de misstänka brotten genomfördes vilket borde aktualiserat någon av ovanstående rättigheter. Har M.B inte mottagit underrättelse på 15 år har minimirättigheten i artikel 6.3 a) troligen kränkts. Har M.B mottagit underrättelse men förhandling inte har genomförts på 15 år har troligen *rätten till en rättegång inom skälig tid* åsidosatts. HD konstaterade att *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* inte åsidosattes vilket rimligen borde aktualiserat rättsfrågan huruvida minimirättigheten i artikel 6.3 a) EKMR har åsidosatts. Eftersom anklagelsen inte har mottagits på 15 år, vilket troligen är ett oacceptabelt dröjsmål

enligt artikel 6.3 EKMR a). Myndigheter ska rimligen inte kunna kringgå *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* genom att inte underrätta vederbörande om anklagelsen.

Det kan anmärkas beträffande artikel 6.1 EKMR att rättskällorna är oförenliga avseende kravet på kränkningens allvarlighet. HD angav att det föreligger krav på att kränkningen ska vara allvarlig enligt rambeslutet. Det är emellertid inget krav som framgår av den svenska lagens ordalydelse eller av arresteringsorderlagens förarbeten. HD har i egenskap av högsta instans vid överlämnande emellertid det sista ordet innebärande att i praktiken torde ett krav på kränkningens allvarlighet råda. Det kan ytterligare anmärkas att vilka rättigheter som HD rubricerar som allvarliga är oklart. Oavsett är det påkallat att framhålla att EKMR utgör gällande rätt och ska tillförsäkras individer inom Sveriges jurisdiktion oberoende av hur allvarlig den potentiella eller inträffade kränkningen är.

5.6.3 Rättighetens praktiska innebörd i Europadomstolen

Europadomstolen har berört rättsfrågan huruvida artikel 6.1 EKMR och *rätten till en rättvis rättegång inom skäligt tid* föranleder att överlämnande ska nekas i rättsfallet *Stapleton mot Irland*, se ovan i avsnitt 3.2.2. I ärendet hade myndigheterna varit passiva i 25 år men Europadomstolen konstaterade att den eventuella kränkningen borde hanteras i samma stat som genomför brottmålsprocessen. Således kan slutsatsen tolkas som att fastän överlämnandet eventuellt medför att artikel 6.1 EKMR beträffande *skälig tid* åsidosätts genomförs överlämnandet. Denna ståndpunkt intogs av Europadomstolen eftersom det ansågs lämpligare att prövningen av två rättsfrågor genomfördes i samma process vilket var processen i den utfärdande staten. Det måste uppfattas som vanskligt med hänvisning till den enskildes rättssäkerhet att Europadomstolen uppgav att en rättshandling kan medföra att artikel 6.1 EKMR åsidosätts, men att rättshandlingen ändå ska företas. Europadomstolen uttalade även att kravet i detta hänseende är att rättigheten ska flagrant åsidosättas om överlämning ska medföra konventionsbrott beträffande artikel 6 EKMR.

5.6.4 Rättighetens praktiska innebörd i hovrätterna

Genom hovrättspraxis bekräftas ståndpunkten från Europadomstolen vilket innebär att överlämningen ska genomföras fastän överlämningen potentiellt medför att artikel 6.1 EKMR åsidosätts. Att ståndpunkten bekräftas i svenska domstolar framgår genom resultatet av granskningen eftersom flera tvivelaktiga ärenden gällande artikel 6.1 EKMR och *skäligt tid* medfört överlämnande. Hovrätten har dessutom uttryckligen i fallet gällande R.M som överlämnades för ett 37 år gammalt brott anfört att rättsfrågan gällande om det är orimligt med lagföring för ett 37 år gammalt brott ska bedömas i den mottagande staten.

Det ankommer på domstolar att bedöma huruvida *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* utgör ett hinder för att verkställa en arresteringsorder. Denna materiella bedömning har emellertid inte genomförts i något av de granskade ärendena. Detta torde utgöra en bekräftelse att bedömningen ska genomföras i mottagande stat. Detta framgår exempelvis genom att de materiella kriterierna *parternas agerande, ärendets komplexitet, processföremålets betydelse* inte uppdagas i någon av de granskade ärendena från hovrätterna. Det framstår emellertid som vanskligt eftersom bedömningsgrunderna kan påvisa huruvida *skälig tid* föreligger vilket sedermera torde påvisa om rättvisan flagrant åsidosätts.

5.6.5 Slutsatser

Den slutsats som kan dras med stöd av ovan anförda är att artikel 6.1 EKMR och rätten till *rättegång inom skälig tid* teoretisk utgör ett hinder för överlämnande. Det torde dock enbart vara en teoretisk rättighet då överlämnande genomförs och rättsfrågan bedöms i mottagande stat vilket erhåller stöd av Europadomstolens avgörande och hovrättsavgöranden. Detta ställningstagande erhåller inte stöd av HD, det ska emellertid uppmärksammas att Europadomstolen meddelade avgörandet efter HD. Således är det hypotetiskt möjligt att HD i samband med framtida avgöranden inhämtar ledning från Europadomstolens praxis. Det rådande rättsläget torde således vara att NJA 2007 s. 168 är delvis överspelat. Rättsläget torde istället speglas av Europadomstolens avgörande som bekräftats i hovrätterna genom att uttryckligen ange att rättigheten ska bedömas i mottagande stat och indirekt genom att inte materiellt bedöma rättigheten utan istället

överlämna den eftersökte. Detta torde vara vanskligt för den materiella rättssäkerheten eftersom rättsläget innebär att överlämnande kan ske fastän artikel 6.1 EKMR åsidosätts. Således genomförs överlämnande fastän det föreligger risk att mänskliga rättigheter åsidosätts. Det faktum att rättigheten ska bedömas i mottagande stat innebär att *rätten till en rätttegång inom skälig tid* inte utgör hinder för överlämning. Således omfattas inte samtliga rättigheter trots att 2 kap. 4 § 2 p arresteringsorderlagens anger uttryckligen att EKMR utgör grund för avslag. Emellertid torde det inte tolereras att överlämningen medför en allvarlig kränkning vilket får stöd av Europadomstolens uttalande. Huruvida *rätten till rättvis rätttegång inom skälig tid* innebär en allvarlig kränkning är oklart. Eftersom rättsfrågan inte har medfört att överlämnande nekats i svensk domstol.

Rätten till en rättvis rätttegång inom skälig tid torde inte utgöra hinder för överlämnande. Slutsatsen får stöd av tre faktorer. För det första har Europadomstolen och svensk domstol anfört detta direkt vilket innebär att domstolarna uttalat att rättsfrågan bedöms i den stat som mottager den enskilde. För det andra får slutsatsen stöd av att det inte har åskådliggjorts något ärende som nekat överlämning med hänvisning till *rätten till en rättvis rätttegång inom skälig tid*. Detta argument bör dock tolkas med försiktighet eftersom det baseras på ett faktum som inte existerar. För det tredje får slutsatsen stöd av att de tre kriterierna, parternas agerande, ärendets komplexitet, processföremålets betydelse inte har behandlas i något av det granskade fallen. Det faktum att bedömningen inte företas indikerar på att bedömningen inte genomförs i Sverige. Detta är anmärkningsvärt eftersom slutsatsen medför att enskilda individers rättigheter som framgår av lagen inte efterlevs i den praktiska tillämpningen vilket försämrar den enskildes materiella rättssäkerhet. Förutsebarheten torde även försämrats eftersom ordalydelsen i 2 kap. 4 § 2 p arresteringsorderlagen inte torde tillförsäkra den enskilde något faktiskt skydd avseende *skälig tid*.

Det vore naturligtvis önskvärt att svenska domstolar prövar rättigheten i Sverige med hänvisning till den enskildes rättssäkerhet som inkluderar att mänskliga rättigheter efterlevs i rättstillämpningen. Det kan däremot ifrågasättas hur korrekt en sådan bedömning blir mot bakgrund av det material som finns tillgängligt för domstolen i samband med överlämnande. Domstolen har mycket begränsad in-

formation om processen i den mottagande staten. Det som framgår genom arresteringsordern är tid och plats avseende gärningen samt brottsrubricering. Mot bakgrund av den information som framkommer av arresteringsordern är det vanskligt för domstolen att fatta ett materiellt korrekt beslut huruvida *skälig tid* har passerat. Eftersom betydligt mer information torde vara nödvändigt för att bedöma, parternas agerande, ärendets komplexitet, processföremålets betydelse. Det alternativ som står tillbuds om rättigheten ska prövas i svensk domstol är att kommunikation sker med den mottagande staten för att ta emot ytterligare information. Det medför dock att principen om ömsesidigt erkännande åsidosätts eftersom viss sakprövning genomförs. Emellertid kan detta anses motiverat eftersom EKMR hierarkiskt har en hög ställning i Sverige i förhållande till en EU-rättslig princip.

I NJA 2007 s. 168 anförde HD att underlaget är för bristfälligt för att utgöra grund för bedömningen avseende *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid*. HD menade att bedömningen avseende skälig tid inte kunde genomföras rättvisande. Eftersom bedömningen tenderade att bli ensidig då synpunkter endast inkommit från den eftersökte. Detta torde dock motivera ytterligare utredningsåtgärder som medför att målet blir utrett. Det är anmärkningsvärt att HD uttalar att utredningen är ensidigt men därefter underlåter att inhämta utredning och sedermera avgör målet till nackdel för den enskilde. De åtgärder som krävs från de rättsliga aktörerna i detta sammanhang är tämligen enkla att vidta i förhållande till det konventionsbrott som kan undanröjas.

För att besvara uppsatsens andra forskningsfråga, *Vilka omständigheter ska åberopas i svensk domstol för att en europeisk arresteringsorder avseende lagföring ska nekas med hänvisning till artikel 6 EKMR?* Det är oklart vilka omständigheter som ska åberopas eftersom detta inte konkretiserats i svensk domstol. De slutsatser som kan dras med stöd av rättsfallsutredningen är att rättsfrågan inte ska bedömas i Sverige vilket får stöd av hovrättsavgöranden och Europadomstolens praxis. Det får även stöd av att de materiella kriterierna *parternas agerande, ärendets komplexitet, processföremålets betydelse* inte har behandlats i något av det granskade fallen. Den obefintliga bedömningen kan medföra att individer inte tillförsäkras den lagstadgade rättigheten i 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen eftersom erforderlig utredning inte genomförts.

Det framgår däremot även av hovrättspraxis att en arresteringsorder kan nekas med hänvisning till artikel 6 EKMR om påtagliga omständigheter påvisas. Emellertid har detta inte påvisats i något av de granskade fallen vilket medför att rättsläget är oklart gällande vilka omständigheter som utgör grund för att neka en arresteringsorder vilket torde påverka förutsebarheten negativt.

6 Slutord

6.1 Artikel 3 Europakonventionen som hinder för överlämnande

Gällande artikel 3 EKMR har flera slutsatser konstaterats. Bevisbördan avseende hinder enligt artikel 3 EKMR är delvis oklar då arresteringslagens förarbeten och EU-domstolens avgörande delvis är oförenliga. Enligt förarbeten åligger bevisbördan den enskilde. Däremot har EU-domstolen anfört att det är tillräckligt att domstolen innehar information för att en arresteringsorder ska nekas med hänvisning till artikel 3 EKMR. Det är oklart vilken rättslig aktör som ska förebringa denna information. Det ingår onekligen i försvararens uppdrag att förebringa denna information men kan även inkluderas i åklagarens och domstolens utredningsskyldighet. Det har konstaterats att det krävs påtagliga omständigheter för att en arresteringsorder ska nekas med hänvisning till artikel 3 EKMR. Detta krav kan vara uppfyllt om det råder fängelseförhållanden som är oförenliga med artikel 3 i mottagande stat enligt Europadomstolens praxis. Det har påvisats en positiv rättsutveckling innebärande att domstolar numera nekar överlämningar om mottagande stat har fängelseförhållanden i strid med artikel 3 EKMR. Genom rättsfallsgranskningen har det illustrerats att grunden *har tillämpats* allt för restriktivt och torde fortfarande *tillämpas* för restriktivt. Sverige har överlämnat individer till stater som har haft allvarliga och systematiska brister i sina fängelser som inte är förenliga med artikel 3 EKMR. Detta är onekligen anmärkningsvärt mot bakgrund av att överlämningen inte torde vara förenlig med artikel 3 EKMR. Detta är vanskligt för den enskildes materiella rättssäkerhet.

För att avslutningsvis besvara forskningsfråga ett. *Tillförsäkras individer grundläggande rättigheter enligt artikel 3 EKMR i samband med att överlämnande sker avseende en europeisk arresteringsorder för lagföring eller straffverkställighet?* Rättsfallsgranskningen påvisar att flera överlämningar har genomförts som borde nekats. Således finns det individer som troligen inte har tillerkänts rättigheter som stadgas i artikel 3 EKMR. Det har emellertid påvisats en positiv rättsutveckling som dock behöver utvecklas ytterligare vilket innebär att överlämningar till fler stater bör ifrågasättas alternativt nekas. Denna slutsats får stöd av att det förekommer stora bekymmer i flera stater avseende överbelagda fängelser som har allvarliga brister.

6.2 Rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid som hinder för överlämning

Det framgår av behandlade rättskällor att artikel 6 EKMR teoretiskt utgör hinder för överlämnande. Det framgår genom lagtexten i 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen och genom arresteringsorderlagens förarbeten uppges att artikel 6 EKMR medför att hinder gällande överlämnande. Det krävs då att påtagliga omständigheter påvisas som innebär att rättvisan förnekas flagrant vilket i sin tur innebär att rättegångens genomförande är uppenbarligen i strid med artikel 6 EKMR.

Det har även anmärkts att det råder olika krav gällande huruvida den inträffade eller potentiella kränkningen ska vara allvarlig för att utgöra hinder för överlämnande. Enligt lagens ordalydelse och arresteringsorderlagens förarbeten står det klart att det inte råder något krav på en allvarlig kränkning. Enligt samtliga rättstillämpande aktörer råder det däremot ett krav på att kränkningen ska vara allvarlig för att utgöra hinder. De delvis motstridiga ståndpunkterna torde hämma förutsebarheten. Det krav som råder i praktiken är emellertid ett krav på att kränkningen ska vara allvarlig. Eftersom det är domstolarnas bedömning som är väsentlig för den enskilde. Således är det enbart allvarliga kränkningar som utgör hinder för överlämnande vilket torde medföra att 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagens ordalydelse är delvis missvisande eftersom inte samtliga rättigheter inkluderas.

Det är även oklart vilka omständigheter som krävs för att en arresteringsorder i svensk rättstillämpning ska nekas med hänvisning till *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid*. Det har inte påvisats något fall som illustrerar under vilka omständigheter en arresteringsorder nekas. Emellertid indikerar flera faktorer att *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* inte ska bedömas i den verkställande staten. De faktorer som stödjer slutsatsen är, för det första att Europadomstolen och hovrätten uttryckligen uttalat att rättsfrågan bedöms i mottagande stat. För det andra har bedömningen gällande skälig tid inte genomförts i något av de granskade fallen. För det tredje har inga rättsfall påträffas som nekat en arresteringsorder med hänvisning till skäligt tid.

Detta innebär således att *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* inte torde utgöra ett hinder för att verkställa en europeisk arresteringsorder. Således är 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen snarare symbolisk eftersom samtliga rättigheter enligt artikel 6 EKMR inte inkluderas som avslagsgrund. Det är vanskligt för den formella och materiella rättssäkerheten. Gällande den formella rättssäkerheten kan det anmärkas att rättsläget är delvis oklart vilket påverkar förutsebarheten negativt. Beträffande den materiella rättssäkerheten är det påkallat att framföra kritik gentemot det faktum att samtliga mänskliga rättigheter inte torde inkluderas som hinder för överlämnande. Det är ostridigt att överlämnande ska genomföras fastän förfarandet kan åsidosätta artikel 6 EKMR vilket innebär att rättigheten inte utgör hinder för överlämnande av naturliga skäl eftersom överlämnandet rent faktiskt genomförs. Det är önskvärt att samtliga rättigheter som stadgas i 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen inkluderas som avslagsgrund. Däremot krävs det att bedömningsgrunderna appliceras på det enskilda fallet för att avgöra huruvida *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* åsidosätts. Bedömningsgrunderna är följande, parternas agerande, ärendets komplexitet, processföremålets betydelse. Mot bakgrund av den information som domstolarna innehar vid överlämnande är det vanskligt att genomföra en korrekt bedömning gällande bedömningsgrunderna. Underlaget för bedömningen, vilket är i innehållet arresteringsordern, är för bristfälligt eftersom mycket begränsad information framgår gällande bedömningsgrunderna i arresteringsordern.

För att besvara uppsatsen andra och sista forskningsfråga. *Vilka omständigheter ska åberopas i svensk domstol för att en europeisk arresteringsorder avseende lagföring ska nekas med hänvisning till artikel 6 EKMR?* Det är oklart om rättigheten medför att överlämnande ska nekas. Det finns flera faktorer som indikerar att *rätten till en rättvis rättegång inom skälig tid* istället ska bedömas i mottagande stat. Detta innebär att den teoretiskt befintliga avslagsgrunden i 2 kap. 4 § 2 p. arresteringsorderlagen i praktiken är obefintligt.

Bilaga A

Nedan följer en sammanställning av samtliga beslut i svensk domstol som har granskats. I sammanställningens första kolumn framgår i vilket land den eftersökte är medborgare. I den andra kolumnen framgår vilken stat som har utfärdat arresteringsordern. I den tredje och fjärde kolumnen framgår målnummer i tingsrätten respektive hovrätten, sedermera framgår det av femte kolumnen vilken hovrätt som meddelat alternativt avkunnat beslutet. I den sjätte kolumnen framgår när hovrätten meddelande beslutet och huruvida prövningstillstånd meddelades framgår av kolumn sju. I den åttonde kolumnen framgår vilken gärning som utgör grund för arresteringsordern och i den nionde kolumnen framgår huruvida överlämningen gäller straffverkställighet eller lagföring. I den nionde kolumnen har följande förkortningar använts av utrymmesskäl, LF står för lagföring, SV står för straffverkställighet, slutligen står B för båda vilket innebär att arresteringsordern avser både lagföring och straffverkställighet. Slutligen framgår det av den sista kolumnen om framställningen beviljades. I vissa avseende är fältet fyllt med enbart ett bindestreck vilket innebär att det inte varit möjligt att utläsa informationen av varken tingsrättens eller hovrättens beslut.

Överlämnas till	Målnummer tingsrätten	Målnummer hovrätten	Hovrätt	Beslut meddelades	Gärning till grund för arresteringsorder	Syfte	Beviljad
Grekland	B 14827-15	Ö 1125-16	Västra	2016-01-19	-	LF	Ja
Polen	B 15913-15	Ö 1239-16	Västra	2016-01-20	Innehav vapen, stöld, miss-handel	SV	Ja
Tjeckien	B 790-17	Ö 1808-17	Västra	2017-03-10	Kidnappning, bortförande av barn	LF	Ja
Österrike	B 3561-17	Ö 2004-17	Västra	2017-03-22	Narkotika, olovlig kraftavledning	LF	Ja
Polen	B 660-17	Ö 2035-17	Västra	2017-03-23	-	SV	Ja
Österrike	B 8549-16	Ö 3803-16	Västra	2016-08-17	Försök till stöld, rån	SV	Ja
Polen	B 3028-17	Ö 3812-17	Västra	2017-08-10	Narkotikarelaterat	SV	Ja
Bulgarien	B 11139-16	Ö 4550-16	Västra	2016-11-09	Olovlig körning	SV	Nej
Polen	B 11958-16	Ö 4688-16	Västra	2016-11-10	-	-	Ja
Tyskland	B 12683-16	Ö 5027-16	Västra	2016-12-09	Grov stöld	LF	Nej
Polen	B 3186-15	Ö 5086-15	Västra	2015-12-09	Förskingring	SV	Ja
Ungern	B 1471-15	Ö 3398-15	Västra	2015-07-08	Grovt bedrägeri, urkundsförfalskning, svindleri	LF	Nej
Polen	B 3193-15	Ö 2396-15	Västra	2015-04-23	-	SV	Ja
Kroatien	B 15918-14	Ö 1456-15	Västra	2015-02-20	Rån	SV	ja
Litauen	B 1688-17	Ö 1022-17	Skåne	2017-04-19	Svindleri, förfalskning av administrativa handlingar. Handel med förfalskade handlingar	LF	Ja

Slovakien	B 5926-15	Ö 144-16	Skåne	2016-12-19	Kreditbedrägeri mm.	SV	Nej
Grekland	B 661-16	Ö 1124-16	Skåne	2016-05-04	Mord	LF	ja
Polen	B 3365-15	Ö 328-16	Skåne	2016-02-10	Bedrägeri	SV	ja
Spanien	B 1993-16	Ö 2108-16	Skåne	2016-08-25	Olaga frihetsberövande, utpressning, rån, våld mot tjänsteman m.m.	LF	ja
Polen	B 162-16	Ö 414-16	Skåne	2016-02-19	Rån	SV	ja
Tjeckien	B 5937-16	Ö 2094-16	Skåne	2016-08-23	Grovt narkotikabrott	LF	ja
Tyskland	B 3688-16	Ö 1796-16	Skåne	2016-08-08	-	SV	ja
Polen	B 1733-16	Ö 1224-16	Skåne	2016-05-16	Orsakande av kroppsskada	B	ja
Polen	B 1224-15	Ö 3174-15	Skåne	2015-12-17	18 brott varav 17 straffbara i Sverige.	SV	Nej
Tyskland	B 5811-15	Ö 2964-15	Skåne	2015-11-26	Vapeninnehav	LF	Ja
Polen	B 1550-15	Ö 2015-15	Skåne	2015-08-11	-	SV	Ja
Polen	B 1239-15	Ö 1556-15	Skåne	2015-06-26	Rattfylleri	SV	Ja
Grekland	B 3529-15	Ö 1458-15	Skåne	2015-06-12	Narkotikabrott	SV	Delvis
Polen	B 2631-15	Ö 1344-15	Skåne	2015-06-08	-	SV	Återvisning
Polen	B 2965-15	Ö 1314-15	Skåne	2015-06-08	-	SV	Ja
Rumänen	B 1204-15	Ö 1391-15	Skåne	2015-06-08	Skattebrott och brott mot varumärkeslagen	SV	Nej
Belgien	B 76-15	Ö 490-15	Skåne	2015-03-10	Stöld, bedrägeri, dataintrång, deltagande i kriminell organisation	SV	Ja
Polen	B 11697-14	Ö 114-15	Skåne	2015-01-15	Misshandel	SV	Ja
Polen	B 2312-17	Ö 7118-17	Svea	2017-07-31	Stöld alternativt egenmäktigt förfarande (tillgripit pass)	SV	Ja
Polen	B 8008-17	Ö 6912-17	Svea	2017-08-02	Narkotikabrott	SV	Ja
Tyskland	B 6081-17	Ö 6894-17	Svea	2017-07-24	Narkotikabrott	LF	Ja
Italien	B 8378-17	Ö 6018-17	Svea	2017-06-29	-	Ja	Avskrivs
Polen	B 6597-17	Ö 4752-17	Svea	2017-06-23	-	SV	Ja
Estland	B 5733-17	Ö 4602-17	Svea	2017-05-18	-	LF	Ja
Polen	B 567-17	Ö 3705-17	Svea	2017-04-24	-	SV	Ja
Polen	B 826-17	Ö 3687-17	Svea	2017-05-17	Rån	SV	Ja
Italien	B 3830-17	Ö 3095-17	Svea	2017-04-07	Grov stöld, försök till grov stöld, våld mot tjänsteman och skadegörelse.	SV	Ja
Litauen	B 944-17	Ö 3074-17	Svea	2017-04-11	Narkotikabrott	LF	Ja
Polen	B 2960-17	Ö 2915-17	Svea	2017-03-29	Bedrägeri	SV	Ja
Tyskland	B 1416-17	Ö 2764-17	Svea	2017-03-24	-	-	Ja
Polen	B 2615-17	Ö 2684-17	Svea	2017-03-24	Narkotikabruk	SV	Ja
Tyskland	B 1428-17	Ö 2661-17	Svea	2017-03-24	Grovt rån och tillfogande av kroppsskada	LF	Ja
Rumänen	B 146-17	Ö 2223-17	Svea	2017-03-13	Människohandel	SV	nej
Rumänen	B 145-17	Ö 2222-17	Svea	2017-03-14	Människohandel	SV	nej

Polen	B 713-17	Ö 1438-17	Svea	2017-02-17	-	SV	Ja
Polen	B 567-17	Ö 1381-17	Svea	2017-12-16	-	SV	Ja
Polen	B 431-17	Ö 1375-17	Svea	2017-02-17	-	SV	Ja
Tyskland	B 9962-15	Ö 966-16	Svea	2016-02-10	Bedrägeri och grovt bedrägeri	LF	Ja
Spanien	B 476-16	Ö 1950-16	Svea	2016-03-11	Inbrott i bostad	SV	Ja
Rumänen	B 1537-16	Ö 2474-16	Svea	2016-03-23		SV	Ja
Polen	B 2256-16	Ö 2410-16	Svea	2016-03-22	-	SV	Ja
Tyskland	B 1957-16	Ö 3647-16	Svea	2016-04-29	-	LF	Ja
Tyskland	B 2974-16	Ö 4594-16	Svea	2016-05-30	Förhandling genomförd med omfattande sekretess	-	Ja
Tyskland	B 1957-16	Ö 4752-16	Svea	2016-06-02	-	LF	Ja
Litauen	B 2362-16	Ö 5326-16	Svea	2016-06-20	Grovt bedrägeri, urkundsförfalskning	LF	Ja
Rumänen	B 2767-16	Ö 5368-16	Svea	2016-09-16	Narkotikabrott och deltagande i kriminell organisation	SV	nej
Rumänen	B 2768-16	Ö 5372-16	Svea	2016-09-16	Narkotika och deltagande i kriminell organisation	SV	nej
Litauen	B 708-16	Ö 6253-16	Svea	2016-07-14	-	LF	Ja
Tyskland	B 5690-16	Ö 7328-16	Svea	2016-09-01	-	LF	Ja
Tyskland	B 6060-16	Ö 7432-16	Svea	2016-09-12	Stöld	LF	Ja
Italien	B 5717-16	Ö 7781-16	Svea	2016-09-29	Människosmuggling	SV	Nej
Rumänen	B 5601-16	Ö 7879-16	Svea	2016-09-23	Stöld	SV	Nej
Polen	B 4757-16	Ö 8040-16	Svea	2016-09-27	-	SV	Ja
Storbritannien	B 2434-16	Ö 9747-16	Svea	2016-11-17	Knivhugg enligt arresteringsorder	LF	Ja
Litauen	B 4852-16	Ö 10529-16	Svea	2016-12-06	Grovt bedrägeri och urkundsförfalskning.	LF	Ja
Polen	B 14064-16	Ö 10770-16	Svea	2016-12-13	-	SV	Ja
Tyskland	B 15725-16	Ö 11372-16	Svea	2017-01-10	SEKRETESS, Framgår endast att överlämning beviljas.		Ja
Storbritannien	B 531-15	Ö 1742-15	Svea	2015-02-17	Sexuellt utnyttjande av minderårig	LF	Ja
Tyskland	B 9193-14	Ö 2224-15	Svea	2015-04-02	-	LF	Ja
Rumänen	B 1379-15	Ö 2427-15	Svea	2015-03-19	-	SV	Ja
Polen	B 1969-15	Ö 2964-15	Svea	2015-04-02	-	SV	Ja
Italien	B 2817-15	Ö 4204-15	Svea	2015-05-21	Narkotikabrott, alternativt grovt narkotikabrott	SV	Ja
Tyskland	B 6733-15	Ö 5592-15	Svea	2015-06-22	-	-	Ja
Slovakien	B 1881-15	Ö 5500-15	Svea	2015-07-09	Våldtäkt mot barn	LF	Ja
Lettland	B 6411-15	Ö 5656-15	Svea	2015-06-23	Narkotika, vapeninnehav, innehav av sprängmedel	SV	Ja
Polen	B 7643-15	Ö 6596-15	Svea	2015-07-24	Kvinnofridskränkning	SV	Ja
Polen	B 5868-15	Ö 7291-15	Svea	2015-08-12	-	SV	Ja
Polen	B 9682-15	Ö 7503-15	Svea	2015-09-26	-	SV	Ja
Polen	B 7064-15	Ö 7868-15	Svea	2015-09-30	Narkotikabrott	SV	Ja
Polen	B 7410-15	Ö 8141-15	Svea	2015-09-23	Narkotika	SV	Ja
Polen	B 12252-15	Ö 10256-15	Svea	2015-11-24	-	-	Ja

Tyskland	B 15304-15	Ö 11388-15	Svea	2015-12-23	-	SV	Ja
Belgien	B 15313-15	Ö 11254-15	Svea	2015-12-18	-	-	Ja
Lettland	B 14513-15	Ö 11195-15	Svea	2015-12-18	Stöld	-	Ja
Belgien	B 2576-14	Ö 1438-14	Nedre Norrland	2015-01-09	-	SV	Ja
Rumänien	B 433-15	Ö 318-15	Nedre Norrland	2015-03-31	-	SV	Ja
Lettland	B 852-15	Ö 512-15	Nedre Norrland	2015-05-25	Rån och bedrägeri	LF	Ja
Spanien	B 2108-16	Ö 991-16	Nedre Norrland	2016-11-07	Stöld	SV	Ja
Frankrike	B 1910-16	Ö 1141-16	Nedre Norrland	2016-11-02	-	SV	Ja
Grekland	B 3815-15	Ö 141-16	Göta	2016-02-04	Olovlig inresa, olovlig vistelse och deltagande i kriminell organisation.	LF	Ja
Spanien	B 4116-14	Ö 303-15	Göta	2015-02-06	Bortförande av barn och skadegörelse	LF	Ja
Spanien	B 341-17	Ö 633-17	Göta	2017-03-20	Grovt narkotikabrott	SV	Ja
Belgien	B 2749-15	Ö 2781-15	Göta	2015-11-11	Stöld , bedrägeri och rån.	SV	Ja
Österrike	B 2419-16	Ö 2588-16	Göta	2016-10-17	-	LF	Ja
Polen	B 552-16	Ö 942-16	Göta	2016-04-18	Bedrägeri, förskingring, urkundsförfalskning, olovligt förfogande.	SV	Ja
Bulgarien	B 1413-15	Ö 1106-15	Göta	2015-04-28	Stöld och olovlig körning	SV	Ja
Storbritannien	B 1774-17	Ö 1671-17	Göta	2017-06-16	Bestickning	LF	Ja
Polen	B 4112-15	Ö 1878-16	Göta	2016-08-30	Rån, olaga frihetsberövande och deltagande i kriminell organisation	B	Ja

Käll- och litteraturförteckning

Litteratur

Asp, Petter, *Internationell straffrätt*, 2., [omarb. och utök.] uppl., Uppsala, 2014

Danelius, Hans, *Mänskliga rättigheter i europeisk praxis: en kommentar till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna*, 5., [uppdaterade] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2015

Ekelöf, Per Olof, Bylund, Torleif & Edelstam, Henrik, *Rättegång, Häfte III*, 7., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2006

Ekelöf, Per Olof, Pauli, Mikael & Edelstam, Henrik, *Rättegång, Häfte II. 2*, 9., omarb. och rev. uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2015

Ehrenkrona, Carl Henrik, *Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna: en kommentar*, Karnov Group, Stockholm, 2016

Friman, Håkan, Wallentheim, Ulf & Zetterstedt, Joakim, *Överlämnande enligt en europeisk eller nordisk arresteringsorder: en kommentar*, Wolters Kluwer, Stockholm, 2016

Gröning, Linda, EU, staten och rätten att straffa: problem och principer för EU:s straffrättsliga lagstiftning, Santérus, Diss. Lund: Lunds universitet, 2008, Stockholm, 2008

Lehrberg, Bert, *Praktisk juridisk metod*, 9. [uppdaterade och omarb.] uppl., Iusté, Uppsala, 2016

Linderfalk, Ulf (red.), *Folkrätten i ett nötskal*, 2., [utök. och uppdaterade uppl.], Studentlitteratur, Lund, 2012

Lindberg, Gunnel, *Straffprocessuella tvångsmedel: när och hur får de användas?*, 3., [rev.] uppl., Karnov Group, Stockholm, 2012

Nowak, Karol, Oskyldighetspresumtionen, 1. uppl., Norstedts juridik, Diss. Göteborg : Handelshögsk., 2003, Stockholm, 2003

Påle, Karin, *Villkor för utlämning*, Iustus, Diss. Uppsala : Univ., 2003, Uppsala, 2003

Rainey, Bernadette, Wicks, Elizabeth & Ovey, Clare, Jacobs, White and Ovey: *the European Convention on Human Rights*, 7. ed., Oxford University Press, Oxford, 2017

Sandgren, Claes, *Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation*, 3., [utök. och rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2015

Van Dijk, Pieter (red.), *Theory and practice of the European Convention on Human Rights*, 4. ed., Intersentia, Antwerpen, 2006

Offentligt tryck

Propositioner:

Proposition 1984/85:32	Om riktlinjer för arbetet mot ekonomisk brottslighet, m. m
Proposition 2003/04:7	Lag om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder
Proposition 2001/02:118	Sveriges antagande av rambeslut om en europeisk arresteringsorder och om överlämnande mellan medlemsstaterna

Övrigt offentligt tryck:

SOU 2011:71	Utlämning
DS 2002:62	Lag om europeisk arresteringsorder och överlämnande för brott inom EU
2001/02:256	Riksdagsskrivelse
2001/02:JuU29	Justitieutskottets betänkande - Godkännande av rambeslut om en europeiskarresteringsorder

Artiklar:

Danelius Hans, *Europadomstolen domar 1961-1990 – en rättsfallsöversikt*, i Svensk juristtidning, 1991 s. 257.

Ehrencrona, Carl Henrik, *Rättsäkerhetsbergreppet och Europakonventionen*, i Svensk juristtidning, 2007 s 38-49.

Zila, Josef, *Om rättssäkerhet* i Svensk juristtidning, 1990 s. 284-305.

Handböcker och rapporter:

Europeiska kommissionen, *Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet sedan 2007 av rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna*, 52011DC0175, KOM(2011) 175 slutlig {SEK(2011) 430 slutlig}, 11 april 2011.

Kommissionens tillkännagivande, *Handbok för utfärdande och verkställhet av en europeisk arresteringsorder*, C(2017) 6389 final.

Elektroniska källor:

Ulrika By: ”Dömda i Rumänien – släpps fria i Sverige”, Dagens nyheter, publicerat den 7 november 2017, <<https://www.dn.se/nyheter/sverige/domda-i-rumanien-slapps-pa-fri-fot-i-sverige/?forceScript=1&variantType=large#receipt-page>>, hämtad den 26 december 2017

Transfer of Prisoners in Europe, *About*, <<https://euprisoners.eu/about-the-project/>> hämtad den 13 november 2017.

Transfer of Prisoners in Europe, *Partners*, <<https://euprisoners.eu/partners/>> hämtad den 13 november 2017.

Transfer of Prisoners in Europe, *Documents*, <<https://euprisoners.eu/documents/>> hämtad den 13 november 2017.

Transfer of Prisoners in Europe, *Part VI: Conclusions and recommendations*, <<https://euprisoners.eu/wp-content/uploads/sites/153/2017/11/EUPrisoners-Part-VI-Conclusions-and-recommendations.pdf>> hämtad den 13 november 2017.

Rättsfallsförteckning

Europadomstolens avgöranden:

Abele mot Lettland, 60429/12 och 72760/12, meddelad den 5 oktober 2017

Bandur mot Ungern, 50130/12, , meddelad den 5 juli 2016

Bordenciu mot Rumänen, 36059/12, meddelad den 22 september 2015

Brândușe mot Rumänien (No.2), 39951/08, meddelad 27 oktober 2015

Ciprian Vlăduț och Ioan Florin Pop mot Rumänien, 43490/07 och 44304/07, den 16 juli 2015

Drăgan mot Rumänien, 65158/09, den 2 februari 2016

Eckle mot Tyskland, 8130/78, den 15 juli 1982.

Eze mot Rumänen, 80529/13, den 21 juni 2016

Foti med fler mot Italien, 7604/76 7719/76 7781/77 och 7913/77, den 10 december 1982

Funke mot Frankrike, 10828/84, den 25 februari 1993

Igbo med fler mot Grekland, 60042/13, den 09 februari 2017

Hennings mot Tyskland, 12129/86, den 16 december 1992

Frydlender mot Frankrike, 30979/96, Grand Chamber, den 27 juni 2000

Mironovas med fler mot Litauen, 40828/12 29292/12 69598/12 40163/13 66281/13 70048/13 och 70065/13, den 8 december 2015

Muršić mot Kroatien, 7334/13, Grand Chamber, den 20 oktober 2016

Neumeister mot Österrike, 1936/63, den 27 juni 1968

Neshkov med fler mot Bulgarien, 36925/10, 21487/12, 72893/12, 73196/12, 77718/12 och 9717/13, den 27 januari 2015

Varga med fler mot Ungern, 14097/12, 45135/12, 73712/12, 34001/13, 44055/13 och 64586/13, den 10 mars 2015

Verdeș mot Rumänen, 6215/14, den 24 november 2015

Saadi mot Italien, 37201/06, Grand Chamber, den 28 februari 2008

Sejdovic mot Italien, 56581/00, Grand Chamber, den 1 mars 2006

Serce mot Rumänen, 35049/08, den 30 juni 2015

Serves mot Frankrike, 20225/92, den 20 oktober 1997

Singh med fler mot Grekland, 60041/13, den 19 januari 2017

Stapleton mot Irland, 56588/07, den 04 maj 2010

T mot Österrike, 27783/95, 14 november 2000

Pélissier och Sassi mot Frankrike, 25444/94, Grand Chamber, den 25 mars 1999

EU domstolen:

C-241/15, Bob-Dogi, ECLI:EU:C:2016:385

Förenade målen C-404/15 och C-659/15, Paul Aranyosi och Robert Căldăraru, ECLI:EU:C:2016:198

Svenska avgöranden:

Högsta domstolen:

NJA 2007 s. 168

Slutligt beslut Ö 3716-12, meddelad den 5 september 2013

Hovrätterna:

Göta hovrätt, meddelad den 28 maj 2015, slutligt beslut Ö 1106-15

Göta hovrätt, meddelad den 3 februari 2016, slutligt beslut Ö 141-16

Svea hovrätt, meddelad den 19 mars 2015, slutligt beslut Ö 2427-15

Svea hovrätt, meddelad den 10 februari 2016, slutligt beslut Ö 966-16

Svea hovrätt, meddelad den 23 mars 2016, slutligt beslut Ö 2474-16

Svea hovrätt, meddelad den 16 september 2016, slutligt beslut Ö 5368-16

Svea hovrätt, meddelad den 16 september 2016, slutligt beslut Ö 5372-16

Svea hovrätt, meddelad den 23 september 2016, slutligt beslut Ö 7879-16

Svea hovrätt, meddelad den 13 mars 2017, slutligt beslut Ö 2223-17

Svea hovrätt, meddelad den 14 mars 2017, slutligt beslut Ö 2222-17

Svea hovrätt, meddelad den 23 juni 2015, slutligt beslut Ö 5656-15

Svea hovrätt, meddelad den 18 december 2015, slutligt beslut Ö 11195-15

Svea hovrätt, meddelad den 20 juni 2016, slutlig beslut Ö 5326-16

Svea hovrätt, meddelad den 6 december 2016, slutlig beslut Ö 10529-16

Svea hovrätt, meddelad den 14 juli 2016, slutligt beslut Ö 6253-16

Svea hovrätt, meddelad den 27 februari 2015, slutligt beslut Ö 1742-15

Svea hovrätt, meddelad den 24 november 2015, slutligt beslut Ö 10256-15

Hovrätten för västra Sverige, meddelad den 8 juli 2015, slutligt beslut Ö 3398-15

Hovrätten för västra Sverige, meddelad den 9 februari 2015, slutligt beslut Ö 1456-15

Hovrätten för västra Sverige, meddelad den 19 januari 2016, slutligt beslut Ö 1125-16

Hovrätten för västra Sverige, meddelad den 10 mars 2017, slutligt beslut Ö 1808-17

Hovrätten för nedre Norrland, meddelad den 31 mars 2015, slutligt beslut Ö 318-15
Hovrätten för nedre Norrland, meddelad den 25 maj 2015, slutligt beslut B 512-15
Hovrätten över Skåne och Blekinge, meddelad den 5 juni 2015, slutligt beslut Ö 1391-15
Hovrätten över Skåne och Blekinge, meddelad den 4 maj 2016, slutligt beslut Ö 1124-16
Hovrätten över Skåne och Blekinge, meddelad den 12 juni 2015, slutligt beslut Ö 1458-15
Hovrätten över Skåne och Blekinge, meddelad den 25 augusti 2016, slutligt beslut Ö 2108-16
Hovrätten över Skåne och Blekinge, meddelad den 16 maj 2016, slutligt beslut Ö 1224-16

Tingsrätterna:

Attunda tingsrätt, meddelad den 11 mars 2016, slutligt beslut B 1537-16
Attunda tingsrätt, meddelad den 6 februari 2015, slutligt beslut B 532-15
Kalmar tingsrätt, meddelad den 23 december 2015, slutligt beslut B 3815-15
Kristianstad tingsrätt, meddelad den 22 april 2016, slutligt beslut B 661-16
Gävle tingsrätt, meddelad den 23 april 2015, slutligt beslut B 852-1
Gävle tingsrätt, meddelad den 23 april 2015, slutligt beslut B 852-15, Bilaga A.
Göteborgs tingsrätt, meddelad den 17 januari 2015, slutligt beslut B 15917-14
Göteborgs tingsrätt, meddelad den 15 februari 2017, slutligt beslut B 790-17
Malmö tingsrätt, meddelad den 1 juni 2015, slutligt beslut B 3529-15
Norrälje tingsrätt, avkunnat den 22 juni 2016, slutligt beslut B 708-16
Nyköping tingsrätt, meddelad den 20 februari 2017, slutligt beslut B 145-17
Nyköping tingsrätt, meddelad den 20 februari 2017, slutligt beslut B 146-17
Lunds Tingsrätt, avkunnad den 20 april, slutligt beslut 1733-16
Uddevalla Tingsrätt, meddelad den 3 juli 2015, slutligt beslut B 1471-15
Ystad tingsrätt, meddelad den 19 augusti 2016, slutligt beslut B 1993-16
Solna Tingsrätt, meddelad den 13 mars 2015, slutligt beslut B 1379-15
Solna tingsrätt, den 15 januari 2016, slutligt beslut B 9926-15, s. 1 ff.
Solna tingsrätt, meddelad den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2767-16
Solna tingsrätt, meddelad den 18 maj 2016, slutligt beslut B 2768-16
Solna tingsrätt, meddelad den 30 augusti 2016, slutligt beslut B 5601-16
Stockholm tingsrätt, meddelad den 25 november 2015, slutligt beslut B 14513-1
Södertörns tingsrätt, avkunnad den 2 juni 2015, slutligt beslut B 6411-15
Södertörns tingsrätt, meddelad den 28 oktober 2015, slutligt beslut 12251-15

Västmanlands tingsrätt, meddelad den 26 maj 2016, slutligt beslut B 2362-16

Västmanlands tingsrätt, meddelad den 10 november 2016, slutligt beslut B 4852-16

Örebro tingsrätt, meddelad den 16 april 2015, slutligt beslut B 1413-15

Östersund Tingsrätt, avkunnad den 3 mas 2017, slutligt beslut B 433-15

Övriga dokument upprättade eller inkomna vid domstolar :

Press Release – Chamber judgements, *Judgement and decisions of 16.07.15*, innehållande redogörelse avseende Sanatkar mot Rumänien, 74721/12, meddelad den 16 juli 2015

Information Note on the Court's case-law, *No. 191*, December 2015, innehållande redogörelse avseende Mironovas med fler mot Litauen, 40828/12 29292/12 69598/12 40163/13 66281/13 70048/13 och 70065/13, meddelad den 8 december 2015

Lund tingsrätt, aktilaga 4, mål B 1733-16, innehållande arresteringsordern i ärendet.